ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\May Karel - Leopold von Dessau.pdb

PDB Name: Leopold von Dessau
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 12.4.2007
Modification Date: 12.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Název: Leopold von Dessau
Autor: Karel May
Nakladatelství: NÁVRAT, 1999

Zloděj švestek

I. KAPITOLA - VERBÍŘ

Vesnickou cestou přicházel starý chlapík, jehož vzhled nemohl být v žádném případě označen jako doporučující. Měl na sobě staré, špinavé kalhoty a černou kamizolu, přes jejíž ohrnutý límec si uvázal šátek s červenými a žlutými puntíky tak, že mu oba cípy spadaly až na širokou hruď. Hrubě zpracované kotníkové boty na jeho nohách určitě neviděly leštidlo nebo krém několik měsíců, cop, který se mu houpal v týle, nebyl mimořádně učesaný snad se jeho majitel prodíral hustým křovím nebo lesem. Obrovský třírohák na jeho hlavě nepochybně pamatoval nejednu potyčku a mohutná, železem okovaná sukovice v jeho ruce umocňovala důraz jeho vzezření.
Když došel k domu, nad jehož dveřmi visel štít s nápisem Dědičná hospoda u divocha vstoupil do nízké, začouzené hostinské místnosti, kde si kromě hostinské všiml muže, který se usadil v nejzazším rohu výčepu.
"Dobré ráno, stará!" pozdravil hlubokým basovým hlasem. "Nalila mi pořádného geněvre!"
"Šeneber nemáme, ale myslím, že sklenice žitné by pro něho byla dost dobrá!" odpověděla, vrhajíc opovržlivý pohled na jeho otřelou, zaprášenou postavu.
"Tak? Myslí to vážně? Ano, zdá se být ztělesněním ženské moudrosti, to je vidět na jejím krásném okurkovém nose! Bradavice jí na něm sedí jako mšice na šťovíku! Ale geněvre ta stará lhářka má! Sem s ním!"
Z ženina právě výtečně vyobrazeného nosu vyšlo nevrle, téměř býčí zafunění.
"Co jsem? Jak mě nazval, neotesanec a tulák?! Já že jsem lhářka? A nechtěl by mi to dokázat, he?!"
"Zavřela klapačku, nebojí zarazím toho neotesance do jejího čepce, zejí tulák bude navěky tancovat před vočima! Nestojí na té flašce napsáno velkými písmeny Jalovcová?!"
"Jo, jalovcová, ale to není žádnej šeneber nebo jak tu svou břečku nazval!"
"Tak otevřela pořádně papulu i voči a zapamatovala si propříště, co jí řeknu!"
Popadl ji za ramena a zahřměl jí z plna hrdla do ucha:
"Geněvre a jalovcová je jedno a totéž! Rozuměla mi, he?! A teďky naleje, jinak ji přetáhnu touhle jalovcovou sukovicí!"
"Ježíšku, ten člověk má ale hlas! Je to, jako bych tu měla slony a lvy! Chce velkou, nebo malou?"
"Veme to štamprdle seshora, z jejích náprstků pít nebudu!"
"Štamprdle shora? To stojí dobré dva groše! Má vůbec peníze?"
V jeho očích se zalesklo zpola zlostně a zpola vesele.
"Dá už mi konečně kořalku, nebo si mám pomoct sám?!"
Tato slova nebyla vyřčena právě hlasitě, zato tónem, který nedovoloval žádné váhání. Hostinská nalila plnou sklenici a postavila ji před muže.
"Tak, tady! On je grobián první třídy! Ten by se mohl měřit i se starým Dessavákem, a to je co říct!"
"Ach, to je co říct! Hodně jsem o něm slyšel a taky bych ho chtěl jednou vidět!"
"No, Bůh mě chraň, abych byla u toho! Pak by tady hrubosti padaly jako kroupy vy dva byste se k sobě hodili!"
"To si myslí? Už ho slyšela?"
"Ne, akorát jsem ho jednou viděla zdálky, a jsem ráda, že se ke mně nedostal blíž. A kdopak vlastně je, he?"
"Po tom jí je starýho čerta! Ale může zkusit hádat! Za koho a za co mě má?"
"Hm, našinec se v lidech vyzná, i když se občas schovaj do jinýho kabátu. Váš knír a cop vás prozrazuje! Jste poddůstojník a vydal jste se na lov rekrutů!"
"U všech čertů, stará, ona je snad bystrozraká! No, jestli se umím tak špatně přetvařovat, udělám po čertech špatné obchody!"
Muž v rohu se zaposlouchal. Jeho úzké, nízké a dozadu položené čelo, jež končilo pleší, lesklou jako kůže ze špeku, malá, daleko od sebe položená očka s pichlavým pohledem, ostře řezaný jestřábí nos, úzké bezvousé rty a krátká, špičatá brada to vše připomínalo hlavu dravého ptáka, což nasvědčovalo o prohnanosti tohoto muže.
Když nyní hostinská opustila světnici, zvedl se ze svého místa a přistoupil k poslednímu hostovi.

"Mohu si k vám sednout?"
"Nesežeru ho!"
"Nerad sedám sám, nemám rád nudu."
"Ať ji zazené!"
"Vy jste verbíř?"
"Hm, jo, když se to tak veme. Proč?"
"Protože v tom případě bych se vás rád na něco zeptal."
"Ať se tedy ptá!"
"Vidí tenhle zlatý gulden?"
"Považuje mě snad za slepce? Dyť mi ho strká přímo pod nos!"
"Ten gulden si může vydělat."
"Ach! Jak?"
"Když mi dá jistou zprávu."
"O čem?"
"O muži, jehož hledám."
"Kdo je to?"
"Je to šejdíř a podvodník, který se vydává za hraběte Arthura voň Hellbacha."
"Nikdy jsem ho nepotkal a žádného Hellbacha neznám."
"Tak! Zřejmě už si dal zase jiné jméno! Jsem docela dobře zpraven, že se tu má schovávat mezi vojáky."
"To se nestalo, jinak bych ho musel znát, neboť nový důstojník je hned známý jako falešný groš."
"Důstojníkem jistě není, protože pak by se musel hlásit u knížete a sdělit mu své skutečné jméno. Zaručeně se dal naverbovat do modrejch hadrů jako obyčejnej voják!"
"Kam? Do modrejch hadrů? Nechtěl by mi snad vysvětlit, co tím výrazem míní?"
"To si snad může domyslet!"
"Ne. Dneska je neděle, a já jsem po celý svůj život v tento den nic moudrého nevymyslel. Takže ven s tím!"
"Ven to nepůjde, zůstane to vevnitř, protože jste verbíř a já vás nechci urazit."
"To bych mu taky neradil, podvraťákovi! Co vlastně má společného s tím svým Arthurem voň Hellbach?"
"To je tajemství."
"Tak si ho nechá pro sebe a neotravuje! Proč si na tom láme tu drzou hubu, he?"
"No, vám bych to mohl možná říct, protože jste o něm nic neslyšel a neviděl jste ho. Je možné, že se s ním ještě setkáte. Hellbachové jsou Rakušáci, velmi bohatý rod, který se dělí na dvě větve, z nichž jedna před časem vymřela, takže dědictví přešlo na tu druhou. Zesnulý Hellbach byl svobodnej, ale přesto se po jeho smrti přihlásil člověk, vydávající se za
jeho syna, kterej si dělal nároky na dědictví. Samozřejmě ho strčili jako podvodníka pod zámek a za závoru, ale on vylámal železné tyče ve voknech a utekl. Šest mužů se pustilo za ním a chytili ho, ale nedokázali ho udržet. Čtyři muže srazil a další dva se vypařili."
"Šest mužů? Vylámal železné tyče? To by musel bejt setsakramentskej pacholek!"
"Ano, je nesmírně silnej. Jeho stopa se na čas úplně ztratila, dokud se znova nenašla v Sasku. Je v tomhle kraji a určitě se schovává mezi vojáky. Nemohl jste mi poradit, ale ten gulden je tady. Patří vám, protože si myslím, že až se opět potkáme, budete mi toho moct říct mnohem víc."
"Tak tohle si myslí! Vypadám skutečně tak uboze, aby si myslel, že mu budu dělat špeha? On je určitě vídeňským policajtem! Daj si pozor, panáčku, aby i jeho nechytli za flígr, protože starý Dessavák nestrpí ve své zemi plíží ve červy!"
"Uhodl špatně! Kdybych byl policista, obrátil bych se na úřady."
"No tak co dělá? Ven s tím!"
"Jsem mydlář."
"Tak? Tisíc láteř! A co má jeho mejdlo vlastně společnýho s Hellbachy?"
"Můj bratr je komorníkem v této rodině, proto tu záležitost znám."
"Hm, jo, jo! Schoval si svůj gulden do kapsy, mydlář nemá na rozhazování a co nejrychleji odtud odprejskne, jinak si navaří takovej louh, že v něm nechá vlastní prsty!"
Vytáhl z kapsy dobře naplněný váček a obrátil se opět k hostinské, která právě vešla.
"Tady má svoje dva dobré groše, i když její břečka nestojí ani za fajfku tabáku! Aby to pil čert a ji potom odnes do pekla!"
Opustil krčmu. Nedaleko stál kostel, jehož zvony právě svolávaly k bohoslužbě. Vešel dovnitř a posadil se na lavici při mo proti kazatelně. Postupně přicházející místní obyvatelé na něho vrhali užaslé pohledy jeho šaty se velice málo hodily do nedělní parády kolem.
První píseň odezněla, aniž by se zúčastnil zpěvu. Vtom vstoupil tlustý, zavalitý sedlák, pomalu k němu přistoupil a zůstal stát.
"To je moje místo!"
"Tak? Výtečně!"
"Takže se klidil!"
"Klidil se sám!"
"Nebo mi nerozuměl?"
"Rozuměl."

"Tak tedy vypadl!"
"Ne, on vypadl!"
Zvedl se, popadl muže za ramena a důrazně ho posadil na vedlejší místo, až lavice zapraskala ve švech.
"Tak, tady má svoje místo, protože jeho je teď moje, jak vidí!"
Odbytý sedlák se s tím smířil, protože nepovažoval za vhodné rušit klid kostela. Vytáhl zpěvník a stránku otevřel na písni, kterou právě zpívali známou První hrad je náš Bůh. Sotva však knihu odložil před sebe, cizinec po ní sáhl.
"Dá to sem! Jeho hlas za nic nestojí!"
Napřímil se, rukou si přejel po mohutném klínovitém vousu a vpadl do zpěvu basem, který nadobro přehlušil i varhanní doprovod. Následek se dostavil ihned: shromážděná obec se odmlčela a varhaník vyskočil, jako by jej uštkl had. Hromový hlas totiž nezpíval píseň podle známé kostelní melodie, nýbrž podle nápěvu dessavského marše: Takžijem, takžijem stále, u naší chlastací kumpanie!
Varhaník vrtěl hlavou, ostatní se smáli vše marně, neboť čím větší pozornost jeho zpěv vyvolával, tím hlasitěji zpíval, a třebaže varhaník vytáhl všechny rejstříky a spustil správnou melodii se čtyřmi manuály a oktávami i dvojitým pedálem, byl hrozný bas stále slyšet: Poledne pří pálence a večery u piva!
Tu k němu přistoupil kostelník, vyslaný farářem, a nařídil mu mlčet. I to však bylo marné, on zpíval dál s nesmírným nadšením v obličeji, který prozrazoval, že se nenechá vůbec ničím zastavit. Existoval jediný prostředek, jak jej přimět k mlčení: duchovní musel vystoupit na kazatelnu a spustit svou řeč.
Učinil to. Po běžném úvodu přistoupil k tématu, jež nebylo voleno z bible, nýbrž pramenilo z verše:
Hřích je mocný a kníže hrozí světu zkázou, protože naše duše hryže, by svedl je v pekel plamen!
Cizinec se zprvu posadil, aby vyslechl kázání, ale nyní vyskočil a blýskal očima nahoru ke kazatelně. Dodnes bylo nemožností, aby se návštěvník kostela přimísil do kázání jako teď:
"Ticho, klid, už ani muk!" zaznělo hlasitě z lavice. "Jak se může opovážit rebelovat z kazatelny proti svému knížeti?! Co říká, že dělám? Já že hrozím světu zkázou?! Já snad hryžu vaše duše? Chci je uvrhnout do plamenů pekel?! Je sesazen, na místě sesazen a bude zavřen, až zčerná! Kázání je přerušeno, táhněte domů!!"
Přítomní by se jistě nelekli víc, kdyby doprostřed kostela udeřil z čistého nebe blesk. V obličejích všech se zračila hrůza jako první se vzpamatoval farář.
"Kdopak je?"
"Kdo jsem? Hrom a peklo, dokonce myslím, že nezná svého jo, on přišel ze Saska, byl sem dosazen konzistomí radou a je teprv tejden v úřadě! Proto mě nemůže znát! Jmenuju se Leopold, rozuměl? Jsem kníže Leopold voň AnhaltDessau a tak dále! Ukážu mu, co znamená nadávat mi v kostele před mými poddanými! Sestoupil dolů, dneska mu odzvonili!")
Duchovní již slyšel o zvláštnostech knížete a také věděl, že dokáže zpívat jedinou melodii totiž Dessavský marš, podle něhož zpíval veškeré písně. Pochopil situaci a odpověděl:
"Tím knížetem přece nebyla míněna Jeho Výsost!"
"Tak? A kdo tedy, smímli se zeptat?"
"Ďábel."
"Ďáb..!"
Slovo zůstalo viset starému bručounovi v ústech, stál tu s ústy dokořán a divil se vlastní nechápavosti.
"Tisíc láteř, to jsem střelil kozla! Vždyť je pravda, že kazatelé dávají ďáblovi různé tituly, které si ten chlap nijak nezaslouží! No, holt zůstane tam nahoře a pokračuje v řeči! Já ho do úřadu neuvedl, proto jsem přišel, abych se přesvědčil, že své věci rozumí! Takže kupředu a pokračovat dál!"
Opět se posadil a nedbal překvapených a udivených pohledů, kterými ho přítomní zasypávali.
Farář pokračoval v přerušeném kázání. Byl to mladý muž, jenž se dokázal rychle vpravit do nového postavem, snažil se přesvědčit knížete, že si zaslouží jeho přízeň, a to se mu podařilo tak výtečně, že přísné rysy v obličeji vládce nabíraly stále spokojenější výraz, a nakonec byl mluvící podpořen přátelským pokyvováním hlavy. Zbytek bohoslužby proběhl bez vyrušení a po jejím skončení pokynul kníže Leopold varhaníkovi, aby přistoupil.
"Přišel ke mně, on praproklatec, tak, až sem! Kolikpak tady dostává služného, he?"
"Čtyřicet guldenů za školu a patnáct za varhany."
"To je málo pro hráče, jako je! Udělal svou věc lip než všichni, které jsem dosud slyšel! Varhany doslova řvaly k mé
Tato příhoda je historicky doložena
mu zpěvu, takže to bylo neporovnatelné! Myslím, že jsem nikdy nezpíval tak krásně jako dneska! Ale jeho obec není ve zpěvu příliš dobrá, všichni tu seděli s hubama dokořán, aniž by zpívali! Zaslouží lepší místo ať se u mě hlásí, až se o něčem doslechne! Tuhle něco má!"
Vytáhl váček a vtiskl mu do dlaně zlaťák.
Muž byl víc překvapen než rozradostněn. Dostalo se mu chvály tam, kde očekával pravý opak. Hudba prostě byla slabou stránkou knížete, který měl tak málo hudebního sluchu, že se mu dokonce líbil hrozný nesoulad mezi jeho hlasem a varhanami.
Nyní vstoupil do sakristie, kde dosud meškal farář.
"Poslouchá, jsem s ním docela spokojen! Je šikovný a dokáže mluvit lidem do duše. Aby poznal, že si toho umím vážit, zvu se dneska k němu na oběd. Má snad nějakou hospodyni?"
"Každopádně, knížecí Výsosti. Cítím se velice šťastný při takové poctě, jenom nevím, jestli naše jednoduchá kuchyně "
"Nechá keců!" přerušil jej kníže Leopold, nebudu po něm žádat indická vlaštovčí hnízda nebo americké medvědí tlapy, kus masa se zeleninou nebo pro mě za mě mísa jáhlové kaše mi docela postačí. Kupředu pochodem na faru!"
Když tam došli, hospodyně právě stála u ohně a rozklepávala vejce na pánev.
"Tak je to správné!" mínil kníže, Jen jich napočítá klidně o tucet víc! Co dá k tomu?"

"Pečené švestky."
"Hrome, to je moje nejmilejší jídlo, které mi musí AnneLisa udělat aspoň jednou za tejden! Vy, lidi od duchovenstva, nemáte právě nejhorší vkus na jídlo!"
Hospodyně byla nemálo překvapená nenuceným způsobem, jímž se cizinec uvedl, proto vrhla tázavý pohled na faráře. Ten si pospíšil dohnat zameškané.
"Milá hospodyně, v našem domě dnes zazářila nesmírná milost a čest. Tento vysoký host "
"Bláboly!" přerušil jej kníže Leopold. "Jsem Dessavák a mám hlad, dalších slov není zapotřebí!"
Žena se velice ulekla.
"Bože, je to možné? Pak musí Jeho Výsost mít ohledy, pokud jídlo nebude "
"Ticho! Klid! Ani muk! Nemám rád lahůdky když mi něco dá, budu rád, jen toho musí bejt kopec, protože mám velký žaludek. Ať si pospíší, nemám moc času. Počkám ve světnici, než prostře."
Farář ho následoval do místnosti.
"Je Sas, jak jsem slyšel?"
"Ano."
"Odkud?"
"Z Drážďan."
"Ach, tam bydlí spousta mých přátel, ať je veme čert! Však já se jim dostanu na kobylku, na to se můžou spolehnout! Jak jsem slyšel, byl donedávna vychovatelem?"
"U hraběte voň Glachau, Výsosti."
"Proč to místo opustil?"
"Hrabě zemřel jako vdovec a obě děti, syn i dcera, přešly pod poručnictví ministra voň Briihla, s nímž nechci mít nic společného."
"Poslouchá, on je můj muž! Já toho chlapa taky nemůžu ani cejtit! Ale proč se obrátil právě na Dessau?"
"Vyslanec Jeho Výsosti, tajný rada voň Raumer, je mým příbuzným. Od něho jsem si vyprosil místo, které jsem dostal."
"Pak má udatného příbuzného a já budu umět mu vyslovit uznání za to, že mi sem poslal tak výtečného kazatelníka. Jsem s ním spokojen, protože mluví, jak mu zobák narost! Umí si odpustit ty pobožné medy, které mažou duchovní většinou člověku kolem huby. Kdo nevěří na bibli, je prapro
klatec a měl by se stát žrádlem pro psy, ba, měli by ho pověsit ale kvůli tomu člověk nemusí pořád koulet vočima, jako by je měl ve flašinetu. V bibli je spousta věcí, na které by se člověk mohl proklatě naštvat."
"Smím slyšet příklad, Výsosti?"
"Proč ne! Co si myslí o strategii a vedení vojska, jak to stojí v bibli? Kdybych dostal takového chlapa, jako byl Josua, Gideon, Saul nebo jak se všichni jmenovali do svého regimentu v Halle, musel by makat! Oni ani neuměj execírovat, tak jak by mohli mašírovat? Zdá se, že tehdy neexistoval ani jeden pořádný kaprál! A Simson se dokonce oháněl čelistí z osla místo šavlí! Kdybych byl Filištínem, odčelistnil bych ho, až by se mu udělalo špatně!"
Z této zvláštní řeči byl vyrušen dívenkou, jež vstoupila, aby upravila stůl a připravila nápoj k jídlu. I přes neobvyklou velikost a plnost byla kráskou první třídy, což kníže Leopold ocenil poznámkou, která mu bezděčně ujela:
"Sakra ! Hm, skoro jsem se prořek! Ale nechala toho obsluhování a uklánění, i když se to báječně naučila! Já si na takové komedie nepotrpím. Přistoupila blíž!"
Postavila se před židli, na níž seděl.
"Sem! Tak! Pozor! Hlavu zpříma! Tak je to správné! Kdo je ta panna? Jeho dcerou bejt nemůže?"
"Je to je to příbuzná, Jasnosti," zajíkal se farář. "Pomáhá mé hospodyni."
"Příbuzná? Pomáhá? Hm, od takové prima holky bych si taky nechal pomáhat! Má nějakého kavalíra?"
"Ne, Výsosti," odpověděla, červenajíc se nad indiskrétní otázkou.
"Že ne? Hm, tak to je skvělé! Hrome, teď mě napadá jeden, kterej je pro ni jako šitej! Věhlasný chlap, dlouhý, silný, chytrý a odvážný! Hm, hm, to by byl pár, nad nímž by se člověk moh radovat! Řekne mi, už slyšela o AnneLise?"
"Výsost má na mysli paní kněžnu, svou manželku?"
"Ano, myslím svou dobrou starou. Má na hřbetě o několik tuctů let víc než tuhle paní hospodyně a potřebovala by spíš někoho k ruce. Má snad chuť jít za ní do Dessau?"
"Výsosti!" zaznělo spíš polekaně než radostně.
"No, no, no! Nemusí se rozhodnout hned tady na místě. Moje Lisa je hodná ženská a nesežere ji! Chce teda?"
"Výsost mi nabízí nesmírnou milost, ale já bych přece jenom nechtěla opustit svou hospodyni, protože protože--"
"No, protože ?"
"Protože občas trpí nesmírnými záchvaty, které potřebujou k zvládnutí ženskou ruku."
"To jsou kecy! Moje AnneLisa má úplně stejné záchvaty, její důvod tedy padá! Nemá chuť, to dobře vidím, ale bude jí to prd platné, protože s ní mám plány. Půjde do Dessau!"
"Výsosti!"
Nedokázala ovládnout výraz obav, který se objevil na její tváři. Také farář zvážněl.
"Nechce snad? Nevadí, bude muset a bašta! Zítra v poledne, přesně ve dvanáct, se musí dostavit na zámek, svých pět švestek v balíku! Pokud nepřijde, nechám ji vyzvednout rozuměla? Teď šla zas po své práci!"
Tato mezihra učinila na všechny tři příslušníky farářské rodiny tísni vy dojem. Také kníže byl poněkud rozladěn následkem odporu, s nímž se setkal. Dobrá nálada se mu nevrátila, ani když se chystal k odchodu.
"Zase půjdu! Až jednou přijde do Dessau, navštíví mě, aby dostal polívku a tucet míchaných vajec. Kdyby měl něco na srdci, klidně se na mě může obrátit. Jsem rád, když moji lidi mluví hezky přímo od plic. A ona, hospodyně, ať zapomene na své záchvaty a veme dík za pohostinství. Její švestky byly dobré! Holku mi však pošlou do Dessau, jinak

na jejich švestky přijde nečas, že se blesky budou měsíce odrá
zet od jejich vočí! Námitky vyloučeny, to si pamatujte! Končím adieu\"
Odešel. Okna všech statků, kolem nichž se ubíral, se plnila hlavami a mládež pobíhala v uctivé vzdálenosti za ním, dokud nenechal vesnici za zády.
Do Dessau to bylo několik hodin cesty. Slunce pražilo přes pokročilou roční dobu, proto krotil kroky, dokud se nedostal do lesa, v jehož stínu se mu šlo lépe. Za ohybem cesty spatřil před sebou postavu, která v něm vzbudila pozornost.
"Sakra, to je chlapík! Ten by moh hned stát na křídle u potsdamské gardy! Má nejmíň osmdesát palců, ramena jako Samson, boky jako Goliáš a stehna jako jako no, čert ví, jak se všichni ti obři vlastně jmenovali! Myslím, že mezi nima byl i Herr Kules)! Kdo to může bejt? Je mladý, to se pozná podle chůze a držení těla. Šáhnu mu na zoubek!"
Zrychlil chůzi a brzy dostihl předmět své samomluvy. Byl to mladík, nejvýš čtyřiadvacet let starý, rozložité postavy, která by každého verbíře přivedla k vytržení. Otevřený, poctivý obličej ihned zaujal knížete, v jeho chování bylo cosi vojenského, pohyby se vyznačovaly jistou elegantní jistotou, jakou nenajdeme u každého.
"Dobrej den!" zazněl klasický pozdrav knížete Leopolda.
"Díky!"
"Odkud cestuje?"
Mladík vrhl pátravý pohled na tazatele a odpověděl:
"Ze Saska."
"A kam?"
"Nejdřív do Dessau."
"Co tam chce?"
"Chci si najít místo, jestli to bude možné."
"Jako co?"
"Hm, jako zahradník nebo tak nějak."
Slovní hříčka něm. pan Kules
"Jako zahradník? Není pro něho něco lepšího?"
"Například?"
"No, voják! Na to musí každej chlap, jako je on, přijít sám! Myslím, že by ho Dessavák milerád přijal do svého regimentu!"
"To si myslí?"
"Jo, to si myslím! Neměl by chuť, he?!"
"Hm, chuť ano, ale "
"No, ale ?"
"Nemám chuť se nechat prohánět!"
"Prohánět? Od koho, jestli se smím zeptat? Co tím vlastně chtěl říct, he?"
"No, od kaprála, od rotmistra, od důstojníků nahoru až k nejvyššímu, a nakonec i od samotnýho knížete!"
"Hrome, to by byla prokletá buzerace! A to mi řekne přímo do obličeje, mouřeník prokletý?! Právě tím by si zasloužil buzeraci, praproklatec!"
Po těchto slovech se v mladíkových očích zalesklo poznání, ale hned se ovládl a zeptal se:
"Kdopak je, že se mu to nesmí říkat do obličeje?"
"Já? Hm, jsem můžu mu to klidně říct: jsem verbíř."
"Bez mundúru?"
"Bez mundúru, protože tak nejvíc chytnu. Jak se jmenuje on?"
"Franz Baldauf."
"Odkud?"
"Z Bautzenu."
"Čím se učil?"
"Zahradníkem."
"Má u sebe papíry?"
"Jasně."
"Ukázal je!"
Mladík sáhl do vesty a podal mu žádané. Kníže Leopold si prohlédl doklady.
"Správně, to sedí ale hrome, co je s tou výškou! Tady píšou sedmdesát palců a on má přes osmdesát!"
"Sedmdesát? Skutečně to tam stojí? Ještě jsem se do toho papíru nepodíval."
"Jasně, že to tu stojí! Tady, podíval se!"
"Skutečně! A co má bejt? Zřejmě se písař zmejlil."
"Jinak to nemůže být ale napsat při jeho postavě sedmdesát místo osmdesáti k tomu je nutné platit za pořádného osla! Ty papíry mi nechá!"
"OhóiKčemu?"
"Naverbuju ho!"
"Aniž by se mě nejdřív zeptal?"
"Bez toho! Dal pozor, jak to jde rychle!"
Vytáhl váček, vyňal z něj několik zlaťáků, zastrčil je do kapsy mladíkova kabátce, strhl mu čepici z hlavy a místo ní na ni posadil svůj tříroháč. To vše se stalo tak rychle, že překvapený neměl čas na obranu. Nebyl však zdrcený, spíš

sledoval toto jednání s úsměvem.
"Tak! Závdavek má v kapse a knížecí klobouk na hlavě, takže od téhle chvíle patří k modrému regimentu, který leží v Halle."
"Holá, starej, do toho musím i já promluvit nějaké to slovo!"
"Jak to? Obchod je hotový!"
"Ještě ne! Je sice pravda, že mám peníze v kapse, ale nepřijal jsem je. Jeli verbířem, měl by vědět, že mi je musí dát do ruky. Za druhé by mi musel nejdřív dokázat, že tahle krabice na moly je opravdu klobouk knížete. Za třetí je v civilu, takže nemůže uzavřít žádný vojenský obchod. I kdyby neplatily tyhle tři body, jsem dost zdatný, abych dělal jen to, co se mi zlíbí!"
"Ach, to si skutečně myslí?"
"Jo!"
V okamžiku vyměnil třírohák za svou čepici.
"Tady má zpátky svou hučku a ty tři dukáty si nechám jako dárek. Má totiž vědět, že zrovna dneska mám narozeniny. Sem s papíry!"
"Gratuluju, gratuluju!" smál se kníže Leopold zlostně. "Ale papíry si nechám jako památku na jeho narozeniny. Je rekrut, a tím to hasne!"
"Dá sem papíry, a tím to taky hasne!"
"Tak si je veme!" zvolal kníže a napřáhl sukovici.
"Dá ten klacek pryč, dyť vidí, že mám v ruce taky lechtátko na hřbet!"
"Co, chtěl by se vážně bránit? On praproklatec! Je rekrut, a jestli hned nedá klacek stranou, nechám ho pořádně vypráskat!"
Oči mladíka se vesele zaleskly. Kdyby rozčilený kníže lépe dbal na tvář protivníka, jistě by si všiml, že ten uhodl, koho má před sebou.
"Co co cóóó? Mě vypráskat? On by k tomu byl ten správnej chlap! A toho proklatce si hned veme zpátky, protože na mě jeho nadávka neplatí! Sám je kohout, který kokrhá své jméno do světa!"
"Jak co?! Má snad mě za praproklatce?! Hrom a blesky, to si ještě nikdo nedovolil! To je tak špatné, že mi to leze do pěstí tady tady má jednu a ještě jednu !"
Překvapením nedokončil. První rána byla bleskově odražena a druhá se setkala s holí mladíka takovou silou, že sukovice vylétla knížeti z ruky a spadla opodál na cestu.
"Hrome!" funěl odzbrojený, "klacek mi letěl ke všem čertům! Jde za ním, lotrovský vagabund!"
Popadl mladíka, který hned pustil hůl, za ramena a pokoušel se jej srazit k zemi. Nedokázal to, obr stál na roztažených nohou a usmíval se, aniž by se bránil nebo učinil jakýkoliv pohyb. Leopold používal veškerou sílu, aby jej povalilmarně. Mohl pouze nadávat a zuřit. Se stoupající zbytečnou námahou rostl jeho vztek. Začal pěnit:
"U svatýho kozla, ten chlap je živoucí satanáš ale já ho přesto pošlu do pekel!"
Ustoupil o krok, aby se rozpřáhl. Chtěl mladíka srazit pěstí, ale poněvadž ten uhnul o krok, stáhla knížete vlastní síla k zemi. Se vzteklým řevem se zvedal.
"U tisíce bomb a granátů, to se mi ještě nikdy nestalo! Ale teď bude konec!"
Vztek zdvojnásobil jeho síly. Začal bojovat znovu se stejným výsledkem. Nakonec se zdálo, že mladíkovi došla trpělivost.
"Vrátí mi papíry?"
"Ne, tisíckrát ne!"
"Tak si je věrnu sám!"
Objal knížete pažemi jako v kleštích, až ho připravil o dech. Rychlý hmat a již měl papíry zpátky. Ocelové paže nedovolily, aby se kníže jakýmkoliv způsobem bránil.
"Tak, nyní vidí, co znamená praproklatec, šelma jeden a lotr, který přepadá poctivé lidi na otevřené cestě, aby jim ukradl papíry! Dokonce se vydává za verbíře, šibeničník, arcilotr, kterého nechám zatknout a odtáhnout do Dessau! Mazat kupředu! Jeho hůl ponesu, a pokud se pokusí utéct, pozná, že padla jeho poslední hodinka!"
"Co chce? Mě nechat zatknout? Má snad červa v hlavě? Ví snad, kdo jsem? Ví, na koho šáhnul?!"
"Uvidí se, kdo a co je! Teď kupředu!"
"Ano, to se uvidí hned! Vidí snad přijíždět ten vůz?"
"Nic mi po něm není!"
"Je mu po něm, nebo, vidím, že v něm sedí rytmistr baron voň Wehlen, vyslanec na šaškem dvoře, který mu řekne, na koho natáhl svou mordýřskou ruku!"
Vskutku přijížděl rychlý vůz, v němž seděl jediný muž. Ten poznal knížete a nařídil kočímu zastavit. Udiveně si prohlížel šaty knížete Leopolda, zašpiněné od pádu.
"Výsosti, vy zde? Chce Jeho knížecí Jasnost nastoupit?"
"Jo, dobře, připojím se ale nejdřív řekněte tomuhle praproklatci, kdo jsem!"
"Kdo jiný než Jeho Výsost kníže Leopold voň AnhaltDessau, Excelence a polní maršálek."
"Slyšel to, uličník? Ještě mě chce nechat zatknout?!"
Zaslechnuv toto slavné jméno, postavil se tázaný do pozoru. Stál zde jako voják před generálem, ale v jeho tváři nebyly patrné rozpaky.
"Dávám Výsosti svobodu."
"Tak! Bude tak dobrý? A co si myslí? Že ho taky pustím?"
"V to nedoufám."

"Jak? Nedoufá? Chce být zatčen?"
"Zatčen jistě ne, to by se nepodařilo ani Jeho Jasnosti."
"No a copak?"
"Přijímám závdavek. Tady jsou mé papíry."
"Hrome, tak proč se bránil jako čert?"
"Nenechám se přelstít nebo k něčemu nutit. Co dělám, dělám dobrovolně. Kdyby mi Jeho Výsost řekla, kdo je, sám bych požádal o dovolení vstoupit do slavného regimentu."
Obličej knížete nabral spokojený výraz.
"Ale dovolil si na mě!"
"Neznal jsem Jeho Výsost a nebyl jsem tím, kdo vyvolal spor. Myslím, že jsem jednal ohleduplně."
"To je pravda! Má sílu jako slon a byl by mě rozmačkal na kaši, kdyby chtěl. Umí psát?"
"Jo."
"Dobrá, líbí se mi a může se z něj stát něco pořádného! Sedne si ke kočímu! Pojede se mnou do Dessau jen doufám, že už se nepustí do bitky s knížetem! Toho praproklatce bereme zpět! Nasednout a kupředu marš!"

II. KAPITOLA - KNÍŽE PRACUJE
Bylo to druhého rána. Kníže Leopold stál u okna ve své pracovně a vedle něho jeho příbuzný, vládnoucí kníže voň AnhaltBemburg, Viktor Friedrich, mladý muž příjemného zevnějšku, který se tu zastavil, aby požádal o ruku Luisy, nejmilejší dcery Dessaváka. V tomto případě měly námluvy souhlas od všech rodičů a také mladí je vítali.
Kníže Leopold bubnoval živě prsty na okenní tabulku znamení, že nemá nejlepší náladu.
"Takže skutečně tvrdíš, že ti holomci se opět roztahují po anhaltských zemích?!"
"Přesto, že obyvatelé patří k protestantům."
"Přece musí vědět, co je čeká, když budou načapáni!"
"Dlouhý žalář, a snad ještě víc."
"Dobře, chlapče! To ‚snad ještě víc' nastoupí, jakmile u sebe nachytám nějakého slídila! Já se držím Boha a taky vím, že rád vidí, když se mu bubnuje a píská správným způsobem. Včera jsem slyšel jednoho kazatele, který své věci zgruntu rozumí. Snad z něho udělám polního kněze. Nemůžu ale str
pět, když si někdo maže kůži pobožností, zatímco má srdce plné bahna a špíny, to pak zdivočím a doslova vyjedu z kůže. A to si říkají Společnost Ježíšova! Ať táhne celá ta banda k čertu! Takže předpokládáš, že pracují hlavně v dědičných záležitostech?"
"Ano, v některých případech jsem jim to překazil."
"Správně! Člověk do toho musí vlítnout jako čert mezi prasata! Myslím, že to bylo tehdy u Girgesánů nebo jak se ti hodní lidé jmenujou. Taky dostanou pěknej špek! Co to bylo za případy?"
"Samozřejmě se postavili za těch pár katolíků v zemi. Pak obklíčili jednoho bohatého sedláka, který napsal závěť v jejich prospěch a vlastní děti vydědil. Ti u mne hledali útočiště, protože nikdo jiný jim nemohl pomoci."
"Udělal jsi to?"
"Ovšem. Nechal jsem si přinést závěť a roztrhal ji. Ti pokrytci se rychle vypařili a tomu selskému kulisákovi jsem pořádně napravil hlavu."
"Bravo! Kdyby si to dovolili u mě, připravil bych jim dědictví, že by ho dlouho nemohli spolknout. Dál!"
"Do Bernburgu se přistěhuje hodinář, založí si obchod, přibatolí se k jedné z nejbohatších dívek ve městě, pěkněji lapne a veme si ji. Po čase otec zemře a mladá paní vystupuje jako jediná dědička. Nyní jí muž vysvětlí, že je vlastně katolík a že se vystěhuje ze země. Žena se brání a on jí uteče s penězi. Nedaleko hranice jsme ho naštěstí dostali."
"A pochopitelně pověsili?"
"Ne, provaz by pro něho byl příliš dobrý! Musel lup vydat zpátky a byl vykopnut přes hranici."
"Příliš málo, příliš málo, bratrance! U mě by musel bezpodmínečně viset! Jsi nekonečně dobrý a neopatrný protože takovej lotr bude hrát stejnou hru někde jinde."
"Pátrání, která jsem nechal vyhlásit, ukázala, že Společnost Ježíšova se nás pokouší doslova ovládnout. Pro účely jejich propagandy vyslali do všech okresů agenty, kteří jednají podle pevných a neměnných zásad."
"A ty myslíš, že Dessau patří k jednomu z těchto okresů?"
"Určitě."
"To ať nezkoušej! Jinak vemu jejich propagandu, nebo jak tomu říkají, za flígr a nechám jí vydělat kůži, že z ní budou lítat cucky!"
"Přesto je to nezastaví. Včera jsem potkal ve městě jednoho, který se podobal vykopnutému hodináři jako vejce vejci."
"Vidíš? Nyní mám tu havěť tady! Kdybys ho tak nechal pověsit! Aspoň doufám, že budu moct tvou chybu pořádně napravit."
Vstoupil sluha.
"Co chceš?"
"Pan vyslanec a tajný rada voň Pvaumer prosí o audienci, aby mohl podat zprávu."
"Ať vejde! Můžeš tady zůstat, bratrance, nebudeme projednávat žádné tajnosti."
Tajný rada Johann Georg voň Raumer vstoupil. Patřil k několika málo lidem, kteří to s knížetem uměli, a proto se těšil jeho neomezené náklonnosti.
"Posaďte se, milý Georgu, a začněte se svými novinkami!" nařídil mu kníže Leopold.
Každodenní ranní jednání začalo a Raumer uměl i nejnepříjemnější noviny zabalit tak, že se kníže jen málo rozčiloval a naslouchal až do konce.

"Pro dnešek to stačí, Georgu! Včera jsem si poslechl tvého nového pastora."
"Smím doufat, že se Vaší Výsosti zalíbil?"
"Je to dobrý chlap a my jsme s ním udělali velkou výhru. Znáte dívku, kterou má u sebe?"
"Ano," odpověděl tajný rada a lehce zrudl.
"Báječná holka, že jo?"
"Každopádně."
"Jo, hromská holka, přímá a pevná, urostlá jak grenadýr! Dneska v poledne přijde, hahaha! Pozval jsem ji na pomoc mé AnneLise, tak je to! Ale věc se má jinak: Franke šiji veme za ženu!"
"Franke?"
"Ano. Nebo máte něco proti?"
"Co Výsost dělá, dělá dobře, ale když se má věc takhle, musím si dovolit jistou poznámku."
"No?"
"Kaprál Franke má milou."
"Je to pravda?"
"Nikdy bych si nedovolil říct Jeho Výsosti slova, která jsem si předem neověřil."
"Pak ten chlapík proběhne uličkou mezi šiky regimentu, dám ho zbičovat, a nakonec si stejně bude muset vzít tu holku od pastora. On se odvážil zamilovat, aniž by mně o tom řek?! Svět je pořád neposlušnější! Je načase housera oškubat, aby se dověděl, komu patří jeho peří! Kdo ví, jakou holku kde vyštrachal! Když se mí modrokabátníci žení, musí mi dodávat další rekruty, a pak je nutné, aby jim ženská nešahala jen do pasu."
"To vzal kaprál zcela jistě v patrnost, neboť jeho vyvolená je sotva o dva palce menší než on a přitom bohatá jako málokterá!"
"Tak? To mě těší! Pak měl dobrý nápad a já mu tu uličku prominu. Ale farářskou holku si stejně veme! Rozhodnul jsem se a vy víte, že u toho musí zůstat. Má snad to děvče taky milého?"
"Myslím, že ne. Farář mě ráno kvůli ní navštívil."
"Ach!"
"Sdělil Jeho Výsosti, že byl vychovatelem u hraběte voň Glachau?"
"Jistě."
"Po smrti otce přešly obě děti do poručnictví ministra voň Bruhla, to víte taky?"
"Samozřejmě, svěřili je do rukou mého nejlepšího přítele, čert ho vem! Kdyby bylo po jeho, byl by se mnou už dávno amen!"
"Jedna z jeho nestvůr, takový peroškrábek z baronského rodu, žádal za své služby krásnou hraběnku voň Glachau."
"Je vskutku krásná?"
"Velice, a navíc hodná a milá."
"Pak bych si přál, aby na tom chlapovi jel čert do pekel! Takže ji žádal za služby? A proti komu byly namířeny? Jasně že proti Prusku a mně! A za to by měl dostat vznešenou, krásnou a hodnou ženu? Je velká?"
"Velká a silná jako kaprál Franke."
"Hrome, kdybysme mu tak mohli nasadit uzdu!"
"To bychom mohli, Výsosti!"
"Skutečně? Jak?"
"Emma voň Glachau nemůže toho peroškrábka vůbec vystát."
"Za to ji chválím!"
"Ale ministr ji chce přinutit "
"Kdybych toho lotra dostal mezi pracky, taky bych ho přinutil!"
"Proto s ním udělala krátký proces a utekla mu."
"Utekla? Poslyšte, Georgu, to je docela skvělá ženská! Jak rád bych ji viděl!"
"Vaše Výsost ji zná a dokonce s ní mluvila."
"Já? Kdepak?"
"Utekla ze země ke svému bývalému vychovateli, který z toho důvodu hledal místo v Dessau."
"Myslíte tím vašeho faráře?"
"Právě toho."
"Nebeský kyrysníku, teď mi začíná svítat! To je přímo spiknutí proti mně! Georg za mými zády povolá faráře, aby ně jaká holka mohla zdrhnout svému opatrovníkovi! Nechám vás i celou vaši chásku rozstřílet na mraky!"
Kníže se začínal zlobit. Raumer použil osvědčený prostředek, aby jej opět uklidnil:
"Výsost tady nebyla a já dal faráři místo, aniž bych o té věci cokoliv věděl. Protože jsem ho považoval za duchovního, s nímž bude knížecí Výsost spokojena, neváhal jsem. Přišel do Dessau, neboť věděl, že tady najde ochranu. Ministr se Jasnosti bojí a neodváží se sáhnout k násilí, což by v jiném případě učinil."
"To bych mu taky neradil! Když má ta holka ke mně takovou důvěru, nesmím ji zklamat. Bude u mě v bezpečí jako v lůně Abrahámově. Ale všichni čerti pak z celé záležitosti s Frankem nemůže nic bejt! On je chlap na správném místě, ale hraběcí princeznu hm, to jsem si navařil pěknou kaši! Pomoz mi ji snést, Georgu! Že jsem tu holku pozval, mi nedělá starosti, může zůstat u mé Lisy jako společnice. Stará bude šťastná, když bude moct vzít pod křídla utrápeného sirotka ale já pozval i Frankeho, abych mu ukázal nevěstu. Co s ním teď udělám?"
"Výsost mu může dát nějaký úkol."
"Nebo mu vyjádřit souhlas se sňatkem s jeho milou," vpadl do toho Bemburg.
"Hm, jojo! Bratrance, máš docela pravdu ale já tu holku neznám!"

"Nebude pro tebe těžké ji poznat!"
"Možná jenomže on se do ní zamiloval, aniž by se mě zeptal po svolení! To žádá trest a já "
Byl přerušen příchodem sluhy.
"Rytmistr baron voň Wehlen."
"Dál!"
Otočil se k oběma přítomným.
"Rytmistr se vrátil včera z Drážďan a já neměl čas vyslechnout jeho zprávu, proto jsem ho pozval na dnešek. Jdi k ženám, bratrance, a pak je sem přiveď ještě jsem je dneska neviděl. A vám, Georgu, vám dám vědět písemně, jak jsem se rozhodl v otázce vaší chráněnky. Teď adieu!"
Oba se vzdálili a Wehlen vstoupil. Zůstal stát tři kroky před knížetem, srazil paty, až ostruhy zazvonily, a čekal, až kníže promluví.
Rozhovor se točil kolem politických evolucí, a když bylo toto téma vyčerpáno, vytáhl rytmistr dva dopisy a podával je knížeti Leopoldovi.
"Od koho?"
"Z kanceláře ministra voň Briihla."
"A druhý?"
"Od Jeho Excelence generálního polního maršálka prince Eugena. Byl mi svěřen k vyřízení od rakouského vyslance."
"Co mi Briihl chce? Ví to snad?"
"Ano. Ministr mi osobně kladl na srdce, abych k jeho dopisu vyslovil přímluvu u Vaší Výsosti."
"No?"
"Týká se to jeho chráněnky, hraběnky voň Glachau, která mu unikla, a zdá se, že se zdržuje v Ánhaltu."
"Zná tu dámu osobně?"
"Ano, byla mi představena."
"Proč utekla?"
"Aby se vyhnula vynucenému sňatku."
"Koho si měla brát?"
"Sekretáře voň Sandena."
"Toho ! Náramný chlap! Jeho vlivu na ministra vděčím za mnohé špatnosti! Ať si veme satanovu prababičku a ne hraběnku! Svou přímluvu si nechá, rytmistře! Jsme hotovi vpravo bok! Otočit! Pochod!"
Rychlý obrat na podpatku a důstojník vyběhl ze dveří.
Sotva se vzdálil, zazněly na chodbě rozesmáté hlasy. Dveře se otevřely a princezna Louisa vběhla se smíchem dovnitř a zavěsila se mu kolem krku. Za ní pomalu následovala kněžna opřená o rámě Bernburga.
"Dobré ráno, papá!" pozdravila jej Louisa se srdečným polibkem.
"Dobré ráno, milé dítě!"
Podal ruku kněžně a pokračoval:
"Vítej, stará! Vyspáno?"
"Dobře, starý! Už jsi pracoval?"
"Jak se na knížete patří! Víš, že chci být dobrým otcem své země. Posaďte se! Kde jsou ostatní?"
"Šli do parku s kaprálem Frankem."
"Výtečně! Kdo se v mládí cvičí, ušetří ve stáří. Ty jsi dala slečně Mittagsheimové dovolenou?"
"Na několik týdnů," odvětila kněžna.
"Během její nepřítomnosti dostaneš jinou společnici, docela hodnou ženskou, pronásledovanou nepřáteli. Hledá u tebe ochranu."
"Kdo je to?" otázala se Anně překvapeně, neboť kníže se jen vzácně staral o její dámy.
"Hraběnka voň Glachau z Drážďan. Briihl ji chce přinutit, aby si vzala jednoho škrabálka. Proto utekla a hledá u tebe pomoc. V poledne tady bude. Tohle je dopis, který mi píše pan ministr. Ještě jsem ho nečetl udělej to ty, Louiso!"
Princezna vzala list, otevřela obálku a rozložila papír. Ministr postavil celou záležitost podle svého a prosil o vydání uprchlice, pokud by se jak naznačují stopy obrátila do AnhaltDessau. Vyhrožoval pro případ jejího zatajení přísnými opatřeními.
Kníže vyslechl dopis až do konce velmi klidně ale při posledních větách doslova vypěnil vztekem.
"Ať toho chlapa veme čert! Nedělám si nic z jeho výhrůžek, i kdyby mi z nich měly stát vlasy na hlavě! Jsem nezávislý kníže německé země a nenechám si nic předepisovat! Přijmu k sobě, koho chci, a vyženu toho, kdo mi leze krkem! Emma je mi vítaná a klidně si počkám na jeho přísná opatření!"
"Je to vzdělaná a milá dáma, papá?" zeptala se Louisa.
"Ano. je vysoká čtyřiasedmdesát palců a široká jako já! Takové vzdělání nemůže žádná jiná ukázat!"
"Ani já ne!" smála se princezna. "Slečna voň Mittagsheim je mou přítelkyní jeli obryně stejně dobrá jako ona, jistě ji budu mít ráda."
"Tak to má bejt, kočičko! Ale mám tu ještě jeden dopis. Je od prince Eugena. Přečti mi ho!"
Dopis psaný osobitým stylem "malého kapucína" zněl následovně:
Vídeň, v měsíci ovoce, léta Páně 1739
Milosti!
I když se in politicis a causa militaris) mezi námi objevují neshody, jste mi vždy vzácným a drahým přítelem, na něhož se obracím s prosbou, týkající se osoby, jíž nemohu odříci svou náklonnost a přímluvu.
Jeho Milost ví od našich slavných polních tažení, že generál Hellbach sloužil pode mnou a já vždy vyznamenával jeho

odvahu a osobní hodnoty. Zemřel a zanechal legitimního dědice, jehož matka byla s generálem oddána na smrtelné posteli. Hellbachovi se dělí do dvou větví. Mladší z nich, pozůstávající, se vyznačuje obzvlášť zbožným smýšlením a náklonností ke Společnosti Ježíšově. A tak se zvedá proti dědici Hellbacha nepříjemná opozice, vedená těmito zbožnými lidmi, kteří se pídí po jeho statcích a odcizili mu veškeré rodinné dokumenty, aby mu znemožnili předložit důkazy. Nařkli ho z podvodu, byl uvržen do vězení, ale podařilo se mu násilně uniknout.
) V politice a válečných záležitostech
Vaše Milost může věřit, že bratři a otcové Ježíše ho pronásledují a našli ho opět v Sasku. I zde se mu podařilo uniknout, a nyní se rozšířila zpráva, že odešel do Pruska. Poněvadž mám veškeré důvody se pronásledovaného ujmout a v tichosti sehnat důkazy o jeho nevině což se mi během krátké doby podaří obracím se k Vaší laskavosti s prosbou, žádám, aby byl vzat do ochrany a byla mu poskytnuta veškerá pomoc, kdyby se Hellbach objevil v dosahu Vaší Milosti, přičemž neopomíjím poděkovat.
Věrný a oddaný přítel a společník Vaší Milosti
Eugen
"U všech čertů, dyť to je naprosto stejná historka, kterou mi včera vyprávěl mydlář!" mínil kníže Leopold.
"Jaký mydlář?" ptala se kněžna.
Muž jí vyprávěl o setkání. Kněžna se zamyslela.
"Že by ten člověk, co se vydává za mydláře, byl jedním z jezuitských špehů, kteří Hellbacha pronásledují?"
"Hm, ten chlap nevypadal právě zbožně!"
"Maska!"
"Máš pravdu, AnneLiso! Řekl jsem mu, ať táhne. Kdyby se ještě objevil, šlo by mu o krk. Ukážu té zbožné chásce, co znamená považovat Dessaváka za pitomce! Na mě ani na něj nikdo házet špínu nebude!"
Žíly na jeho čele opět naběhly a jistě by následoval výbuch hněvu, kdyby sem ze dvora nezaznělo bubnování a výskot.
"Přicházejí mladí! Otevřete vokna!" nařídil kníže.
Jeden z mladších princů, jedenáctiletý Moritz, prozrazoval i přes své mládí nepopiratelný vojenský talent, proto Leopold sestavil oddíl z mladých hochů oblíbených občanů, který se shodoval jak uniformami, tak vybavením s hallským regimentem. Každý den prováděli v parku výcvik a nyní se oddíl vracel, aby se na zámeckém dvoře rozešel. Sotva však
Moritz zahlédl diváky u oken, vytasil šavli, vyrovnal se a nechal oddíl pochodovat s řinčícími zbraněmi, k čemuž jim kníže blahosklonně kynul.
"Bravo!" volal dolů. "Kumpanie stát! Vpravo bok! Pušky k noze! Pohyb! Dobře to děláte, hoši, a tak dostanete dvojnásobnej žold!"
Opustil místnost, aby šel dolů, a přitom venku narazil na selskou ženu, která chtěla vstoupit do kuchyně, na zádech měla koš.
"Kampak?" zeptal se.
"K Její Výsosti kněžně."
"Šla za mnou! Co má v koši?"
"Máslo."
"To je žena, která se mi stará o máslo," vysvětlovala kněžna. "Za kolik je dnes hrudka?"
"Za dvaadvacet feniků."
"Dvaadvacet? Na trhu stojí jen devatenáct."
"Podle toho taky vypadá."
"Dobré máslo! Podívá se sem! Nechala jsem ho přinést, protože se dneska zpozdila."
"Nemám snad právo žádat trochu víc, když přináším máslo až na zámek? Takoví lidi můžou připlatit," poznamenala žena neopatrně.
Následky se ihned dostavily. Kníže, jehož dokázala rozčílit každá taková poznámka, byl navíc znám nesmírnou šetrností. Že platil za každou hrudku másla o tři feniky víc než jiní, jej přivádělo k šílenství.
"Dá máslo za devatenáct?!"
"Dvacet dva!"
"Dobře, ať sundá koš!"
Sám jí pomohl.
"Takže devatenáct?"
"Dvaadvacet!"
"Dobře!"
Rudá barva jeho obličeje, vyvalené oči a hluboké vrásky na jeho čele prozrazovaly přicházející bouři. Zvláštní bylo, že jeho hlas dosud nehřměl jako při podobných příležitostech a jeho ústa se křenila v mnohoslibném úsměvu.
"Kuchaři!" nařídil.
Objevili se dva muži oblečení do bílých plášťů a postavili se před knížetem do pozoru.
"Šla sem!"
Popadl ženu, táhl ji k zadní stěně do kuchyně a postavil ji tak, že směřovala zády do místnosti.
"Věří snad, že dodržím, co řeknu?"
"Ano."
"Dobře! Báječně! Takže teď dávám slovo, zeji nechám zavřít na čtyři týdny kvůli podvodu, jestli jen mukne nebo se pohne z místa, dokud jí to vysloveně nepovolím. Nesmí se vůbec hejbat! Čtyři týdny, slyšela?! A dal jsem na to

slovo!"
Obrátil se na kuchaře, kteří stáli ve dveřích u koše.
"Umíte mířit?"
"Rozkaz, Výsosti!"
"A dobře házet?"
"Rozkaz!"
"Tak jí házejte to máslo hroudu po hroudě na hrb! Kdo se netrefí nebo hodí příliš jemně, dostane osm dnů natvrdo!"
Ani kněžna, ani Louisa nebo snad Bernburg se neodvážili něco namítat proti nezvyklému trestu. Jen by tím podnítili zlost knížete Leopolda.
"Pozor! Nabít! Pal!"
Při druhém povelu sáhli kuchaři do koše a každý si vzal do ruky kus másla při třetím slovu letěly hroudy selce na záda s takovou silou, že se tam nádherně rozplácly a pak spadly na zem. Žena se neodvážila vyrazit ani slovíčko.
"Nabít! Pal!"
Tyto povely padaly tak dlouho, dokud koš nebyl prázdný a za zády selky neležela kupa másla.
"Otočila se!"
Žena poslechla. Neřekla nic, ale její oči visely se lstivým vztekem na troskách mléčného hospodářství.
"Tak! Naučím ji, aby mě podváděla! Ať si sama slízne tu hroudu, ona máslová čarodějnice, a pak tu břečku může nacpat zpátky do koše! A jestli ještě jednou dá vyšší cenu než ostatní, pak jí nacpeme to máslo úplně jinam! Rozuměla mi, kam?! A nyní vypadla!"
Oběma rukama naložila máslo do koše a opustila kuchyň.
Kníže ji následoval a spatřil komorníka, s nímž se bavil selsky oblečený muž s dřevěnou nohou.
"Nemůže být přijat," prohlásil první. "Jeho Výsost má práci a já ho neznám!"
"On už k sobě pustil leckoho, koho nezná. Stačí, když mu řekne mé jméno. Jsem otec kaprála Frankeho."
Právě tato slova zaslechl kníže Leopold, když vycházel z kuchyně, a sotva zpozoroval muže, zvolal:
"Šikovateli Franke, válečný kamaráde, ty tady?! Pojď dál!" a obraceje se na sluhu připomínal:
"Když sem přijde tenhle, bude vpuštěn, i kdyby to mělo bejt uprostřed noci!"
Kráčel napřed k pracovně. Dřevěná noha jej následovala. Když za nimi zapadly dveře, přitáhl muže k sobě, srdečně jej objal a poklepal mu na rameno se slovy:
"Vítej, vítej! Už jsem tě neviděl aspoň osm let! Proč se někdy neukážeš, he?!"
"Výsosti, nejsem lump, kterej by chtěl těžit z vašeho přátelství. Jste ke mně hodnej a mám vás rád, to oba víme. Ať veme čert podlejzání! Kdybych přišel častějc, mohli by si tady, proboha, myslet, že s várna pachtuji a leštím tu kliky!"
"Takže nemůžu vidět svého válečného kamaráda častěji jen proto, že se bojíš lidí?"
"Oho, Výsosti, nedělejte hloupé vtipy! Víte, že jsem stejnej starej blázen jako vy. Viděl jste někdy, že bych se bál?"
"Ne, stará vojno, to musím potvrdit, a proto mám svého šikovatele Frankeho tak rád! Už jsi snídal?"
"Ne, ale s tím si nečiňte starosti! Mám v kapse kus chleba i sejra, to pomůže proti chuti i proti hladu."
"Hrome, chceš, abych se blamoval?! Má se snad říkat, že Dessavák nemá nic pro zobák starýho přítele? Heinzi!"
Když se na jeho zvolání nikdo neobjevil, otevřel dveře a zařval přímo lvím hlasem:
"Heiiiínzi!!"
Sluha se objevil.
"Přines rychle něco k jídlu, žádné pamlsky, nýbrž pořádnej gábl pro dva vojáky a taky dobrej doušek, to je nejdůležitější!"
O chvíli později již seděli u stolu a pustili se do jídla. Sklenice cinkaly, probouzely se vzpomínky.
Míjela hodina za hodinou, každý ohlášený byl odmítnut, a tak si služebnictvo všimlo, že obyčejný muž s dřevěnou nohou je pro knížete cennější než leckterý důstojník a kavalír, před nímž museli mít úctu. Opět se mluvilo o všech výpravách a bitvách Dessaváka, zaznělo mnoho silných slov a občas se chvěl zámek veselým, burácivým smíchem.
Pak přišla dvanáctá hodina a se zazněním zvonu vstoupil sluha.
"Venku je nějaká ženská, přichází od pastora a "
"Ta?!" skočil mu kníže do řeči. "Ať tedy přijde, ale pak ji zavedeš ke kněžně."
Ohlášená vstoupila. Dnes na sobě měla šaty, které ještě umocňovaly její krásu víc než včerejší domácí oděv.
"Bravo! Vidím, zeje přesná! Kde má faráře?"
"Je u pana tajného rady voň Raumera."
"Asi se mě oba bojíte?"
"Nebojíme, Výsosti, ale máme trochu starosti."
"Jo, to má člověk z toho, když neumí mluvit otevřeně. Mohla mi všechno říct už včera. Je z Glachau?"
"Samozřejmě, Výsosti!"
"A Bruhl ji chce přinutit ke svatbě?"
"ohužel!"
"Ať ho veme čert a ženicha navrch! A kdyby mi kvůli ní chtěli uškodit, tak je nakopu, že budou mít rudo před vočima!"
"Voják Baldauf!" hlásil sluha.
"Dááál!"
Rekrut, včera naverbovaný, vstoupil. Už měl na sobě uniformu hallského pluku a pod paží držel několik spisů. Když jeho pohled padl na Emmu voň Glachau, objevil se v jeho obličeji výraz úleku. Také ona zbledla, ale oba se rychle vzpamatovali.
"Pozval jsem ho sem, abych si prohlídnul jeho papíry. Je pravda, že je dobře seznámen s perem, jak mi včera tvrdil? Pak

mu to nebude na škodu. U mě v kanceláři sedí tři chlapi, kteří nedokážou přečíst ani mé písmo, natož pak jiné. Pěsti umí používat, to už mi dokázal, praproklatec, a rozhled má taky, jak vidím: teprv včera nastoupil, dneska execíroval a teď stojí přede mnou jako starej voják! Může to někam dotáhnout! Ukázal mi ty cáry!"
Kníže Leopold se podíval do papírů.
"Znamenité, věru znamenité! On je kabrňák, jeden řádek jako druhej, písmena stejně vysoká a postavená jako zástup grenadýrů. Nastoupí do mé kanceláře, a protože se to zrovna hodí, ať se posadí tady něco mu nadiktuju!"
Rekrut se posadil k psacímu stolu, na němž ležely psací potřeby.
"Píše:
Ministrovi, Jeho Excelenci hraběti voň Briihlovi, Drážďany
Obdržel jsem Váš dopis a přečetl. Čerta starého se starám o to, co se u Vás děje, a tak se čerta starého starejte o to, co se děje u mě! Emma voň Glachauje hodná, rázná holka a já Vám ji nevydám pod kudlu! Ať si veme, koho chce bašta! Leop "
"Nechce se Jeho Výsost podepsat sama?" přerušil jej písař.
"Jo, správně! Já když se holt dostanu do varu, tak všechno běží jak voda! Dal mi pero!"
Zatímco se sklonil, aby zvěčnil své jméno pod uctivými řádky, setkaly se oči rekruta s pohledem Emmy. Oboje zářily radostí. Bylo zřejmé, že se už dlouho znají.
"Hned se může pustit do psaní dalšího dopisu!" nařídil mu kníže. "Vidím, že nám to jde!"
Voják se opět posadil a Leopold diktoval:
Dessau, září léta Páně 1739
Vaše Milosti,
sděluji tímto, že jsem taky proklatě rozzloben nad klidem v říši. Jestli mír potrvá dál, všechno shnije! Taková pořádná válka je nejdůležitější, ostatní věci jsou jen hlouposti. Hellbach mi bude vítán, pokud je tak chytrý, aby mě vyhledal, ale jeho pronásledovatele nechám bez skrupulí pověsit, jakmile mi padnou do rukou. U toho zůstane!
Dobrý přítel a společník Vaší Excelence
" tak, a ještě můj podpis!"
Znovu sáhl po peru, ale písař jej zadržel:
"S dovolením, Výsosti, ale tohle psaní se musí trochu pozměnit."
"Pozměnit?!"
Kníže Leopold ustoupil o krok zpátky a přeměřil odvážlivce zlostným pohledem.
"Pozměnit?! On se opovažuje kárat můj diktát? Jakživ jsem něco takového nezažil! On, praproklatec, se odvažuje dělat něco takového hned v první den služby? S okamžitou platností je propuštěn z kanceláře! Dám mu čtyři týdny natvrdo! Marš ven!"
"Výsosti "
"Marš, říkám!!"
" v diktátu není chyba," pokračoval.
"Marš ven co?! Chyba tam není, a přece říká, že se to musí pozměnit? Takže se spletl?"
"Taky ne. Musím ale poznamenat, že "
"Chlape, zbláznil se, úplně mu přeskočilo! Nikdo neudělal chybu, a přece se to musí změnit! Nechtěl mi to vysvětlit?!"
"Myslím tu část: ‚Hellbach mi bude vítán, pokud je tak chytrý, aby mě vyhledal.' Tady to musí znít jinak."
"Například, on praproklatče?!"
"Například: ‚Hellbach byl tak chytrý, že mě vyhledal, a já ho tímto vítám!'"
"Hrome, to by byla lež!"
"To bych netvrdil, Výsosti, protože - " napřímil se a zasalutoval, "Hellbach už stojí tady!"
"On on je snad Hellbach? K čertu, to je jak v divadle! Myslel jsem, že se jmenuje Baldauf!"
"Musel jsem zamlčet své jméno, proto jsem si půjčil doklady znějící na jméno Baldauf."
"Tak, tak, hm! Proto tam stálo sedmdesát místo osmdesáti! Hm, joale jak mi dokáže, zeje skutečně Arthur voň Hellbach?"
"Budeli Výsost tak laskavá, může se obrátit na slečnu voň Glachau. Zná mě a potvrdí mi to."
"Znáte se? Odkud?"
"Z Drážďan, kde jsem našel útočiště, než jsem musel prchat dál."
"Tisíc nebeských pum, už se mi rozjasňuje a mám tušení! Slečna voň Glachau nechtěla toho peroškrábka, protože jistý voň Hellbach jí byl milejší! Je to tak, praproklatci?!"
"Nemůžeme zapírat, Výsosti," opáčil Hellbach.
"Tak! A co se pokazilo ve Vídni a v Drážďanech, má se tady zase napravovat?"
"Jeho Výsost je jediný krejčí, který to dokáže slátat."
"Cože jsem? Krejčí? A proč právě to?! Může mi to snad vysvětlit lip, on lump?!"
"Ne každý má odvahu vzít v ochranu dva nevinně pronásledované. Jeho Výsost je jediným říšským knížetem, před jehož vůlí má respekt i sám císař."
"Tak? Myslí to vážně?"
"Naprosto!"
"No, pak se nesmí zklamat. Zůstanete v Dessau, jak dlouho se vám bude líbit, a chtěl bych vidět toho, kdo proti tomu bude něco mít! Ale nemůžu ho tu mít jako obyčejného vojáka. Jak se zdá, už má nějakou vojenskou průpravu?"
"Absolvoval jsem vojenskou školu, a když otec zemřel, byl jsem nadporučíkem v Natzmerově pluku."
"U Natzmera? To jsou pořádní chlapi! Znám je z dřívější doby, když jsem bojoval na straně ‚malého kapucína'. Chce

nastoupit ke mně?"
"S radostí!"
"Dobře, pane nadporučíku a la suitě. Teď vezme svou nevěstu a odvede ji k mé ženě. Ona i Lisa se budou moct bavit o románu, který se tady odehrává."
Hellbach vzal se šťastným výrazem Emmu za ruku a odvedl ji ze dveří. Když ty zapadly, obrátil se kníže Leopold na Frankeho:
"Co tomu říkáš, stará rachotino?"
"Božská historka!"
"A proklatě hezkej pár!"
"Jasně, stejně jako můj kluk a jeho Anně."
"Ach tak, jo, to je pravda! Kaprál má mít nějakou milenku!"
"A jakou! Ta nezůstává pozadu za touhle!"
"Hrome, to říká hodně!"
"A je to pravda!"
"Stejně ho trochu přetáhnu přes hřbet! Jak si může dovolit zaplést se s holkou, aniž bych to věděl?!"
"Mě se taky neptal, i když jsem jeho otec."
"A já jsem jeho kmotr a nadřízenej!"
"Láskaje taková zvláštní věc! Když jsem si bral svou starou, taky jsem se příliš neptal, a nevím, jestli Výsost "
"Máš pravdu, starouši, máš pravdu! No, protentokrát to necháme bejt. Co je zač ta holka?"
"Je to neteř úředníka Grunerta."
"Grunerta? Slyšel jsem, že ten chlap je svobodnej."
"Je to tak. Anně mu vede hospodářství, a Výsost jistě ví, co to u takovýho úředníka znamená."
"Jo, jo, usedlost je velká, skoro bych řek rytířský statek. Grunert je cizinec, přišel, tuším, z Bavorska nebo z Rakouska, když jsem nechal vyvolat tenhle pacht. Nabízel patnáct set navíc než jeho předchůdce, proto jsem ani chvíli neváhal. Ostatně jsem byl tenkrát na tažení a namouvěru, nyní mě napadá, že ho ještě neznám osobně. Nájem uzavřela pachtýřská kancelář, a protože platil přesně, víc jsem se o něho nestaral."
"A přece by to bylo vhodné."
"Vhodné? Jak to?"
"Hospodaří špatně."
"le platí přesně! Jak se to k sobě hodí?"
"Kdo ničí pole a pustoší les, může přesně platit."
"Hromy blesky, je to pravda?!"
"Jasně, jinak bych to neříkal!"
"Tak to mi ten pacholek zaplatí! Musí nechat pacht i přilehlé součásti ve stavu, v jakém je převzal!"
"Ano a na zdraví! Ať tam Výsost zajde a prohlídne si hospodářství! Les je den ze dne řidší a pole chudší, louky žloutnou a ve stáji stojí koně i dobytek jako strašidla. K jaru dojde pacht a Grunert zmizí i s vysokými penězi. Jeho nástupce se bude mořit deset let, aby vypěstoval jediné zdravé stéblo!"
"Jestli je to tak, budu s ním jednat jako on s hospodářstvím! Ale to se nestalo najednou tak proč mi to nikdo nehlásil?"
"Grunert je úředník, liška podšitá, a přitom násilník do krajnosti! Kdo by si s ním začal? Navíc má Výsost a jeho lidi vlastní voči, aby viděli, co se vidět má proč by tedy měli jiní udávat?"
"Dobře, máš pravdu! V příštích dnech nasednu na koně a běda mu, jestli u něho najdu špinavé prádlo!"
"Toho tam je požehnaně! Vlastně bych o něm nemluvil, kdyby se obec nedala dohromady a nevyslala mě, abych si o tom nepohovořil s Výsostí."
"Takže tak je to? Jde o formální stížnost?"
"Ano, i když ne kvůli jeho špatnému hospodářství, poněvadž to se nás netýká. Jde o vedení úřadu i jiné věci."
"Ven s tím!"
"Ano, musí to ven, třebaže jeho neteř je milou mýho syna! Jak vysává pole, tak vysává i celou obec. Vůbec bych se nedivil, kdyby mu nesouhlasil jedinej účet! Loni mu kovář dělal práci za dvacet zlatých, ale v účtu stojí šedesát. Učiteli, kterej se trápí, aby z hloupejch kluků udělal užitečné rekruty, strhl z jeho čtyřiceti guldenů, které stejně nestačí k obživě, celých patnáct. Když Výsost píše rekrutýrku, nestojí v ní jména bohatých hochů, kteří můžou zaplatit ale pak musí náš velitel brát vyhladovělé červy, jejichž otcové a matky padnou na obtíž obci."
"Ať do toho vlítne krupobití!" nadával kníže a vyskočil. "To stačí, už nechci nic slyšet! Však já přijdu, lotře, a pak ti buď Bůh milostivej! Jak tě zmáčknu, bude s tebou amen!"
"A ještě něco musím říct."
"Copak?"
"Slyšela Výsost o jezuitech, kteří se roztahují po naší zemi jako housenky v zelným poli?"
"Slyšel. Co je s nimi?"
"Grunert je katolík a "
"Katolík? Myslel jsem, že má v průkazech protestantský vyznání."
"Možná, ale stejně je katolík, a v noci ho navštěvujou různí chlapi v dlouhých kabátech. Občas se jich tam sejde i na dvacet. Pak řeční, cpou se a pijou a až za rozbřesku se tajně plíží pryč."
"Odkud to víš?"
"Od Anně. Úředník nechce dovolit, aby si vzala mého kluka, a tak se občas chodí vypovídat ke mně a k mé staré. Má si vzít jednoho z oněch nočních návštěvníků. Má to bejt bohatej chlap a ona nedostane nic, protože veškerej majetek

úředníka patří Společnosti Ježíšově."
"Tak? Aha! Takže na tuhle dírku píská! Poslyš, Franke, znají mě lidi od vás?"
"To sotva. Už je to víc než dvacet let, co byla Výsost v naší vesnici."
"Dobrá, dobrá! Sepiš mi kluky, které jsem kvůli úředníkovi nezapsal do rekrutýrky!"
Franke vzal bez okolků pero a papír, aby sepsal žádaný seznam. Potom jej podal knížeti.
"Jedenadvacet kluků! U všech čertů, mít je v regimentu nebo ne, to už je rozdíl! Zařídím všechno k tvé spokojenosti, Franke! Jen o tom s nikým nemluv! Teď pojď naproti k AnneLise! Zaraduje se, že jsi na nás nezapomněl!"

III. KAPITOLA - SVĚCENÍ KOSTELA

Byla opět neděle ráno, jenom mnohem časněji než před týdnem. Z leinefeldské silnice se ozýval dunivý pochodový krok.
"Levá pravá levá pravá seno sláma seno sláma táta máma táta máma! Raz dva levá pravá schovat břicho prsa ven hrome, co je to za ksichty, pacholci! Přísněji, ještě přísněji, aby nepřítel dostal strach tak je to správné to je to hnízdo pozor, vpravo hleď! Přímo hleď! Tambore, začni levá pravá seno sláma bum, bum rum rrum! Na rameno zbraň!"
Tak bez přestání láteřil starý rotmistr s ohromnými vousy, který vedl půl roty grenadýrských modrokabátníků do vesnice. Vlastně neměl žádný důvod ke křiku, neboť malá četa byla výtečně vycvičena. Copy byly jeden jako druhý, řemení bylo správně utažené, oči se dívaly správným směrem, kamaše seděly jedna jako druhá a pochodový krok duněl plně a rázně, že nebylo proto nutné udávat takt tehdy oblíbenými výrazy.
Kolik obyvatel vesnice již vstalo, tolik jich bylo na cestě, a koho vzbudilo teprve hřmění bubnu, spěchal, aby se také dostal ven a zjistil důvod hrozného rámusu.
Rotmistr nechal skupinu mašírovat ke statku, který stál těsně vedle vesnické silnice.
"Prapore stát! Vyrrrovnat!! Na rameno zbraň! K noze zbrraň! Vpravo hleď! Vyrrrovnat! Přímo hleď!" znělo hlasitě, pak se rotmistr obrátil na děvečku, která vylezla ze vrat a ospale zívala. "Patří k tomuhle statku?!"
"Ano."
"Statek je v nájmu?"
"Ano."
"Kde je úředník?"
"V posteli."
"Vzbudila ho!"
"To nesmím!"
"Co? Když něco rozkážu, ona nesmí?!"
"Nesmím! Kdo probudí pana úředníka, toho vyžene."
"Tisíc hromů! Takže se radši opírá tuhle o vrata, jóóó?! Vojín Hiller předstoupí!"
Jmenovaný vystoupil tři kroky před zástup.
"Na rameno zbrrraň! Kohoutek natáhnout! Namířit!"
Hiller zůstal stát s namířenou puškou, připraven na rozkaz k palbě vystřelit na děvečku, na niž se rotmistr opět obrátil:
"Vzbudí už pana úředníka, he?!"
"Ano, pane kapitáne!"
"Dobrrrá, poklade! Ale pospíší si, jinak jí udělám nohy! Vojín Hiller, k noze zbrrraň! Vprrravo bok! Marš! Vyrovnat! K noze zbrrraů!"
Ve dvou minutách se mezi vraty objevila postava oblečená jen do domácího kabátu, kalhot a špičaté čapky. Úzké, nízké čelo, oči daleko od sebe, pichlavý pohled, ostře seříznutý suchý nos, tenké bezvousé rty a špičatá brada to všechno odpuzovalo. Tento muž byl nepochybně stejně lstivý jako násilnický, v nikom by nedokázal vzbudit důvěru.
"Jste pan úředník?!"
"Ano. Co se děje?"
"Má vám být předán rozkaz z válečné kanceláře!"
"Sem s ním!"
"Hrome, myslíte si snad, že starý a zkušený rotmistr vám bude dávat hlášení mezi vraty, nebo odevzdá vyznamenání z válečné kanceláře a podepsané polním maršálem Jeho Výsostí a Excelencí muži v pyžamu a noční čepici?! Rychle se ztraťte a oblékněte si pořádný oblečení, jinak vám proženu nohy jako vaší dojičce, která vás nechtěla vzbudit!"
"Ohó! Asi nevíte, s kým mluvíte!"
"No, s kýmpak, he?!"
"Jsem úředník Grunert, jak už jsem řekl!"
"To nevidím! Prozatím tu stojí noční čepice a pyžamo! Takže vystrčte úředníka, protože nemám moc času a musím dál!"
Grunert se vzdálil. Rotmistr jej po několika minutách následoval a našel ho u psacího stolu ve světnici.
"Vy jste pan úředník?"
"U všech čertů, už jsem vám to dvakrát !"
"Ticho, ani muk!" zahřměl starý voják lvím hlasem. "Co víte o službě? Mám právo se vás ptát a vy musíte odpovídat! Tím to hasne! Takže jste úředník?!"
"Ano."
"Rozkaz z vojenské kanceláře."
Podal mu dopis. Grunert otevřel obálku a četl list. Jeho obličej se protáhl, když ne zděšením, tak alespoň rozpaky.
"To není možné!"

Rotmistr mlčel.
"To je naprosto nemožné!"
Rotmistr neodpověděl.
"Máte snad i vy nějaké rozkazy?"
"Jistě."
"Jaké?"
"Jestli během hodiny neobstaráte vše, co je požadováno, vezmem si to sami! Leinfeld musí dodat pětadvacet mužů, i kdybych to číslo měl doplnit samotným panem úředníkem!"
"Hodina nestačí!"
"Mně úplně! Takže postaráte se o ně, nebo ne? Až přijde na mě, seženu těch pětadvacet za deset minut!"
"Musím mluvit s obecní radou."
"To je mi fuk! Seženete je?"
"Ano."
"Dobrá! Máme ostře nabito nechám obklíčit vesnici, aby vůbec nikdo neutekl. Deset minut už uteklo přesně za padesát minut přijdu, abych převzal rekruty i jejich jmenný seznam."
Vzdálil se.
"Roto, do dvojstupu! Kaprál Fritsche ke mně!"
Kaprál předstoupil před mužstvo a zavelel:
"První řada na rameno zbraň! Vpravo bok! Pušky uchopit! Kupředu!"
"Svobodník Lange vpřed!" nařídil rotmistr.
Poslechl a velel:
"Druhá řada na rameno zbraň! Vpravo bok! Dvakrát odbočit vlevo! Kupředu marš!"
Jedna řada pochodovala k horní části vesnice, druhá pak ke spodní, aby byla celá oblast uzavřena. Rotmistr odbočil do úzké ulice, vedoucí mezi dvěma statky, prošel kus cesty za zahrady, aby přelezl poměrně nízký plot, jenž lemoval malou zahrádku, která patřila k hezkému, mimořádně čistému domku. Vstoupil zadními dveřmi dovnitř a dostal se do kuchyně, kde nikdo nebyl. Proto šel do sousedního pokoje, kde seděly dvě osoby u ranní polévky.
Byl to rotmistr Franke a jeho žena. Při pohledu na vstoupivšího se voják vztyčil.
"Výsosti!"
"Držel zobák, sakramente! Nikdo nepotřebuje vědět, kdo jsem! Jsem prostě rotmistr, tím to hasne! Nemáte tu ještě jednu Jžíci? Mám chuť!"
Žena, překvapená nečekanou návštěvou, se zvedla, aby přinesla žádané. Přitom se chtěla začít omlouvat, v čemž jí bylo ihned zabráněno:
"Ticho! Když se jí, tak se nemluví!"
Popadl lžíci a všichni pokračovali v jídle, dokud nebyla mísa prázdná. Pak se kníže zeptal:
"Máte dneska pobožnost?"
"Ano."
"Tak se zvu jako host. Nikdo o tom ale nesmí vědět! Zatím si mě nevšimli. Přišel jsem, abych se podíval Grunertovi pod pokličku. Požádal jsem ho o pětadvacet rekrutů, a běda mu, jestli nebude jednat nestranně! Takže jsem vám udělal radost!"
"Ano, Výsosti, máme skutečně velkou radost, že jste nás přišel navštívit!"
"Nepřeháněj! Myslím jinou radost. Dal jsem vašemu synovi dovolenou, aby mohl jít na bohoslužbu a popadnout Anně za pačesy. Slyšel jsi ještě o těch černokabátnících?"
"Jasně. Anně tu byla včera večer a říkala, že plánujou dneska večeři v zahradním domku."
"V kolik hodin?"
"V osm."
"Kolik příborů?"
"Osmnáct."
"Výtečně, popřeju jim dobré chutnání! Připravte mi postel, snad tady přespím. Teď adieu\ Slyšíte ten rámus a lamentování? Úředník shání rekruty!"
Šel zpátky stejnou cestou, kterou přišel. U panského dvora skutečně našel pětadvacet chlapců s uzlíky na zádech, kteří se loučili s naříkajícími rodinnými příslušníky, a současně zazněly dunivé kroky blížících se vojáků.
"Tak už přestaňte s tím řevem, mládenci! Navlíknou vás do knížecího kabátce, a kdo se podvolí a bude poslouchat, může se jednou stát pořádným chlapem a snad i takovým rotmistrem, jako jsem já! Nastoupit a seřadit! Tak! Kdo se pokusí zdrhnout, bude zastřelen! Vpravo bok! Adieu, pane úředníku! Hodně veselí při bohoslužbě! Bohužel se nemůžu zdržet, protože musím dál sehnat padesátku rekrutů. Na rameno zbrrraň! Kupředu marš!"
Vojáci se semkli kolem rekrutů a celá skupina pochodovala vesnicí, doprovázena naříkajícími příbuznými.
"Raz dva, seno sláma, vpravo vlevo tambore, začni! Raz dva seno sláma, cukr káva! Brum, brrrum!"
Před vesnicí zastavili, aby odehnali rušící doprovod zpět, pak pokračovali v pochodu až do lesa, kde nechal rotmistr zabočit na dřevařský úvoz, který se změnil v pěšinu končící na skryté mýtině.
Zde se skupina utábořila a postavila nutné hlídky. Rotmistr vytáhl seznam jmen, který dostal od úředníka, aby si jej přečetl. Mezi chlapci nebyl žádný z těch, které mu Franke v Dessau označil.
"Nenaříkejte, chlapci, dávám vám slovo, že když se budete chovat klidně a nedopustíte se hloupostí, už dneska večer budete zas na svobodě. Jsem kníže Leopold voň Dessau a chci jen klepnout přes prsty vašeho úředníčka!"
Jeho řeč v nich probudila radost. Kníže přistoupil k jednomu stromu. Pod ním stáli dva muži a drželi několik balíků. Byl

to nadporučík voň Hellbach a kaprál Franke. Oba byli stejných postav.
Obrátil se na prvního.
"Takže zná osobně některé z těch, kteří ho pronásledují?"
"Ano."
"Možná bude mít dneska štěstí a večer někoho z nich uvidí. Kaprál může jít domů, už ho nebudu potřebovat. Teď pojďme mezi křoviska, jsem zvědav, koho ze mě udělá!"
Po půlhodině kulhala dlouhá, hluboce předkloněná postava směrem k vesnici. Na hlavě měla filcový klobouk bez barvy a tvaru, přes pravé oko se táhla široká černá páska, ledově šedý knír, jehož špičky klesaly unaveně dolů, zdobil tvář. Tělo vězelo ve staré, oprané uniformě, na nohou mu plandaly boty, které by bylo možné použít jako přívozní pramice.
Dostal se za vesnici a právě se chystal odbočit mezi louku a pole, když mu přicházela vstříc dívka. Při pohledu na ni bezděčně zastavil.
"Pozdrav Bůh, panno!" zakašlal.
"Díky! Jde na bohoslužbu?"
"Ano."
"Ke známým?"
"Ne. Nemám tu vůbec nikoho, ale při takové slavnosti zcela jistě najdu někoho, kdo dá starému chudákovi kousek chleba!"
"Jistě. Tady má," sáhla do kapsy a podala mu několik měďáků. "Ať za mnou pak přijde, dostane, kolik sní!"
"No jo, ale kdo je panna?"
"Patřím k panskému dvoru a jsem neteří pana úředníka. Poptal se na mě, řeknou mu, kde mě najde."
Odešla. Hleděl za ní, dokud mu nezmizela z očí.
"Čertovská rota! Takže tohle byla Anně! Hm, kvůli ní bych si vyžádal dovolenou od svý AnneLisy! Franke ji musí dostat, jako že se Leopold jmenuju!"
Belhal se dál.
Dostal se za panskou zahradu a nahlédl přes plot, kde spatřil sad švestkových stromů, na nichž se rodily nejkrásnější švestky.
"Sakra, to jsou švestičky, zralé a sladké, že padají! Polívka u Frankeho byla proklatě slaná a přivodila mi žízeň! Kupředu, přes plot, ty švestky musím mít!"
Přehoupl se přes plot, posadil se do orosené trávy a začal žvýkat. Ovoce bylo tak dobré, že jedl a jedl, aniž by si všiml, že se za ním někdo tiše plíží. Vtom se mu položila něčí ruka na rameno a zlobný hlas na něho funěl:
"Co tu dělá?!"
Pomalu otočil hlavu.
"Přeci vidíjím!"
"Jasně, že to vidím! Ale co jí?"
"Hm, švestky!"
"Ano moje švestky, moje!"
"Jeho? Jak mi to dokáže?"
"Dokážu? Je snad blázen?"
"Blázen? Ani mě nenapadne! Nevidí snad, že jím tuhle ze své kapsy? Kdo mu řekl, že mám v kapse zrovna jeho švestky?!"
"A jaké by tam měl mít?"
"Tojefuk!"
"A vidí, teď právě sebral jednu ze země a spolkl ji!"
"Pak se jednalo o přehmat dám mu místo ní holt jinou ze své kapsy, tak!"
"A co vlastně hledá v této zahradě?"
"Hm, a co tu hledá on?"
"Jsem zdejší úředník!"
"Ach tak! To dává věci úplně jinej obrat!"
Zvedl se.
"Jsem chudej vandrák a šel jsem svou cestou, když tu jsem spatřil plno švestek na zemi a tak jsem jich pár sebral. To nebude tak hrozný, protože co leží na zemi, patří žebrákům a potulným tovaryšům. Tak říká starej zvyk!"
"Ten u mě neplatí! Šel se mnou dovnitř!"
"Proč?"
"Kupředu a nebrání se! Je můj zajatec!"
"V tom případě musím poslechnout!"
Následoval úředníka obývací světnicí do vedlejší místnosti, což byla zřejmě kancelář. Pán vzal arch papíru a pero.
"Budu ho vyslýchat a on musí odpovídat čistou pravdu!"
"To udělám."
"Pane úředníku, zapomněl dodat! Jak se jmenujou?"
"Řeknu později."
"Pane úředníku to musí vždycky říkat! Proč ne hned?"
"Mám svoje důvody."
"Pane úředníku! Už si to zapamatuje! Odkud přichází?"
"Z Dessau."

"Pane úředníku, měl dodat, jak jsem mu opakoval!"
"Hrome, jestli ví přesně, co a kdo je, proč bych mu to měl říkat za každým slovem?!"
"Aha, on je rebelant, který nechce přiznat, jak se jmenuje! Udělám s ním krátkej proces a aspoň si ušetřím psaní! Vstoupil do mé zahrady?"
"Jo."
"A jedl z mých švestek?"
"Jo!"
"Přiznává, že je ukradl?"
"Pro mě za mě, mně je to tuk!"
"Tak! Takže žádná lítost ani naděje na polepšení! Za vloupání do mé zahrady dostane čtyři dny vězení v místě, a to hned a na místě! Potom se zjistí, kdo vlastně je, a pošlu ho dál!"
"Snědl jsem asi půl kopy švestek a zaplatím mu je!"
"Ach, má peníze?!"
"Ano."
"Musím mu zabavit vše, co má u sebe! Ukázal mi to!"
"Ani mě nenapadne! Dám mu za švestky jeden gulden."
"Žádný gulden nemá!"
"Ví to jistě? Podíval se sem!"
Vytáhl nacpaný váček a nechal zacinkat mince.
Oči úředníka se rozsvítily.
"Kde vzal tolik peněz?"
"Kradené nejsou!"
"To musí nejdřív dokázat! Tulák u sebe nikdy nenosí tolik peněz! Musím ho zajistit jako důvodně podezřelého. Za platí mi deset guldenů za švestky, zatčení a výslech pak může jít. Dřív ne!"
"Poslouchal, on je mi pěkně prokletý pacholek! Nedostane ani měďák, ať mě klidně zavře!"
"Pak tedy kupředu! Vězení je za městem a já ho tam osobně odvedu! To s těmi guldeny byl jen pokus, abych poznal, na čem jsem! Nedostane svobodu dřív, než se všechno vyšetří!"
"On tady má vězení?"
"Vězení to přímo není, ale bude zavřenej v hasičárně."
Domnělý tulák kráčel bez odporu napřed, následován úředníkem, jenž nesl v ruce obrovský klíč, sebraný ze stěny.
Dopolední bohoslužba, jíž se účastní všichni, kteří mají čas, již začala, proto byly cesty zcela prázdné a dostali se bez zdržování k hasičárně, ležící v dolní části vesnice. Úředník považoval svého zajatce za slabého kmeta a ani v nejmenším netušil, do jakého nebezpečí se dostal. Zastrčil klíč do zámku a otevřel.
"Dál vstoupí!"
"On je úředník, má přednost!" odtušil druhý.
Vzápětí se napřímil, popadl muže za boky a hodil jej prudce do prostoru, z větší části naplněného hasičskými potřebami.
V okamžiku zabouchl dveře, otočil klíčem, vytáhl ho a zastrčil do kapsy.
"Nezlobil se, pane úředníku!" zaznělo s docela veselým pochechtáváním, potom odešel.
V horní části vesnice stál hostinec, k němuž zamířil.
Navzdory bohoslužbě zde sedělo několik hostů, hlavně cizích, kteří se bavili o příhodě z dnešního rána. Celá vesnice byla rozčilena tím, že žádný z bohatých selských synků nebyl odveden, dokonce se mluvilo o částkách, které přijal úředník za tuto nespravedlnost.
Během hovoru se objevilo leccos, co vrhlo na pána špatné světlo, a když došla řeč na to, že kníže byl s touto sku tečností seznámen, všichni prohlásili přesvědčení, že kníže se záležitosti ujme a bouřlivě ji dovede ke zdárnému konci.
Kníže Leopold mohl pohodlně vyslechnout, jak je v zemi i přes svou tvrdost oblíben.
Čas míjel a bohoslužba skončila. Tu přišel někdo a vyprávěl, že úředník je zamknutý v hasičárně. Několik kolemjdoucích návštěvníků kostela jej slyšelo volat a spěchali za kovářem, aby zámek otevřel.
Nyní přišel čas, aby kníže Leopold opustil hostinec. V polích odhodil starý klobouk, vyčesal si barvu z vousů a zamířil k lesu, aby se dostal ke svým mužům.
Tu se objevila mužská postava, jež mu kráčela vstříc z kopce. Připadla mu povědomá. Vrhl na ni pátravý pohled.
"U všech čertů, to je přece mydlář! Počkej, však já ti šáhnu na zoubek!"
Šel mu vstříc. Také druhý ho poznal a zůstal stát.
"To je přeci verbíř z minulého týdne! Kudy tudy?"
"Nepotkal snad chlapa, podobně oblečeného jako já?"
"Ne. Proč?"
"Protože mi zahrál čertovskej kousek! Chtěl jsem tuhle do vsi navštívit starého známého, jehož jsem neviděl už dobrých deset let. Protože bylo horko, sedl jsem si do trávy a neopatrně jsem si sundal kabát. Nakonec jsem usnul. Když jsem se probudil, byl můj třírohák pryč, kabát jakbysmet a místo něj tam ležel tenhle pytel! Musel to udělat nějakej žebrák nebo vagabund. Do vesnice jistě nešel, a tak jsem zamířil i já sem, abych se podíval po jeho stopě."
"Nikoho takového jsem nepotkal. Když už ho ale vidím, mohl by mně říct, jestli neslyšel něco o tom Hellbachovi."
"Hm!"
"Ano?"
"Hm!"
"Tak mluvil!"

"A mezitím mi ten lotr uteče! Adieu!"
Tvářil se; jako by chtěl jít, ale druhý jej zadržel za paži.
"Zůstane! Jeho kabát se snad dá nahradit?"
"A kdo by ho nahradil? On jistě ne!"
"Pročpak by ne! Když mi podá dobrou zprávu, nebudu se koukat na deset guldenů."
"Má u sebe peníze?"
"Jo!"
"Tak sem s těmi guldeny!"
"Nejdřív zprávu!"
"A pak bez peněz! To známe! Adieu!"
"Počkal! Viděl ho?"
"Nejdřív peníze!"
"Tady jsou! Ale teď chci něco slyšet!"
Kníže s úsměvem schoval deset guldenů.
"Viděl jsem ho."
"Opravdu?"
"Jo!"
"A mluvil s ním?"
"Hm!"
"No, ven s tím!"
"Hm!"
"Co má s tím jeho ‚hm'?"
"Že jsem ho viděl, dělá deset guldenů ale jakou cenu by mělo, kdybych s ním náhodou mluvil?"
"Je gauner a vyděrač!"
"Teď je to za deset guldenů, ale jestli bude nadávat dál, bude to za dvacet!"
"Tady jsou! Dál nebude nic!"
"Mluvil jsem s ním, dokonce často."
"Cože?"
"Jo, ale dál nebude nic!"
"Přece mu nedám dalších deset guldenů, abych se dověděl, o čem s ním mluvil!"
"Záleží na něm."
"Je skutečně lotr!"
"Mám snad říct, co si myslím o něm?"
"Dobře, ať je tedy po jeho! Tady je ještě deset guldenů, ale víc už nedostane! Takže o čem mluvili? Co mu Hellbach řekl?"
"Všechno, úplně všechno!"
"Dál!"
"Jo, dál už neřeknu ani slovo!"
Leopoldovi činilo potěšení, jak mohl muže doslova natahovat na skřipec. Druhý jen s námahou potlačoval zlost a touhu se něco dozvědět.
"Je špatný člověk, šibeničník, jehož "
"Dobrá, už můžu jít! Pak ať zkusí, jestli mu někdo něco řekne! Hellbacha může mít ještě dneska, a to tím nejsnadnějším způsobem, jaký by ho mohl napadnout."
"Je to pravda?"
"Nechám se kvůli tomu smažit v pekle, jestli nedokážu Hellbacha ještě dneska zajistit."
"Už vám věřím, jste náš člověk. Rád si něco vyděláte, a tak uděláme dobrý obchod. Hellbach musí zmizet, rozumíte? Zmizí navždy a beze stopy! Co bude chtít, když nám ho dneska přivede?"
"Kolik dá?"
"Sto guldenů."
"Kecy!"
"Je to málo?"
"Kolik zdědí mladší větev rodu nebo její podřád, když tenhle muž zmizí, he?!"
"Kdo mu to nakukal?"
"Aspoň vidí, že jsem Hellbacha dokonale vyzpovídal!"
"Dám dvě stě!"
"Za to dostane nejvýš jeho vestu nebo kabát, nic víc! Ten muž má cenu milionů!"
"Je vskutku zarytej hříšník!"
"Díky Bohu, že takový jsem, jinak byste se mnou neudělali žádnej obchod. Ostatně nemusím poslouchat takový kecy! Ať se má dobře!"
"Počkal! Řekne mi krátce, stručně, kolik chce!"
"Tisíc guldenů polovinu teď a druhou večer, až ho přivedu."
"To nejde!"
"Proč ne?"
"Je to moc!"

"Takže jsme hotovi. Adieu!"
"Nemám peníze u sebe!"
"Ať si je vyzvedne!"
"Kde?"
"To je jeho věc. Počkám přesně půl hodiny."
"Dám šest set."
"Tisíc!"
"Sedm set!"
"Tisíc!"
"Osm set!"
"Tisíc! Jen ať nepřijde s devíti stovkama, jinak je konec!"
"Takže nesleví?"
"Ani měďák!"
"Je lump, ale má peníze dostat. Můžu ho hned vyplatit, aspoň pozná, že se nemusí bát o druhou půlku!"
"Vyzvednu šiji!" smál se kníže škodolibě.
"Tady to má. Podívá se, je to deset padesátiguldenovek!"
"Díky!"
"Ještě aby dodržel slovo!"
"Čert mě vem, jestli vám toho Hellbacha nepřivedu!"
"Dobrá jen dosud neví kam!"
"Asi mi to řekne?"
"Zná tuhle vesnici?"
"Jakžtakž!"
"Je tu panskej statek."
"Slyšel jsem."
"Tam přijde "
"Počkal, to je pro mě příliš nebezpečné!"
"Proč?"
"Nemusím vědět, co se má stát na statku, a nikdo mě tam nemusí vidět, abych nebyl dáván do souvislosti."
Tuto námitku považoval kníže Leopold za nutnou, aby nevzbudil podezření.
"Tak kam mám přijít?"
"Přesně v osm sem."
"Půjde Hellbach se mnou?"
"Jasně, je to můj přítel, jemuž mám pomoct k útěku."
"To by šlo."
"Ať s sebou přinese zbylých pět set!"
"Nemá obavy, ale taky ať ho nenapadne, že by mě chtěl obelhat. Znám Hellbacha velmi dobře!"
"Když hraju, vždycky to dělám poctivě, rozuměl? Ale ať se nezpozdí, nerad čekám!"
S tím se rozešli
Odpoledne kráčel rotmistr podél panské zahrady. Anně se již dozvěděla o jeho přítomnosti, a protože se vídali v zahradě častěji, vyšla ven, jestli ho náhodou nepotká. Spatřil ji a přeskočil za ní.
"Anně, má milá, milá Anně!"
"Pojď za jalovec, aby nás nikdo neviděl!"
Přesto dostal první políbení ještě daleko před jalovcem. Ve skrytu ji pak objal a zeptal se:
"Přijdeš dneska k tanci?"
"Odpoledne ne, až večer."
"Proč?"
"Mám odpoledne hodně práce, protože večer přijde mnoho hostů do zahradního domku."
"Ach! Budeš obsluhovat?"
"Ne"
"Zřejmě se toho ujme tvůj strýc?"
"Taky ne. Nevím, co je to za lidi, ale nařídil mi, abych o tom nemluvila. Musí jít o špatnou věc, protože půjde s ostatními do sálu a vrátí se k cizím, až vše bude spát."
"Můžu s tebou tančit, až tam bude strýc?"
"Můžeš, nenechám se omezovat."
"Tak já půjdu, když máš tolik práce."
"Ano, jdi! Strýc má špatnou náladu, protože ho nějaký tulák zamkl. Myslím, že jsem ho taky potkala. Nevypadal jako zlý člověk, ale přece hned ukradl klobouk a kabát, jak se strýc dozvěděl."
Kaprál přeskočil plot a kráčel k lesu. Považoval za nutné knížeti ohlásit, že úředník bude k zastižení v sále.
Byla už tma, když kostelík odbil osm hodin. Nikdo nemohl vidět dva muže, kteří se blížili k vesnici.
"Troufá si skutečně jít sám s tím chlapem?" zeptal se kníže.
"Proč ne, Výsosti?" odpověděl Hellbach. "Můžu se na sebe spolehnout a budu vědět, že Výsost není daleko."
"Nenechám ho ve štychu!"
Když dosáhli místa, kde kníže Leopold mluvil s údajným mydlářem, našli jej tam už čekat.

"Tady je! Podíval se pořádně na tohohle pána!"
Mydlář poznal přes tmu hledaného a on samozřejmě také jeho, aniž by to ovšem dal najevo.
"Pan nadporučík Arthur voň Hellbach!"
Nyní se tento ujal slova:
"Zná mé poměry?"
"Ano."
"Tento muž, který se ujal tak přátelsky mé záležitosti, mi ho doporučil. Určitě je zpraven o mých úmyslech, takže si můžeme ušetřit slova. Kupředu a adieu!"
Podal knížeti ruku.
"Adieu a hodně štěstí!"
Kníže Leopold obdržel druhých pět set guldenů, které mu mydlář zasunul do dlaně.
"To nebyl špatný obchod. Zajímalo by mne, jestli ti lotři mají víc takových papírků! Daly by se dobře použít."
Cekal, dokud kroky obou nedozněly, pak je opatrně následoval. Když po několika minutách dospěl do panské zahrady, domek byl již obklíčen jeho vojáky. Dveře byly zamčené zevnitř, ale přece jen sem zaznával Hellbachův hlas, ačkoliv nebylo možné rozumět jednotlivým slovům. Přivolal dva muže, kteří měli na rozkaz vyrazit dveře.
Jednání trvalo víc než čtvrt hodiny. Vtom zazněl několikahlasý výkřik a poté Hellbach zahřměl:
"Dovnitř!"
"Otevřít boudu!" velel kníže.
Dvě rány pažbami stačily, aby lehké dveře povolily. Kníže Leopold vstoupil do domku.
Místnost byla jasně osvětlená, zavřené okenice nepropouštěly světlo ven. U několika stolů sedělo osmnáct mužů, kteří překvapeně vyskočili a obrátili pohledy na vetřelce. Hellbach hledal ochranu v jednom rohu a v ruce držel balík papírů, zatímco v druhé svíral dýku.
"Žádný strach, bratři in dominel" zvolal mydlář. "Tento muž je verbíř, který nám ho vydal!"
Přitom se vrhl na Hellbacha se slovy:
"Dokumenty sem!!"
"Stát!" zahřměl kníže. "Dá lump ruce od toho muže?! Neříkal jsem mu, praproklatci, že si namíchá lektvar, v němž si spálí prsty? Hellbachu, řekl těm pacholkům, kdo jsem!"
"Jeho Výsost kníže Leopold voň AnhaltDessau."
Všichni přítomní zbledli, nikdo z nich se neodvážil ze sebe vypravit ani hlásek.
"Co to má za papíry?"
"Každopádně jsou to důkazy mé neviny. Mysleli si, že mne mají v pasti, a vysmívali se mi tím, že mně je ukázali. Ten to zahradní domek se zdá být hlavním shromaždištěm zbožných bratří a skříň v rohu skrývá archiv. Pan mydlář byl nazýván páterem Provinzialem."
"Ach, však já ho opáteruju, že mu veškeré provincie německé země vyskočí modře na zádech!"
Otočil se zpět.
"Všichni sem!"
Vzápětí se místnost naplnila vojáky.
"Kaprál Fritsche mi podá hned pouta! Ten chlap i ti ostatní dostanou okovy, až jim z toho popraská kůže!"
"Výsosti, musím se proti takovému jednání vzepřít!" zvolal domnělý mydlář. "Nejsme žádní poddaní Vaší Jasnosti, nýbrž"
"Drrržel hubu, holomku! Fritsche, jestli tenhle chlap nebo někdo jinej ještě jednou otevře hubu, vrazíte mu do ní pažbu nebo celou pušku! Já bych takové havěti nedoporučoval, aby byla mými poddanými! Poručíku voň Hellbachu, za co je žaluje?"
"Za zfalšování dokladů a pro pokus o vraždu. Za pět minut bych už býval nežil."
"Dobře, výtečně, to je zazené na ostří nože! Protože k pokusu došlo v mé zemi, a já jsem svědkem, jemuž dobře zaplatili, postarám se o vše! Bratři in domine se taky jednou holt přepočítali a budou všichni viset! Prošetřím to, vy tady zůstaňte, chlapci, než se vrátím! Kupředu, voň Hellbachu, ještě musíme vybrat jedno hnízdo!"
Mezitím bylo v sále hostince velmi živo. Mládež se statně otáčela v kole a starší seděli v lokále u piva, aby politizovali a hlavně hovořili o událostech dneška.
Úředník, který zde také seděl, příliš nemluvil. Podle některých výrazů musel vidět, že se stal terčem výsměchu, navíc jej mrzela blamáž, kterou mu dnes provedl neznámý žebrák. Stále se rozhlížel a hledal někoho, na němž by si vylil vztek. Tu padl jeho pohled otevřenými dveřmi do sálu a ihned
se zvedl. Spatřil totiž kaprála Frankeho tancovat s Anně. Spěchal k páru, vzal neteř za paži a vytrhl ji tanečníkovi.
"Zapomněla jsi, co jsem ti nařídil?! Jdi domů!"
Hudba zmlkla a točící se páry zůstaly stát. Franke znovu uchopil Anně.
"Co ho napadá, úředníku! Pokud s ní tancuju, nikomu po ní nic není! On je ten právej, kdo může veřejně vystupovat proti sloužícímu kaprálovi Jeho Výsosti!"
"Dokážu mu, že jsem ten právej, on zelený zobák! Já mu taky dokážu, že "
Zarazil se uprostřed řeči, jeho pohled náhodou padl do vstupní místnosti a všiml si tam žebráka z dnešního rána. Ten se pohodlně opíral o sloup, nestaraje se, že nedaleko od něho stojí vesnický dráb.
"Stát, hej! Kdo je to?!" ptal se úředník, překvapen, že muž se odvážil vejít. "To je chlap, kterej mně dneska útek, ten lotr a zloděj švestek! Dráb, přivede ho sem!"
"Toho?" zeptal se biřic, ukazuje na knížete.
"Ano."

"Tak kupředu, starej!"
Kníže Leopold se nechal ochotně odvést doprostřed sálu, kde stál úředník.
"Jak si mohl dovolit přijít znova, když dneska provedl takovou špatnost? Zdvojnásobím jeho trest! Vloupal se mi do zahrady, kradl švestky, dokonce na mě vztáhl ruku a utekl! Taky klíč od vězení ukradl! Nařídím mu aspoň čtyři týdny!"
"Pane úředníku, nejsem zloděj!" opáčil kníže Leopold malomyslně.
"Ne? Nepřizná se a dělá to ještě horší?!"
"Ty švestky jsem od něho dostal!"
"Dostal?! Má snad v hlavě kolečko navíc?!"
"Nemá mi dávat kromě pachtovného ročně půl měřice ovoce od každého druhu? Těch pár švestek jsem si vzal jako závdavek!"
Jeho hlas zněl dosud stejně malomyslně a s největší pokorou. Úředník na něho vrhl překvapený pohled.
"Nepovažuje se dokonce za knížete, ne?!"
"Ne!" zahřměl kníže a strhl otrhaný kabát, pod nímž se objevila honosná uniforma. "Nepovažuji se za něho, skutečně jím jsem, on praproklatec a podvodník!"
Překvapení přítomných a úlek úředníka nelze popsat. Kníže Leopold na to nijak nedbal a pokračoval:
"Chtěl mě dneska přinutit, abych mu říkal pan úředník dobře, stane se! Viděl jsem svoje zničená pole je s ním konec, pane úředníku! V lese už nestojí jedinej pořádnej strom
je s ním konec, pane úředníku! Čemokabátníky v jeho zahradním domku jsem zatkl je s ním konec, pane úředníku! Prošetřím jeho vedení úřadu i účetnictví je s ním konec, pane úředníku! Dodává chudáky na vojnu a boháče nechává na svobodě je s ním konec, pane úředníku! Svobodník Lange!"
Po tomto zvolání vpochodoval jmenovaný i jeho muži dveřmi dovnitř. Dosud stáli tiše na schodech a čekali.
"Rozkaz, Výsosti!"
"Tento muž je zatčen! Strčí ho do hasičárny! Tady je klíč
a postavit dvě stráže! Marš!"
Úředník byl tak zdrcen, že se nezmohl ani na slovo. Poznal, že je ztracen, a klopýtal se sklopenou hlavou ze dveří, přísně hlídaných vojáky.
"Kaprál Franke!"
"Rozkaz, Výsosti!"
"Vidí, že potřebuju nového úředníka! Chce to bejt on?"
"Výsosti, já nevím, jestli !"
"Držel hubu! On je udatný chlap, a kde neprojde, tam mu poslouží otec radou i činem dohodnuto, bašta! Ať mi přivede svou ženu, úřednici!"
Nečekaným štěstím překvapený kaprál přivedl červenající se Anně.
"Veme si ho, hromská čarodějnice, he?!"
"Ano," odvětila vesele.
"Kaprále, dají hned tady pořádnýho hubana! Raz dva tři! Tak to bylo dobrý! Dneska zůstanu u jeho otce ale už předem se zvu na svatbu, rozumí?! Jsem jeho kmotr, a když o něho tak pečuju, nesmí mě zanedbávat!"
Otočil se ke dveřím:
"Rekruti, sem!"
Dnes odvedení chlapci vstoupili.
"Jste volní! Jděte za holkama!"
S obrovským jásotem se rozprchli. Nyní kníže vytáhl svůj seznam, který mu napsal starý Franke v Dessau.
"Dávejte pozor! Ty, co teď přečtu, předstoupí!"
Bylo zde všech jedenadvacet a brzy stáli před ním.
"Tak! To jsou ti praproklatci, za které musí trpět chudí synci! Ať vás veme krupobití! Dneska vám nebudu kazit radost, ale příští sobotu se budete hlásit v Halle, rozuměli? Pokud bude jedinej chybět, strčím do mouky prvního jeho příbuznýho, kterej mi padne do rukou! To udělám, jako že se Leopold jmenuju! Teďky začněte znova hrát a zazpívejte mi k tomu božský Dessavácký pochod!"
Příkazu bylo vyhověno, muzikanti si připravili nástroje a pak zazněl hřmotný marš. Hlas knížete překřičel všechny, kteří se připojili a podle, taktu pochodovali ze dveří.

Tři polní maršálové

I. KAPITOLA - ŠPINAVÉ OBCHODY

Tehdy nastaly špatné časy pro Německo a především pro obyvatele brandenburskohannoverského pohraničí. Friedrich Veliký vyrazil proti rakouské císařovně Marii Terezii, kurfiřt Georg August z Hannoveru, který byl jako George II. zároveň králem Velké Británie, považoval jako zastánce říšského garantu povinnost táhnout proti Prusku, a tak polní maršál kníže Leopold voň AnhaltDessau obdržel od Friedricha příkaz chránit Brandenburg proti vpádu Georga a umístit podél hranice mezi oběma zeměmi své modrokabátníky, výkvět veškerého vojska, aby tam hlídali. Tito mladíci byli zoceleni dobrou válečnou školou a toužili vpadnout na druhou stranu, aby ke staré slávě připojili další, novou. Bohužel to nešlo tak rychle, jak se čekalo. Rozkaz nezněl na útok, nýbrž jen na ochranu hranice, takže kníže Leopold nesměl, jak by rád učinil což Hannoverští dobře věděli, a proto se cítili v bezpečí. Často mžourali za patníky na druhou stranu a občas se odvážili dál do nepřátelského území, než bylo radno, a tam prováděli různé lotroviny, které jenom

napínaly pruskou trpělivost na skřipec, a proto je dost provokovaly.
V blízkosti Lócknitzu, zhruba půl hodiny od Lenzenu na Labi, v okrese Westpriegnitz vládního kraje Potsdam, byl dnes týdenní trh a sedláci z celého okolí sem od časného rána přijížděli, aby výnosy svých polí a statků použili k nakoupení všeho potřebného, co nemohli dostat ve svých vesnicích.
Veškeré hostince a výčepy obce byly naplněny k prasknutí, ale nikde nebyly stoly obsazené tolik jako U modré hvězdy, kam obyvatelé okolních vesnic zavítali nejraději, neboť nynější hostinský Fáhrmann měl vždy pořádnou stáj pro koně i kvalitní krmení, uměl vyprávět veškeré novinky a vedle nejlepších jídel i nápojů dokázal vyštrachat leccos, co se mohlo hodit chytrým a mlčenlivým lidem. Pocházel z hannoverského Luchowa, měl na hranici spoustu známých, s nimiž se dodnes stýkal, a platil mezi nimi za muže, kterému příliš nepřirostly k srdci bouchací klacky slavné říše římské národa německého.
V nejzazším koutě výčepu, kde stál rodinný stůl hostitele, seděla úplně sama krátká, tlustá postava s unuděným výrazem, pozorující pohyby hostinského, který měl plno práce, aby uspokojil početné hosty. Již několikrát pokynul tímto směrem, nebo když prošel kolem, nechal zaznít jen polohlasné: "Hned přijdu!" ale byl tolik zaměstnán, že nemohl toto slovo dodržet. Tu se tlusťoch zvedl, sáhl po holi a klobouku, aby pak zvolal:
"Hostinský, platím!"
Nyní zašel Fáhrmann pro svou ženu do kuchyně, aby jej zastoupila, a přišel k němu.
"Máte skutečně dneska tak napilno?" zlobil se hlasitě.
"Mohl byste počkat, až budu mít volnější ruce!" zněla odpověď, a přijímaje peníze hostinský dodal: "Neseš novinky?"
"Ano."
"Jdi do stodoly, tam je bezpečno přijdu hned za tebou!"
Tlusťoch pozdravil a pak opustil lokál, hostinský nechal uběhnout několik minut, než jej kuchyní následoval.
Sotva zabouchl dveře, pohnula se na kavalci za stolem postava, jež tam dosud s chrápáním ležela. Zažívala, protřela si oči, nejistě a pomalu se zvedla a jakoby v rozespalosti šla potácivě mezi hosty a ven na chodbu, kde se opatrně rozhlédla. Byl to mladý, vysoký muž se širokými rameny, který musel mít neuvěřitelnou sílu. Zjistil, že ho nikdo nepozoruje ihned zmizel rozespalý výraz obličeje, živé oči se spokojeně rozsvítily několika rychlými kroky vyběhl na dvůr a do koňské stáje. Zdálo se, že ví o jejím propojení se stodolou používanými dveřmi s rezavými závěsy málo nebo vůbec.
Ve stáji nikdo nebyl. Tiše a opatrně otevřel dveře a naslouchal. Tichý šepot jej přesvědčil, že se tajný rozhovor odehrává na mlátě, a tak opatrně zamířil do prostory, jež byla od mlatu oddělena jen tenkou dřevěnou příčkou. Dostal se do místnosti lidově zvané "panděro". Zavřel za sebou dveře a nehlučnými kroky se blížil ke stěně, za níž ti dva stáli. Nyní rozuměl každému slovu.
"Tady máš peníze, hostinskej! Jedenadvacet tolarů za jedenadvacet rekrutů, které jsi nám přihrál! Přepočítej je, jde to i potmě!"
Vrata od stodoly byla zavřená, takže tam vládla poměrná tma. Bylo slyšet stříbrné cinkání, poté zazněl tlumený hlas hostinského:
"Peníze jsou v pořádku. Mám stále pokračovat v zajišťování?"
"To se rozumí! Major voň Zachwitz, který sídlí na zámku, je s těmi chlapy, které od tebe dostal, velice spokojen, chce jich mít víc a rád zaplatí dva tolary za hlavu, o něž se pak rozdělíme. To je výtečný obchod, z něhož máme jen zisk, když to dobře zaonačíme. Nejradši má samozřejmě už vycvičené lidi, za které nabízí dokonce dvojnásobek. Nemoh bys tu a tam taky poslat někoho takového?"
"Zkusím to, občas se město naplní mládenci, jimž určitě neuškodí, když vymění královský kabátec za kurfiřtský!"
"Ještě něco ti musím říct: Nemohli bysme chytit v tichosti nějakého ofícíra? To by byla psina, která by ti taky vynesla pěknej váček! Takovýho pána nelze přinutit k postavení obyčejného vojáka, ale přece bude muset přísahat na neutralitu!"
"To nejde, Hámmerleine! Přece není možné, abych ti poslal na druhou stranu důstojníka se vzkazem! Dovedeš si představit, jak by na mě takovej pán vylítl?"
"Máš pravdu, ale když to nejde tak, mohlo by to jít jinak. Hodně těchhle pánů se plíží podél hranice, aby překvapovali a kontrolovali stráže, jak tvrdí. Jak si s tím poradíš, je tvoje starost, ale moh bys něco vyslechnout a pak podat zprávu, nemyslíš?"
"Hm, zkusím to. Hlavní je, aby to něco hodilo!"
"S tím si nedělej starosti! Ostatně bys mi měl pomáhat už kvůli Anně. Je jediným dítětem a tvůj Ludwig určitě nenajde lepší příležitost, to si piš!"
"To by se mi taky líbilo, avšak zdá se, že holka si z něho příliš nedělá! Leží jí v hlavě Bellheimer nebo jak se ten člověk jmenuje."
"To nech bejt, Fáhrmanne, já jí toho pruského rotmistra vyženu z hlavy, takže ji přejde chuť! Vždyť jinak není bez rozumu. Později se uvidí, to si piš!"
"Je skutečně tak hezký, že může jen tak pro nic za nic zamotat hlavu holce, jako je Anně?"
"No, hezký je, to se mu musí nechat, dloubej, širokej jako Goliáš a navíc má v těle deset tisíc čertů! Starej Dessavák ho přej má v oblibě a používá ho k úkolům, k nimž je zapotřebí odvahy a tělesné síly. Obojího má ve velké míře, přitom je chytrej a Istivej jako liška, jak jsem sám často zjistil."
"Jak to?"
"Ano, právě to mě štve! Ví, že mu jdu po kůži, a zná přesně i další nebezpečí, jaká na něho čekají na druhé straně a přece se tam častokrát odvážil, aby se za mými zády slejzal s holkou, anebo dokonce přišel drze do šenku, abych mu nalil pivo!"

"Tak ho nech sebrat! Hned bys měl jednoho cvičeného, jehož bych ti bez meškání sňal z krku!"
"To se snadno řekne, ale mnohem hůř udělá! Neumíš si představit, jak je silnej! Klidně se porve s půl tuctem lidí, navíc přichází dovnitř jen tehdy, když je jistej, že tam nenajde příliš velkou přesilu. Když tajně pošlu pro pomoc, zmizí, jako by ho odfoukl vítr, a mně zůstane jen zloba a zbytečné potíže."
"Tak ho dej pronásledovat! Pochybuju, že by se dokázal vypařit ze zemskýho povrchu!"
"To jsem několikrát zkusil, ale nebylo to k ničemu. Je ve Wustrově doma a zná okolí jako málokdo. Jakmile jednou zmizí, rád bych viděl toho, kdo ho najde! Snad jen jednou byl při zpáteční cestě zajat kaprálem a dvěma muži a výsledek? Zmlátil ty tři, že ztratili vědomí, a pak je hnal vlastními zbraněmi přes hranici, kde museli navlíknout pruskou uniformu!"
"To je teda čertovskej chlapík! Rád bych ho jednou viděl! Už ale musím dovnitř. Chceš ještě něco?"
Slídil považoval za vhodné nenápadně a tiše zmizet, a tak se vydal stejnou cestou, jakou přišel, šťastně se dostal na chodbu a s rozespalým výrazem vstoupil do světnice, kde se pomalu napil ze své sklenice a zakrývaje si tvář rukou se opět natáhl na kavalec.
Zanedlouho se vrátil i hostinský, avšak nevěnoval mu žádnou pozornost. Byl zvyklý na ospalé tovaryše a měl dost starostí s ostatními hosty ve výčepu.
Tu se otevřely dveře a vešel muž, který se rychle rozhlédl po místnosti, a když zjistil, že u zadního stoluje místo, pro dral se mezi hosty a posadil se na stejnou židli, na níž prve seděl tajuplný tlusťoch.
Přítomní měli důvod věnovat mu pozornost kvůli překvapivé podobě, kterou měl s hostinským. Oba byli vysocí a hubení, zato velmi šlachovití, oba překročili šedesátku, měli stejný knír pod nosem a následkem podobných rysů obličejů mohli být snadno považováni za bratry. Nový příchozí měl na sobě modrou halenu, přes rameno si přehodil bič se silnou rukojetí, a již tak brzy po ránu musel za sebou mít notný kus cesty, neboť dobře namazané a vyleštěné boty, které mu sahaly až nad kolena, byly celé zaprášené od prachu cesty.
"Hej, hospodo!" zvolal, když nebyl hned obsloužen. "Má snad člověk leknout U modré hvězdy žízní?!"
"Jen pomalu tam vzadu!" opáčil Fáhrmann. "Nebo si snad myslí, že jsem čekal jen na něho?"
"Nenadával a trochu sebou hodil, abych dostal džbánek čerstvého piva!"
Při zvuku jeho hlubokého hlasu sebou muž na kavalci trhl, ale klidně zůstal ležet dál.
"Tak tady má pivo!" prohlásil hostinský stavě džbán před hosta. "Snad už bude spokojenej!"
"Určitě, jestli má dobré pivo, jinak by si ale moh svou břečku vypít sám!"
Ochutnal nápoj, spokojeně zamlaskal jazykem a potom vyprázdnil džbánek jediným tahem.
"Ještě jeden!" nařídil s úsměvem.
"No, chutná?"
"Lip, než by člověk myslel."
Fáhrmann přinesl žádané a potom si našel čas na několik zvědavých otázek. Jak se zdálo, neznámý mu připadal zajímavý.
"Už musel urazit dlouhou cestu, když má takovou žízeň! Taky je to vidět na jeho botách. Odkudpak, he?!"
"Zdaleka."
"Tak! To jsem stejně chytrej jako dřív! A kampak?"
"Ještě dál!"
"Sakra, starej, mnoho řečí nenadělá!"
"To mu neškodí!"
"Myslel? Snad i pro něho by bylo dobré, kdyby občas odpověděl na dobře míněnou otázku! Člověk na něm hned pozná, čím se zabývá!"
"Ach! Čímpak?"
"Přeci dobytkem!"
"Tak to má pravdu, tím se právě zabývám! Poslouchal, on je velice vtipnej!"
"Pchá! Kdo u sebe vidí několik stovek hostů denně, pozná obchodníka s dobytkem na sto honů!" odtušil hostinský, aniž by si všiml dvojsmyslnosti slov cizince. "Určitě chce jít do Lenzerwische nakoupit koně nebo hovězí!"
"To mne ani nenapadne! Mám velké stádo v Perlburgu a chci jít do Klenze, kde jsem doma," odpověděl se zvláštním trhnutím kníru.
"Takže je Hannoverák?" otázal se Fáhrmann, přitáhl si židli a právě vstoupivšímu synovi dal znamení, aby se postaral o ostatní hosty. "A z Klenze? Pocházím nedaleko od toho místa, totiž z Luchowa. Má snad dobrej pas, aby prošel bez potíží přes závoru?"
"Pas? Hm, odkud bych ho měl mít a k čemu taky? Dostanu se přes i bez něj!"
"Tak to se mocně mýlí!"
Mírně sklonil hlavu, aby ho nemohl slyšet nikdo jiný, a když se pohledem na kavalec přesvědčil, že mladík tvrdě spí, dodal:
"Kdyby přišel o něco dřív, hned bych mu zajistil příležitost, aby se tam šťastně dostal."
"Jak to?"
"yl u mě jeden, kterej zná všechny tajné stezky a byl by ho rád vzal s sebou. Říkám mu to jen proto, že pochází ze stejných končin, a taky nemá rád potsdamského hráče na flétnu!"
"Hm, tak to je docela dobrej patriot! Kdo byl u něho? Snad ho taky znám, protože mám známosti mezi těmi, ke kterým patří."
"Skutečně? Ano, kurfiřtští jsou dobří a vždycky drží pohromadě! Hned můžu vyzkoušet jeho politické přesvědčení, apokud zná muže, jehož myslím, pak mu člověk smí důvěřovat. Je to hostinskej z vesnice na Zehre. No, co poví?"
"Proklatě, to bude určitě Hámmerlein z Gartowa, he?"

"A kdo jinej by to moh bejt, he? Takže ho zná? Odkud, jestli se smím zeptat?"
"Hm, nevím, zda mu to můžu říct."
"Proč by nemoh, he?!"
"Protože je to nebezpečný! Hämmerlein má takovej malej kšeftík s lidmi, kteří rádi vidí urostlé hochy, a já jsem už často hm, doufám, že mi rozumí?"
"Dokonale. A protože je to tak, chci mu popsat cestu, kudy pohodlně přejde, aniž by byl obtěžovanej."
Sáhl do kapsy a snažil se namalovat plánek na desku stolu, aby cizinec rozuměl. Přitom si počínal tak zběžně, že člověk nemohl pochybovat, jak často touto cestou sám chodí.
"Tak! Nyní si může bejt jistej, že lidi starého hrubiána mu nepřekřížej cestu."
"Starej hrubián? Kdo je to?"
"No přeci starej Dessavák, kterej je plnej hrubostí a nadávek jako pes blech!"
"Ach tak!" zaznělo zpod silně se cukajícího kníru. "Když ho tak dobře zná, měl by si dávat pozor, aby mu nevběhl do pazourů! Pak by poznal, že i taková blecha může být nebezpečná!"
"Pchá, nemám moc strachu z té staré čertovské pečínky!"
"To je pro něho velice dobré! Nyní mu přeju sbohem a děkuju za jeho dobrou radu!"
Zvedl se, zaplatil útratu a vyšel ze dveří. Venku zamířil směrem k tržnici, kde potkal mladého kadeta, který jej chtěl minout, aniž by si povšiml špinavého starocha. On jej však popadl rychlým pohybem za nárameníky.
"Stát! Přímo hleď!" komandoval. "Řekne mi, kde bydlí plukovník strážníků voň Denau?"
"Kdopak je, on rošťáku, že se odvažuje s důstojní !"
"Držet hubu! Poslouchat rozkaz! Pozor!" zahřměl starý. "Odpoví mi, on praproklatče, na mou otázku?!"
Hlas starého obchodníka s dobytkem zněl tak přísně, že káraný bezděky zvedl paži, ukázal dopředu a malomyslně prohlásil:
"Druhý dům vlevo za rohem, první patro!"
"Dobře! Vpravo hleď! Marrrš!"
U dveří uvedeného domu stála strážní budka, důkaz, že zde skutečně bydlí místní velitel. Obchodník prošel kolem strážce, vystoupil po schodech a otevřel první dveře, na které narazil. Dva poddůstojníci byli ve světnici, do níž vstoupil.
"Kdo je a co chce?!" zeptal se ho jeden z nich ostře.
"Je pan plukovník strážníků voň Denau doma?"
"Co chce tomu pánovi?"
"Do toho mu jaksi nic není. Já se hojen ptám, jestli je plukovník strážníků doma!"
"A já se ptám, co "
"Nechtěl by ihned zavřít svůj všetečný zobák, on darmošlape?! Já už mu "
"Zobák? Všetečný?!" přerušil jej poddůstojník, přistoupil k němu a uchopil jej za paži. "Hned půjde se mnou dolů na strážnici! Nechám mu namalovat ten zobák holí na kůži, že"
"Co je tam za rámus?!"
Tento hlas patřil veliteli strážníků, plukovníkovi, který hovořil ve svém pokoji s několika důstojníky a nyní zlostně otevřel dveře.
"Kdo se odvážil tady rušit a "
"Rušit?!" vyjel obchodník s dobytkem a otočil se. "Tak se na něho podíval, pane plukovníku!"
"Hrome chtěl jsem říct: prosím tisíckrát o odpuštění, Výsosti! Nemohl jsem vědět, že "
"Dobře, dobře, ale příště byste měl otevřít voči dřív, než začnete nadávat!"
Vstoupil do místnosti, kde jej překvapení pánové přijali předpisovým postojem.
"Dobré ráno! Asi jste si nemysleli, že do Lenzenu přijde Děs taková návštěva? No, chtěl jsem taky jednou vidět, jak to tu leží a běží. Dostal jste včera mé příkazy, pane plukovníku strážníků, co?"
Tázaný stál před ním s malíčky na švech kalhot a ztuhlý jako pravítko.
"Rozkaz, Excelence!"
"Máte toho chlapa?!"
"Smím se poslušně zeptat, jakého chlapa?"
"Jakého chlapa? No koho jiného než Hammerleina?!"
"Hämmerleina? To jméno jsem ještě nikdy neslyšel. Poslušně žádám, abych byl informován, kdo "
"Hämmerlein neslyšel informován?! Ať do toho hned bací deset milionů granátů! Dostali jste rozkaz a teď poslušně žádáte o informace ohledně Hämmerleina?!"
"Nechť je Excelence milostivá! Ihned po obdržení rozkazu jsem poslal poručíka voň Wrede do hlavního stanu, aby vyřídil, že zaslaný rozkaz ne "
"Wrede do hlavního stanu rozkaz proč mi posílají ordonanci, když jsem jasně napsal, že dneska přijdu osobně? Chtěl jsem vykonat osobní prohlídku a ptám se už podesáté, jestli mají Hämmerleina!"
Obličej plukovníka byl rozpaky celý rudý a ostatní důstojníci po sobě vrhali kradmé pohledy, v nichž se zračily zřetelné obavy.
"Excelence mi milostivě dovolí," přistoupil ke stolu a vytáhl z obálky na něm popsaný list, "abych jí ukázal tyto řádky!"
Kníže Leopold neboť on to byl sáhl po papíru, přistoupil k oknu a dlouho studoval nepochopitelné hieroglyfy. Nikdy nebyl přítelem nebo obdivovatelem urozeného písařského umění a číst hlášení nebo sám vést pero patřilo mezi největší obtíže, které ho mohly v životě potkat. Ale takové písmo, jaké viděl nyní, nebylo ani podle jeho mínění písmem, nic takového nikdy neviděl.

"Co to jako je za hloupej cár, he?!" zeptal se vztekle. "Vypadá to právě tak, jako by si někdo namočil ruce i nohy v kalamáři a pak lezl všema čtyřma po tomhle hadru! A takovou pohanskou škrábanici se odváží mi dávat číst!"
Žíly na jeho čele začaly nebezpečně nabíhat a jeho oči doslova metaly blesky na muže kolem.
"Z toho přeci normální člověk nepřečte jediné slůvko! Řeknou mi snad, kterej osel to psal?!!"
"Excelence, smím poníženě prosit "
"Prosit? Copak?"
"bych směl říct"
"Říct co?"
"Že bych potřeboval vědět "
"Vědět co?!"
"Co tyto řádky obsahují."
"Obsahují? Zbláznil se snad?! A ostatní taky? Už jsem vám přece řek, že nikdo nedokáže tuhle mazanici přečíst! Nebo vy ano?"
"Ne."
"Ne! A já, kníže Leopold voň AnhaltDessau, polní maršálek Německé říše a Pruska, mám zastávat práci písaře a zabývat se touhle čmáranicí?!"
Jeho zlost stále rostla. Přistoupil těsně k plukovníkovi strážníků a zeptal se ho:
"Kterej kominík se prošel po tomhle cáru papíru a co má ten hadr společného s mým rozkazem?!"
"Výsosti, toto písmo "
"Písmo? Je to mazanice, nic než mazanice!"
"Je napsané vlastní "
"K čertu, vlastní ?"
"Vlastní rukou Jeho Excelence."
Kníže ustoupil o několik kroků, otevřel ústa překvapením a hleděl na mluvícího strnulým pohledem. Trvalo dlouho, než se zmohl na slova:
"Vlastní mou vlastní rukou napsané k čertu, plukovníku strážníků, pánové, chtějí si snad dělat legraci ze svého polního maršála?! Kdybyste nebyli důstojníci, nechal bych vás všechny tady na místě postřílet! Myslí si snad někdo z vás, že neumím psát nebo číst list, kterej jsem napsal?!"
"Excelence, nikdo by se neodvážil myslet si jen v duchu něco takového, ale "
"To bych vám všem tady taky neradil. Takže si to nikdo nemyslí, ale ?"
"Ale prosím, aby Jeho Jasnost věnovala pozornost podpisu. A tady je obálka!"
"Podpisu? Já se přece podepisuju Leopold, ale tady není k rozeznání jediné písmeno! Ukázali mi tu obálku! Em, hm, co to vlastně má všechno znamenat?"
"To je rozkaz, který mi Excelence včera poslala."
"Co?! To je můj rozkaz?! A plukovník strážníků ho nemůže přečíst?! Dá mi ho zpátky a chce vědět, co obsahuje?! Hromy, blesky, krupobití, začíná mi docházet trpělivost! Stoupá mi to do hlavy! Co s nimi udělám udělám ?!"
Rozčileně pobíhal po místnosti, dupal jako slon a rukama šermoval ve vzduchu. "Excelence, toto písmo " "No, co je s ním?" "Prošlo rukama celého důstojnického sboru "
"Rukama celého důstojnického sboru cóóó?! Rukama celého sboru?! Co mi to říká? Rozkaz, kterej patří do rukou plukovníka strážníků voň Denau, šel všema rukama nebesa celého hrome, důstojnického sboru hromy blesky a tomu říkají vojenská diskrétnost no, připraví se, vy vy
"A nikdo-"
"Co ještě, he?!"
"Nikdo ho nedokázal přečíst."
"Nikdo? Ani jeden z nich? To je stále bláznivější! Začíná se mi vařit krev v žilách!"
"A protože příkaz musí být splněn "
"Hrome, to je vaše štěstí, to bych taky prosil!"
"Poslal jsem poručíka do hlavního stanu, aby "
"ch tak, abych nechal rozkaz napsat ještě jednou! Pane plukovníku, nic ve zlém, ale ale dal bych sto dukátů za to, kdyby nebyl plukovníkem strážníků, nýbrž nýbrž takže rozkaz dosud nebyl splněn?!"
"Milost ale nebyl."
"A to mi říká jen tak říká Bože, kde najdu tolik trpělivosti! Když dám rozkaz a ten se nesplní protože neumějí číst a pak ho mám hláskovat! Pro všechno na světě, řekněte mi, pro koho byl napsán a určen?"
"Pro mne."
"Dobrá! Tak kdo ho má číst?"
"Já."
"Dobrá! Jsem snad já plukovníkem voň Denau?"
"Ne."
"Báječně! Bylo to napsáno pro mě?" "Ne "
",Mám to tedy číst?" "Ne."
"Dobře výtečně báječně! Tak si zapamatujte, pánové, že nepíšu své rozkazy pro sebe, a tak nemám zapotřebí je číst! Kdo ode mě dostane rozkaz a neumí ho přečíst, měl by měl by hm, jo, dneska jsem tak nekonečně ohleduplný, že budu jednat, jako bych včera vůbec nic nepsal. Takže byste měli "
V tomto okamžiku otevřel službu konající desátník dveře a předpisově hlásil:

"Excelence odpustí, mám oznámit, že Heinz je tady!"
"Dobře! Přistoupí blíž!"
Muž sklopil oči a poslechl.
"No, jak to bude s tím všetečným zobákem, on praproklatče?! Chce mi ho pořád ještě nechat namalovat na kůži?!"
"Výsosti Excelence nemám tušení já "
"No, teď mě zná a už to víckrát neudělá! Tady má gulden, aby si dal pár džbánků do volátka! Ať Heinz vejde!"
Voják se s poděkováním stáhl a nechal otevřené dveře pro muže, který vešel přehlídkovým krokem, tři kroky za prahem zůstal stát, sklapl podpatky a se salutováním zahučel:
"K službám, Výsosti!"
"Dobře, Heinzi! Byl jsem tu dřív než ty jak k tomu došlo?"
"Starej zavazadlovej vůz se rozbil a polámal. Ať ten křáp veme čert, Výsosti!"
"Nenadávat, Heinzi! Nech si přidělit solidní místnost, já za tebou brzo přijdu!"
"Rozkaz, Výsosti!"
Předpisově učinil obrat a odpochodoval. Kníže se opět obrátil na důstojníky:
"Pánové, kurfiřtští jsou den ode dne vlezlejší a chovají se, jako bysme stáli na hranici pro nic za nic! Před našima vočima postavili stanice a jejich lovící pazoury se natahujou až do Brandenburska. Ke své lítosti slyším, že vaše pozornost byla těmi lotry obelstěna. Musí se jim pořádně vyprášit kožich, a s tím souvisel můj rozkaz který plukovník a jeho důstojnický sbor nedokázali přečíst! Dověděl jsem se, že nej
větší a nejrušnější stanice je v domě hostinského Hammerleina v Gartowě, a tam neboť mé příkazy nebyly přečteny musím se věci ujmout sám. Dneska holt půjdu do Gartowa a "
"Excelence," dovolil si jej Denau přerušit, "Excelence by měla pomyslet na nebezpečí "
"Žvásty! Rozhodnuto, jdu! Když se mí důstojníci nechají oklamat, musím mít otevřené voči já a krom toho mám dobrý doprovod. Ať mi hned zavolají strážmistra Bellheimera ze švadrony rytmistra Gallena!"
"Bellheimera? S prominutím, Excelence, ale dnes ráno dostal dovolenku na dva dny!"
"Dovolenku? V jaké záležitosti?!"
"I nám byl nápadný ruch na druhé straně hranice, hlavně mezi tímto místem a Gartowem, i když naše pátráni v tomto smyslu bylo bezvýsledné. Bellheimer se u mě včera hlásil a slíbil, že přijde celé věci na kloub, když ho na dva dny uvolním. Pochopitelně jsem mu vyhověl a věřím, že už je dávno na cestě."
"Ach hm výtečný chlapík, tenhle Bellheimer! Znám ho
pokusí se dodržet slovo! Přesto provedu svůj plán, akorát že půjdu bez doprovodu, pane plukovníku strážníků!"
"Excelence!"
"Když nebudu přesně v devět večer zpátky, pojede rytmistr voň Gallen se svou švadronou přímo do Gartowa a obsadí zámek i hospodu toho lotra Hámmerleina. Na jednom z těch míst mě určitě najde. Rozuměno?"
"Rozkaz, Excelence, ale dovolím si opakovat nejponíženější prosbu, aby "
"Žádné řeči!" zaznělo ostře a krátce. "Sám vím nejlépe, co dělám ale už pánové snídali?" dodal mírněji.
"Ne."
"Pak se tedy pozveme k panu plukovníkovi za hosty ale jen na chleba s pivem. Na víc nemám čas!"
Důstojník byl tímto obratem po nešťastném začátku velice spokojený a brzy seděli přítomní u stolu se skromnou snídaní. Na lahůdky nemohl voň Denau pomyslet, znal jazyk knížete.
Mezitím Heinz pokračoval i se zavazadly v cestě do určené světnice. Byl osobním komorníkem knížete a pro svou dobrosrdečnost i osobitost se těšil stejným poctám jako sám jeho pán, a to nejen na zámku, nýbrž i v celé armádě Dessau. Narodil se v Dessau, později byl s knížetem Leopoldem v Holandsku, na Rýně, v Bavorsku, Rakousku i Itálii, prošel s ním veškerými polními taženími, a tak si získal jeho oblibu, dalo by se říci, že s ním srostl, protože si mohl ke svému pánovi dovolit leccos, co by nikdo jiný nemohl. Na druhé straně mu byl velice věrně oddán, dokonce se kvůli němu neoženil a byl by pro něho šel stokrát denně vstříc smrti.
Všichni, kterým byl kníže příznivě nakloněn, mohli také počítat s přátelstvím Heinricha Balzera, jak znělo jeho plné jméno, a poněvadž kníže častěji prokazoval jistou náklonnost strážmistru Bellheimerovi, tak ho také Heinz zavřel do svého srdce a hned po dnešním příchodu se po něm ptal. Kníže Leopold byl pro něho se vším všudy následováníhodnou modlou, a tak se ho snažil napodobit zevnějškem i jednáním. Vlasy i vousy měl stejně střižené, přisvojil si i jeho chůzi, držení těla a výrazy a kdo by o starém Dessavákovi zatím jen slyšel, ale neviděl ho, mohl za něj snadno považovat tohoto sluhu. Velice rád mluvil o svých zážitcích, a když neměl jiného posluchače, našel pro své vyprávění vždy dvě ochotné uši totiž své vlastní, k nimž promlouval dlouhé hodiny, jako by kolem sebe měl kruh posluchačů. Jeho největší zvláštností bylo, že nikdy neříkal Výsosti, nýbrž ý změnil na ej, takže to znělo: "Vejsosti."
Nyní se nalézal u Heinze druhý desátník, konající službu, aby mu pomohl s vybalením zavazadel.
"Takže Bellheimer má skutečně dovolenku?"
"Ano, dva dny."
"Ví snad proč?"
"Ne."
"Hm, jo, ten hodnej chlapík nikdy nenadělá moc řečí! Hrome, mám ho možná i trochu rád a chtěl bych ho vidět. Může mi snad říct, jestli nemá strážmistr ňákou lásku?"
"Ne."
"Hm, mohlo by bejt, že zanedbal službu kvůli ňáké holce, ale takovou hloupost by nikdy neudělal. Ani já v životě nepomyslel na něco takovýho, i když jsem byl mladší. Jen jednou jsem se skoro zakoukal do kulaté larvičky, a to tenkrát, když jsme ve čtvrtým roce stáli v Bavorsku na Dunaji, abysme porazili Hochstadské. Bydleli jsme u mladé

vdovičky, totiž já a Vejsost, říkám u mladé vdovičky, která byla čertovsky hezká, a hrome, je to pravda! Dokonce po mně loupla vočkem sakra, nic jinýho se nedalo čekat, protože my byli dva chlapíci, totiž já a Vejsost, dva chlapíci, říkám, vysocí a štíhlí, silní a hezcí jako ze slabikáře, a k tomu zdraví, čistá rasa jako arabský šiml! Jednoho dne stojím přede dveřma a leštím si boty, když tu přichází dolů ze schodů, stoupne si přede mnou, takže mi po ní stačilo šáhnout a nalepit knír na její červenou hubičku. Kaprále, to mu říkám, začalo to tři prsty vysoko nad žaludkem, bubnovalo to k útoku, a kdo ví, co všechno by se semlelo ale vtom někdo přijel tryskem cestou, zastavil před domem, seskočil a kdo to byl? ordonance prince Eugena, nesoucí rozkaz, že "
"Heinzi!" zaznělo za vypravěčem.
Otočil se a spatřil knížete, který přicházel ze snídaně. Sluha se předpisově napřímil a desátník při zaznění hlubokého hlasu zmizel ze světnice.
"Vejsosti?"
"Jdu na druhou stranu do Gartowa."
"Do Gartowa? Sakra, Vejsosti, to je k Hannoverskejm!"
"Nevadí, do večera budu zpátky. Do ty doby máš volno!"
"Volno! Ani mě nenapadne! Jdu taky!"
"Nemůžu tě potřebovat!"
"Co? Hm, možná ale třeba budu já potřebovat Vejsost!"
"To nejde, bašta, ujednáno! Chci se podívat, co má kurfiřt za lubem, a znám cestu, kterou se dostanu tam i zpátky. Možná při tom narazím na Bellheimera, kterej taky šel na druhou stranu."
"Mám vytáhnout pistole, Vejsosti?"
"Ne, stačí mi bič, jeho rukojeť je vylita olovem. Můžeš nasednout večer na koně s rytmistrem voň Gallenem, kdybych se náhodou do devíti hodin nevrátil."
"Vejsosti, nechci nikomu nařizovat, ale hrom aby do toho bacil, mnoho psů zajícova smrt a jestli vás dva dostanou, přijdu pro vás na druhou stranu! Bůh buď milostivej každýmu, kdo se mi dostane před šavli! Stejně by však bylo lepší, kdybych šel hned s várna!"
"Zůstaneš!"
Tón, jímž to bylo řečeno, rozhodl. Kníže šel a Heinz sledoval z okna jeho vysokou postavu, dokud nezmizela za rohem tržnice. Měl pocit, jako by jeho pán šel vstříc něčemu nepříjemnému, a skutečně se musel přemáhat, aby se za ním tajně nerozběhl.
Stál ještě dlouhou dobu u okna a pozoroval zachmuřeným pohledem ulici, když tu se rozprostřel přes jeho starý, vrásčitý obličej výraz nejvyššího překvapení.
"Tisíc hromů kdo je to?! Dokonce si myslím, jasně, támhle přichází Bellheimer, kterej má bejt na druhé straně hranice! Spěchá, jako by mu hořelo za patama! Určitě má něco na srdci a chce s tím jít za plukovníkem! Počkej, chytnu tě!"
Otevřel dveře, kolem nichž musel přicházející projít.
"Vlevo bok ke mně dovnitř, strážmistře!" komandoval rázně. "Musím si s ním promluvit!"
"Heinzi!" zvolal jmenovaný vesele, "vy jste doma? Pak ani Výsost není pryč?"
"Proč?"
"Protože s knížetem musím hned mluvit!"
"Přišel o čtvrt hodiny pozdě!"
"Je tedy pryč! Kde? Chtěl jít do Gartowa, že?"
"Ano. Odkud to ví?"
"Později, Heinzi! Teď musím k plukovníkovi, jinak knížete zatknou kurfiřti! Cestou zpátky se tu ještě zastavím!"
Komorní husar jej popadl za paži a zadržel.
"Stát, Bellheimere, už ani krok! Jestli je polní maršál v nebezpečí, Heinz stojí nad plukovníkem strážníků i nad ostatníma generálama! Sem s tím hlášením! Kdo chce dostat pána?"
"Fáhrmann a Hámmerlein."
"Fáhrmann Hámmerlein ať do toho uhodí! Kdo jsou ti dva pacholci?!"
"Fáhrmann se jmenuje majitel hospody U modré hvězdy a Hámmerlein je hostinskej z Gartowa."
"Dva hostinský? A ti dva raubíři si chtěj dovolit na mou Vejsost?! Nebesa, hrom, krupobití a a no, u všech čertů, tak to mezi ně vlítnu, že se zblázněj! Odkud má tu zprávu?"
"Později, Heinzi, později! Čas je drahý a já musím k veliteli!"
Využil okamžiku, kdy Heinz pustil jeho paži, a vyběhl ze dveří. Osobní husar chtěl běžet za ním, ale rozmyslel se jinak a sáhl po brašně, z níž vytáhl dvě nabité jezdecké pistole.
"Dva patokáři chtějí chytit Vejsost knížete a polního maršála voň AnhaltDessau! To je bláznivé a šílené, to je vražda a svinstvo, lumpárna a velezrada a napadení Jeho Jasnoti! Poběžím za nima a rozstřílím je na cucky, jakmile ty pacholky, lumpy, vrahy lotry najdu ale budu muset počkat, než přijde Bellheimer! Hm, prokletá historka! To je z toho, že se Heinzovi dá volno až do devíti večer! Měl mě radši vzít s sebou, jak se sluší a patří!"
Přecházel dlouhými, těžkými kroky po místnosti a netrpělivě naslouchal všemu, co se zvenčí ozvalo, také se prohraboval zavazadly, hledaje zbraně a jiné předměty, které by jim mohly prospět při honbě na oba patokáře, jak je nazval. Uběhlo víc než čtvrt hodiny, aniž by se rotmistr objevil.
"Bomby a granáty, kde je?! Mezitím by mohli Vejsost odtáhnout až dolů k Maurům! Jestli se nemýlím, tak se nahoře polekali a teďky sedí pohromadě a učí se nazpaměť královskej pruskej zpěvník! To se protáhne stejně jako to bylo s dvorním válečným radou ve Vídni, když jsme ve čtvrtým roce mašírovali proti Bavorákům a Francouzům. Ale princ Eugen udělal pomalým pánům rychlou čáru přes jejich nekonečnej rozpočet! Je to, jako by to bylo včera. Ubytovali

jsme se u jedné mladé vdovičky, totiž já a kníže, a to jsem zrovna stál dole přede dveřma a čistil svou výstroj, když vidím tu krásku scházet ze schodů. Byla proklatě hezká, a zdálo se, že po mně hodila vokem. Ale než jsem jí mohl něco říct, ozve se na ulici klapot kopyt a přijíždí kdo ordonance od prince Eugena, která nese rozkaz, že "
Byl přerušen příchodem Bellheimera.
"Díky Bohu, že už je konečně zase tady! Tak mi kouká říct, na čem se dohodli?"
"Musím to vzít jen krátce, Heinzi, protože není čas. Je třeba jít co nejrychleji k hostinci U modré hvězdyl"
"Takže?"
"Hámmerlein dělá v Gartowě prodavače duší a Fáhrmann mu posílá každého šikovného hocha, jehož se zmocní. Naoko mu dá úkol nebo příkaz, slíbí dobrou odměnu, a když se tam dotyčný dostane, zadrží ho a musí nosit mušketu."
"Aby jim vjel sakramentskej blesk rovnou do kožichu!"
"Hámmerlein má dceru, holku jako lusk a snad ho zajímá, že je mou milou."
"Jeho milou? Že by mu strašilo na věži? Kdo má milou, je--"
"To se spraví, Heinzi! Musím to zkrátit! Šel jsem kolikrát na druhou stranu a všiml si věcí, které mi připadly podezřelé a přivedly mě na správnou stopu. Včera jsem si vzal dva dny dovolené, abych tu záležitost pořádně prozkoumal. Dneska jsem zašel do hospody a stavěl se ospalým. Ležel jsem na kavalci, aby mě nikdo nepoznal. Tu přišel Hámmerlein a objednal si u hostinského nové mládence, dokonce vycvičené a důstojníky. Leccos jsem vyslechl. Později přišel kníže a posadil se k nedalekému stolu."
"Vejsost? Proklatě, o tom vůbec nic nevím! Předpokládám, že ho poznal, ne?"
"Ne, neměl jsem na sobě uniformu a zakryl jsem si obličej rukou, k čemuž jsem měl důvody. Hostinský ho považoval za obchodníka s dobytkem, zpozorněl, avšak popsal mu tajnou stezku do Gartowa. Jeden z hostů však Excelenci poznal a pak to řekl. Hostinskej se polekal, ale rychle se vzpamatoval a tajně poslal syna, kterej si má vzít mou milou Anně, aby na koni dojel do Gartowa za majorem voň Zachwitzem, že má tajně lapit knížete. Všechno jsem slyšel. Pak jsem se tvářil, jako bych se vzbudil, a Fáhrmann, který mě považoval za tuláka, se ke mně posadil, poněvadž si myslel, že by mi slušel kabátec kurfiřta, a nakonec mě poprosil, abych Hámmerleinovi do Gartowa odnesl několik řádků. Souhlasil jsem, dostal jsem list a šel nikoliv do Gartowa, nýbrž k místnímu veliteli."
"Tisíc bomb, milion pum a granátů, to je docela pekelná, nekřesťanská historka! A kudy vede cesta, kterou Fáhrmann popsal?"
"Řekl jsem to plukovníkovi, ale teď už musím pryč. Kaprál volá. Je nejvyšší čas!"
"A kampak?"
"Do hospody U modré hvězdy. Fáhrmann bude zatčen. Celá kumpanie grenadýrů je na cestě, aby se rozložila kolem hranice a zkusila knížete ještě zachytit."
Po této poznámce vyběhl ihned ze dveří. Heinz za ním zíral s ústy otevřenými dokořán.
"Tak to nám chybělo! Vejsost je v čudu, kurfiřti ve střehu a grenadýři nejsou k ničemu, protože kníže má nohy jako čáp a uteče i mladému krejčovskému tovaryši! Ten už je zaručeně za horama a Heinz hrome, ten tu stojí a vejrá jako opice! Kupředu, do Gartowa, starej osle, abys vysekal Excelenci z průšvihu! Mám volno a můžu jít, kam se mi zlíbí!"
Opět sáhl po pistolích, v jejichž stříbrem kovaných pažbách byl vyrytý knížecí dessavský znak.
"Hm, ale takhle nemůžu jít pryč! Vejsost šla přes hranici jako obchodník s dobytkem, a to bych měl udělat taky! Dolů s kamašemi, natáhnu si vysoké boty, modrou halenu mám taky a bič si můžu koupit u nejbližšího provazníka. Kupředu, Heinzi, na lumpy, jako tehdy ve čtvrtém roce, když jsme táhli na Bavoráky a Francouze, totiž já a Vejsost "

II. KAPITOLA - PAST NA KNÍŽETE LEOPOLDA

V jídelně zámku v Gartowě seděl hannoverský zemský rada Andreas Gottlieb, svobodný pán voň Bernstorff, ve společnosti majora voň Zachwitz. Ti dva muži měli ve zvyku posedět po jídle u láhve rýnského, když se paní domu s oběma syny, z nichž se jeden později stal význačným diplomatem, vzdálili. Přitom si zakouřili dobrý tabák a rozebírali otázky války i míru nebo zážitky posledních dnů.
Tak tomu bylo i dnes. Rozmíška s Pruskem byla hlavním předmětem rozhovoru, který plynul naprosto klidně a bez rozepří, neboť pánové byli stejného politického smýšlení a navíc se považovali za dobré přátele.
"Včera jsem dostal zprávu," řekl major, "že kníže voň Dessau má v plánu osobně zkontrolovat posádky na hranici."
"Ach, to způsobí živý rozruch mezi obyvateli pohraničí, protože doprovod polního maršála Německé říše a Pruska musí tvořit početná skupina v nejvyšším lesku!"
"Tak to se v něm mýlíte! I když musím uznat, že jsem ho ještě neviděl, slyšel jsem tolik, že mohu předpokládat, že bu de chodit inkognito od stráže ke stráži, aby mohl nedbalce překvapit a pěkně jim protáhnout uši jeho kletbami. Znáte ho?"
"Ano, od vidění. Před dvaceti lety jsem ho několikrát spatřil v Halle a také v Magdeburgu. Tento obličej pozná člověk mezi tisíci. Bude na druhé straně výtečně hřmít, až zjistí, jak skvělé obchody dělají naši verbíři!"
"Tomu věřím, a snad budou obchody ještě lepší! Vždyť je to jediné, co člověk může dělat, aby se lidé nenudili! Já sám mám tuto hru rád. Čekání a hlídání hranice člověku pohmoždí kosti a roztáhne odvahu jako těsto na koláč. Kdyby bylo podle něho, už by se do toho dávno praštilo, a my bychom mu za to mohli být vděční. Rád bych se s tím starochem setkal osobně. Je to starý válečník, jehož musí mít rádi přátelé i nepřátelé!"
"Tak mějte oči otevřené, protože je možné, že se splete a přešlápne hranici!"
"To by byikaždopádně úlovek, jemuž se žádný nevyrovná ale tak dobře se nám nepovede, o to je postaráno."
"Hostinský Hámmerlein si přeje promluvit s panem majorem," hlásil vstoupivší sluha.
"Ať vejde!"

Krátká, tlustá postava hostinského se s hlubokými úklonami prodrala dveřmi.
"Copak nového nám nese, Hämmerleine?"
"Smím mluvit, milostivý pane majore?"
"Proč by ne? Pan baron může kdykoliv slyšet, co má na srdci a o čem chce mluvit!"
"Byl jsem dneska ráno v Lenzenu."
"Skutečně? Navštívil Fáhrmanna?"
"Ano. Dostal své peníze a bude pokračovat stejným způsobem v dalších zásilkách."
"Výtečně! Přistoupil na další návrhy?"
"I to. Znám ho a vím, že bude dávat pozor, aby co nejdřív signalizoval průběžné hlídky."
"Bylo by mi milé, kdyby dodržel slovo ostatně to nebude ani vám ke škodě. Každá práce bude zaplacena. Má ještě něco?"
"Ne, akorát jsem považoval za svou povinnost co nejdřív ohlásit výsledek rozhovoru."
"Díky! Může jít!"
Hämmerlein šel. On vedl vždy pohnutý život a leckterý tolar si vydělal způsobem, o němž nikdo nemusel vědět. Zpočátku nepatrné hospodářství se postupně zvětšilo, stal se uznávaným movitým mužem a měl nyní jediné přání: provdat výhodně svou dceru, jediné dítě, a své pozemky proměnit v tekoucí kapitál, z jehož úroků by mohl žít klidně a pohodlně. Před tímto klidem musel zdvojnásobit činnost, aby k současnému majetku připojil pokud možno další. Morální stránka obchodů mu byla lhostejná, účelem byly peníze, a pokud jich dosáhl, ostatní považoval za vedlejší.
Doma jej čekalo překvapení. Dobře známý hnědák Fáhrmanna stál vedle dveří a ve světnici seděl Ludwig, který právě přijel, aby splnil důležité poslání.
"K čertu, to ses ty, Ludwigu! Takové dostihy! Sotva jsem dorazil a na okamžik si odskočil, dohnal jsi mě! V tom musí bejt něco důležitýho! Co tě přivedlo?"
"Jsme sami?"
"Jak vidíš! Anně ví všechno a může slyšet, co máš!"
"Jde o důležitou a důvěrnou věc!"
Dívka, která dosud seděla ve výklenku okna a šila, se zvedla, aby opustila světnici.
"Pokud si pan Fáhrmann myslí, že jsem zvědavá na jeho tajnosti, dokážu mu opak. Jdu pryč!"
"Zůstaň!" poručil jí otec. "Mezi vámi nebudou tajnosti!"
Posadila se zpátky, odvrátila se od obou mužů a pokračovala ve své práci.
"Doufal jsem, že vás dohoním ještě cestou," ujal se mladík slova, "ale musel jste spěchat. Na hranici mě pak potka ly nějaké tahanice, a to mě zdrželo. Po vašem odchodu se totiž stalo něco, co pro nás může být velmi výhodné. Pokud máte zájem, můžu vám to sdělit."
"Děláš to mimořádně důležité! Co se stalo?"
"Až později. Nejdřív bych se chtěl na něco zeptat."
"Nuže?"
"Dal jste otci i mně ohledně Anně jisté sliby, které jste dodnes nesplnil. Pokud to tak bude i dál, nesmírně se načekám, než ji dostanu za ženu!"
"To zní jasně. Co mi můžeš vytýkat, he?"
"Vám skoro nic, tím spíš ale Anně. Slíbil jste mi ji a já přicházím každou chvíli k vám přes nebezpečí, jaké tady může postihnout zdravého chlapíka, jen abych ji viděl a setkal se s ní. Ona však není vstřícná, nechá mě tu jen tak sedět, a když na ni promluvím, strouhá obličej, jako by spolkla šneka. Bellheimer, ten ubožák, je jí milejší než já a vy tomu klidně přihlížíte, i když by stačilo pár slov, aby se to ukončilo. Já můžu mít holek dost a nepotřebuju za žádnou běhat a doprošovat se. Zkraťte to, Hämmerleine dostanu ji, nebo ne?"
"Hop, hop! Jde na to zhurta, jako by se nesměl zmeškat ani okamžik! To se ti tolik zapalujou lejtka?"
"To ne, mám čas a můžu se ohlídnout i jinde, ale nemám chuť se nechat tahat za nos! A když vám prokazujem takové služby, můžeme snad doufat v rozumné pochopení!"
"Tak? Jaké služby nám prokazujete?"
"Dneska jste otci řekl, že by byla velká laskavost pro majora, kdybyste z druhé strany dostali nějakého důstojníka."
"Tak to je. A dál?"
"Hned dneska byste jednoho mohli mít, a jakého!"
"Skutečně? Tak to by šlo rychle! Co je zač? Poručík?"
"Vyšší šarže."
"Kapitán, nebo rytmistr?"
"Vyšší!"
"Major?"
"Ještě vyšší!"
"Nesmysl! Snad ne dokonce plukovník?"
"Ne, ještě vyšší!"
"Pak už jedině generál, ale to je nemožné! Generál ses ty, totiž generální podvodník!"
"Mluvím pravdu! Je to báječný a vzácný úlovek!"
"Takže skutečně generál?"
"Ještě výš!"
"Sakra, mladej, buď jsi ztratil veškerej rozum, nebo si ze mě chceš utahovat, protože vyšší je už jedinej, starej Dessavák!"

"O toho taky jde!"
"O něj? Jak by se moh dostat do našich rukou?"
"Snadno, velice snadno."
"Věřím, že máš horečku nebo úpal!"
"Ani jedno, ani druhé! Kromě toho ta věc spěchá, takže nebudu ztrácet čas vašimi pochybami. Chcete ho chytit, nebo ne?"
"To nemůže bejt pravda, je to příliš neskutečné!"
"Takže jsme skončili! Adieu, Hämmerleine!"
"Zadrž, chlapče, ve světě je leccos nemožného možné a ďábel si může někdy zažertovat! Třeba nám pošle toho starého morouse přes hranici vyprávěj podrobněji!"
"Nejdřív mám jednu podmínku!"
"Jakou?"
"Dejte mi záruky ohledně záležitosti s Anně, a dostanete ho."
"Opravdu se nevytahuješ?"
"Ne!"
"Dobrá, tady je ruka a dívka ti připadne. Za osm tejdnů bude svatba, když dostaneme Dessaváka ale peníze za něj připadnou jen mně!"
"Ujednáno!"
"Anně, pojď sem a podej ženichovi ruku!"
Dívka se zvedla. Byla skoro o hlavu vyšší než její otec a Bellheimer měl pravdu, když tvrdil Heinzovi, že to je holka jako husar. Nyní celá zrudla a její oči metaly blesky, když k nim přistoupila. Ludwig jí jednou rukou objal, ale v příštím okamžiku dopadla její pěst plnou silou na jeho prsa, takže zavrávoral a svalil se jako podťatý na stoličku, která stála v rohu.
"To je moje rozhodnutí!" zvolala hlasem rozechvělým zlostí. "Jestli otec obchoduje s lidským masem, musím to strpět, protože nemůžu jinak, ale jestli mě chce začachrovat za slídila a zrádce, budu nejdřív mluvit, a nepomůželi to, pak taky mu ukážu, že mám vlastní vůli. Jsem zaopatřená a Lenzenského nepotřebuju!"
Její poslední slova zněla již z předsíně, pak za sebou bouchla dveřmi.
Ludwig vyskočil a třel si postižené místo.
"Hämmerleine, co byste udělal na mém místě?"
Tázaný byl sám tak překvapen i polekán chováním odvážného dítěte, že trvalo dost dlouho, než jej napadla vhodná odpověď:
"Zasmál bych se tomu, Ludwigu! Anně má svoje mouchy, považuje tě za příliš smělého. Kdybys ji takhle chytl mezi čtyřma očima, odpověď by vypadala zhola jinak! Ostatně jsem její otec a dodržím svoje slovo. Je ti to vhod?"
"Hm, ta rána nebyla přeslazená, a s ženskou, která umí takhle řádit, není radno špásovat. Hämmerleine, nemůžu za to, ale jsem do ní blázen a chci to zkusit. Později ji to špásování přejde!"
"Tak je to správné! Takže za osm tejdnů bude svatba, tady ti dávám ruku! A teď mluv!"
"To bylo totiž tak: Sotva jste odešel, přišel jeden, oblečený jako obchodník s dobytkem, který se ptal na tajnou stezku k vám. Otec mu uvěřil, že je z Klenze, a namaloval mu plánek. Jeden host však poznal, že to je Dessavák, který má v oblibě toulat se po kraji v převlecích. Nyní je jisté, že sehnal nějaké informace o našem obchodu a chce vyzvídat. Přijde, a to sám. Otec mě ihned poslal za várna, abych vám to sdělil. Sám šel na tržnici, aby ho pozoroval. Starej šel nejdřív na velitelství, kde musel oznámit svůj příchod."
"Takže není jisté, že přijde!"
"Ano, je to jisté, protože provede vše, co si jednou zamane. Odjel jsem dřív, než se otec vrátil, ale dohodli jsme se, že rychle přejede Labe, aby dal nejbližší hannoverské hlídce znamení."
"Jak byl kníže oblečen?"
Syn hostinského jej popsal co nejpřesněji.
"Dá se snadno poznat! Musím rychle zpátky k majorovi, kterej bude valit voči, až to uslyší! Počkáš tady, než se vrátím?"
"Ne, toho se vyvaruju! Otec není doma, taky já jsem pryč. Mohlo by to bejt nápadný, hlavně když se rozkřikne, že u nás byl Dessavák. Mimoto mi dělali potíže na hranici. Řekl jsem, že musím do Schneckenburgu, a tedy tam musím zajet. Vrátím se domů přes Lenzen a Wustrow. Žádné zprávy nám dávat nemusíte, neboť se i bez toho záhy dovíme, jak to dopadlo. Žijte blaze a napravte Anně hlavu!"
"ez starostí, mladíku! Bude tvoje!"
Ludwig vyskočil na koně a tryskem odjel. Hämmerlein se rozběhl opět na zámek.
Oba pánové dosud seděli u stolu při rozpravě, když byl ohlášen komorníkem.
"Zase Hämmerlein?" divil se major voň Zachwitz. "Snad něco zapomněl? Ať vejde!"
Hostinský to udělal s tak rozzářenou a veselou tváří, že se major rychle zeptal:
"Nu, máte zase někoho?"
"Ještě ne, ale brzy nám padne do sítě, pane majore! Fährmann dodržel slovo rychle a výtečným způsobem!"
"Tak!" zvolal důstojník a vstal. "Takže vyšší šarži?"
"Nejen vyšší, ale dokonce hodně vysokou!"
"Začínám být zvědavý! Kdo je to?"
"Prosím, abyste milostivě hádal!"
"To k ničemu nepovede! Otevřel pusu!"

"Co kdyby to byl plukovník, pane majore?"
"Nevymýšlel si, Hämmerleine!"
"Nebo dokonce generál?"
"Mám ho nechat vyhodit?"
"Nebo polní maršál, třeba Dessavák?"
"Chlape, nechám ho proběhnout uličkou s pruty, jestli si myslí, že si ze mě může utahovat!"
"Mluvím naprosto vážně!"
"Pak mu přeskočilo!"
"To jsem říkal mladému Fáhrmannovi taky, když jsem se vrátil domů a slyšel jeho zprávu."
"Mladý Fáhrmann? Takže skutečně oznámil nějaký úlovek?"
"Ano, a kapitální úlovek, ohromný a ohromující úlovek! Co dostanu, pane majore, když vám opravdu ještě dneska dodám starého Dessaváka do rukou?"
"Tisíc čertů, Hämmerleine, mluví vskutku s rozumem a rozvahou?!"
"S plnou rozvahou!"
"Hm! Tomu starému všivákovi by se dalo věřit, že si jednou odskočí inkognito k nám! Co myslíte, barone?"
"Neříkal jste prve, že chce provést kontrolu a že to bude dělat po svém způsobu?"
"Správně! Hämmerleine, zaplatím mu padesát ne, sto, dvě stě tolarů, když mi pomůže k takovému úlovku!"
"Tři sta, pane majore, tři sta kulatých, a až bude pod zámkem a teď deset pro posla, které jsem mu dal předem!"
"Je žid, Hämmerleine!"
"Jsem dobrej křesťan a Hannoverák! Dřív nepromluvím!"
"Tak tady má!"
Sáhl do peněženky a odpočítal žádanou částku.
"Deset dostal, ale tři sta mu dám, až dostanu starého! Teď mluvil!"
Hostinský začal vyprávět. Vynechal, co mu chytrost velela zamlčet, avšak kde to považoval za nutné, mluvil podrobněji než Ludwig. Důstojník sledoval jeho slova s rostoucím napětím a na konci zprávy přecházel rozčileně po místnosti. Nebyla to žádná maličkost, kterou měl před sebou, rozhodoval se pro podnik, jehož následky nebylo možné odhadnout. Každopádně na sebe vzal nesmírný díl zodpovědnosti, ale brzy se rozhodl a prudce se obrátil na podpatku.
"Udělám to! Může jít, Hämmerleine, ale zůstane při ruce! Je možné, že ho budu ještě potřebovat. A vy mi dovolte, pane barone, dokončit započatý rozhovor později. Musím zařídit jisté přípravy!"
O několik minut později byl hostinský již doma a spatřil velký počet ordonancí před bytem majora, který patřil k zámku. Muži nasedali na koně a rozjížděli se k hranici.
Úlovek byl téměř jistý!
Zhruba v půli cesty mezi Lenzenem a Gartowem stojí na těžko sjízdné lesní cestě osamocená krčma, která se v současné době zaznamenává poněkud lépe než tehdy, kdy v dobách slezské sedmileté války rozsáhlé smrčiny této oblasti ztěžovaly průchod lesy a lesními úvozy.
Krčmář byl zamračený, uzavřený muž, který dal každému hostovi vše, co žádal, a kromě placení se o něho dál nestaral. Neměl ustláno na růžích v tomto kraji a teprve v poslední době mohl mluvit o lepších příjmech, za něž vděčil příslušníkům armády, kteří u něho byli denními hosty. Seděli v jeho nízké, zakouřené nálevně od rána do večera, jedli, pili, kouřili, hráli a přes značnou rozšířhost nechali na pokoji každého jiného hosta, který sem náhodou zavítal a překročil jistou věkovou hranici. Když se však objevil někdo, jenž se ješ
tě čerstvě díval do života, brzy seděl s nimi, aniž by věděl jak a pak najednou zmizel, aniž by ho kdy kdo spatřil.
To ovšem krčmáře nezajímalo. Útrata byla vždy řádně vyrovnána a pro další neměl uši.
Bylo krátce po poledni, když se ke krčmě blížil pomalými kroky muž, jemuž se při pohledu na stavení rozzářila tvář. Vrchní část těla měl zahalenou do modré kazajky, nohy vězely ve vysokých botách a přes rameno měl přehozený bič. Již dávno překročil šedesátku, přesto mu v obličeji zářil lišácký výraz a v jeho pohybech se přes loudavost skrývala mrštnost a hbitost mladíka.
"Jim," zabručel, "konečně nacházím psí boudu, kde se člověk může osvěžit a spláchnout prach z cesty! Jdu dovnitř!"
Natáhl kroky, zrychlil a byl téměř u domku, když se v něm začaly ozývat pochybnosti.
"Kdo asi vězí v té krčmě? Vypadá to, že bych tam mohl najít lecjakou sebranku, snad dokonce mají kabátce kurfiřta a budou se mě vyptávat po tom či onom, co nepotřebuj ou vědět! Hrom a peklo, teď mě něco napadá! Fáhrmann má podobnou postavu, je stejného věku a i jinak se mi podobá. Když sem přijde on, nesežerou ho! Haló, jsem Fáhrmann z Lenzenu a čert ať veme každýho, kdo tomu neuvěří!"
Vstoupil.
Dvanáct silných postav sedělo u dlouhého stolu a zabývalo se dýmkami, džbánky a zčásti také špinavými kartami. Hostinský seděl v rohu a zíval. Přes hluk způsobený hosty nezaslechl příchod nového návštěvníka.
Ten přistoupil k prázdnému stolu, posadil se na primitivní stolici, odložil klobouk a rukojetí biče zaklepal na desku, až to zadunělo.
"Hej, starej ospalče, přines mi pivo!"
"No, no, no, jen ať mi nerozbije stůl! Kdo umí křičet jako on, má daleko ke smrti žízní!"
"nr, nedohaduje se a naleje, pokud se dá jeho patok pít!"
"Pro něho je dost dobrý!"
"Myslel? Tak se předvede!"
Přiložil přinesený džbán ke rtům a ochutnal jeho tvář se zakabonila, jako by spolkl ježka.
"Sakramente, co je to za mydlářskej louh?! Přinese mi rychle pálenku, jinak mě to roztrhne!"

"Zdá se, že má slinu na lepší pití! Šnaps ještě dostane, ale dál nic! Kdo haní mé pití, může jít, kam se mu zlíbí, a pro mě za mě si namazat chřtán kolomazí!"
"Sakra, ten má ale nevymáchanou hubu! Kdo sem vleze, asi na to doplatí! Řekne mi, jak daleko je do Gartowa!"
"Právě tak, jako z Gartowa sem!"
"Tak! Potom bych mu dal dobrou radu: Jde si rovnou za svým kurfiřtem a nechá se od něj zaměstnat jako ukazatel směru, kterému by mohl dělat čest, praproklatče! Tady má peníze a- "
Zarazil se uprostřed řeči. Před domem zastavila skupina dragounů. Důstojník seskočil z koně a poslední slova starého slyšel již mezi dveřmi, pátravě se dívaje na mluvícího. Ostatní hosté se při jeho příchodu uctivě zvedli.
"Kdo tady mluví takovým způsobem o našem královském Veličenstvu, přísném i milostivém kurfiřtovi?"
"Já, pokud se líbí panu poručíkovi!"
"A kdo je?"
"Kdo má právo se na to ptát?"
"Právě já! Smím prosit odpověď?"
"Proč ne? Hostinskej Fáhrmann z Lenzenu mu ji ochotně dá."
"Hostinskej Fáhrmann z Lenzenu?" ptal se důstojník s úsměvem. "Co tady hledá? Pro poddaného pruského panovníka je v dnešní době velice nebezpečné překračovat hranici. Má snad propustku podepsanou od zdejšího hraničního velitelství?"
"Na to jsem vůbec nepomyslel."
"Tak! U hostinského Fáhrmanna by byla podobná nedbalost neodpustitelná, avšak polního maršála, knížete Leopolda voň AnhaltDessau, Jeho Výsost s Excelencí nelze podobnými maličkostmi obtěžovat. Dovolí Excelence, abych jí dělal doprovod do Gartowa?"
"Hrom a peklo! Poručíku, co to má znamenat?"
"To znamená, že celá hraniční posádka je v pohotovosti, aby přijala s úctou vysokého hosta, který nám byl ohlášen. Mám tu čest poskytnout Excelenci k dispozici svého koně."
"Má to teda znamenat, že jsem zatčen, on praproklatče?!" zahřmělo pod mohutným knírem. "Jak si může myslet, že hostinskej Fáhrmann je je je "
"Výsosti," odvětil poručík se zadržovaným smíchem, "hostinský obvykle nenosí péčemi prsten s knížecí korunkou a ceny, jakou má ten na vašem prstě. Onen praproklatec, jehož jsem právě slyšel z vašich úst, je ještě bezpečnějším důkazem, že se nemýlím."
"Peklo, smůla a ďábel!" zvolal starý, sáhl po biči a vrhl pohled ven, kde poručíkův kůň netrpělivě hrabal kopyty. "Ten hřebec je dobrý vyzkouším ho!"
Poručík odlétl stranou, zvenčí zaznělo několik rychlých otázek a hlasité volání. Důstojník se bleskově sebral a spěchal ven. Přišel právě včas, aby jednoho ze svých strhl z koně, sám vyskočil do jeho sedla a tryskem ujížděl za odvážným uprchlíkem, který uháněl jako o život na vraníkovi, aniž by se jedinkrát ohlédl.
Voják bez zvířete přistoupil k hostům, kteří mezitím vyběhli z krčmy a s nesmírným řevem pozorovali honitbu, dokud jim v tom nezabránila zatáčka cesty.
"Víte, kdo to byl? Nikdo jinej než Dessavák, kterej u nás špehoval! Modrá halena, vysoký boty, dobytkářskej bič tak nám byl popsán, a my přišli za vámi s novými příkazy. Každej, kdo se tu ukáže v uvedených šatech, musí být bez prodlení transportován na zámek v Gartowě."
Tato zpráva jen zvýšila rozruch. Vstoupili zpět do světnice, aby několika džbánky spláchli tuto událost, a trvalo dlouho, než se hlasy vrátily k mírnějšímu tónu.
Vtom se blížil k domu jiný muž. Měl na sobě modrou kazajku, na nohou vysoké boty a kolem beder si ovinul honácký bič. Už mu bylo přes šedesát, ale jeho mohutný knír byl dosud úplně černý a tmavé oči se vesele leskly, když spatřily krčmu.
"Hm," zabručel, "tady by člověk mohl zvlhčit dovolenku, kdyby k tomu měl dost času jenže já musím přímo do Gartowa k Hámmerleinovi, k tomu šibeničníkovi, abych vysekal svou Vejsost a hm, ale jeden džbánek bych stihl. Jdu dovnitř!"
Když vešel do světnice, všechny oči se k němu otočily a hlavy mužů se nebezpečně daly dohromady a šeptaly si.
"Rychle, hostinskej, jeden džbánek!" nařídil a potom přistoupil k oknu.
Spěch mu nedovolil, aby si sedl.
"Ať mě veme čert, jestli to nejsou verbíři!" mumlal si pod vousy. "Takové lumpy člověk pozná na první pohled! Ale kdo vlastně jsem, kdyby se mě zeptali? Hm, asi jsem se dostal do prokleté šlamastiky! Kdybych jen věděl, že neznají osobně Fáhrmanna, kterej u nich má určitě dobrý jméno, pak hrome, prostě jsem hostinskej z krčmy U modrý hvězdy, a tím to hasne! Jen ať přijdou!"
Místo krčmáře přinesl plný džbán jeden z verbířů a posadil se tak, aby odřízl cestu ke dveřím.
"Odkud cestou, pane?" zeptal se hlasem, který se mohl nazvat stejně uctivým jako přísným.
"Z Lenzenu," zaznělo krátce.
"To je špatné kdo jde z těch míst, musí bejt zadrženej. Je tam asi doma, ne?"
"Je? Kdo?"
"Přeci vy!"
"Ach tak ano."
"Jaké máte povolání?"
"Hostinskej."
"A jméno?"
"Fáhrmann, hostinskej Fáhrmann od krčmy U modrý hvězdy v Lenzenu. Teď mě nechá pít, mám víc práce než mu tady

předříkávat katechismus!"
Vypil svůj džbánek, roztáhl pusu od ucha k uchu a sáhl do kapsy pro peníze.
"Kolik dostane za pivo?"
Nyní přistoupili i ostatní.
"Tak daleko ještě nejsme. Může nám ukázat propustku?"
"Propustku? Asi se špatně vyspal. Prošel jsem sem, tak k čemu bych měl mít propustku?"
"Tak nám aspoň dokáže, že je vskutku hostinskej Fáhrmann!"
"Dokázat? K čemu?"
"Fáhrmann tady už jednou byl."
"Už tady jednou byl ten pacholek hm, to není pravda, protože byl jsem to já?"
"Ne."
"Takže jsem to nebyl já?! Tudíž udělejte místo, vy praproklatci, ať můžu !"
"Praproklatci! Excelence, musím si vyžádat vaše zbraně. Jeho Výsost se "
"Excelence Vejsost vyžádat zbraně?! Čerta starýho dostanete, lumpové, ne mé zbraně! Udělejte místo!"
Snažil se dostat ke dveřím, byl však okamžitě obklíčen a zadržen. Prudkým trhnutím se uvolnil a vytáhl obě pistole stejně rychle byl uchopen za ruce a nastalo prudké zápolení. Pistole práskly několik výkřiků dokázalo, že zasáhly ale jak už dnes Heinz řekl: mnoho psů, zajícova smrt. Byl přemožen a spoután, neboť rozčilení muži po výstřelech přestali brát ohledy na jeho domnělou urozenost.
O čtvrthodinu později již seděl na káře hostinského, tažené starou, hubenou herkou, a za doprovodu několika strážců byl transponován na zámek v Gartowě.
Vůz ještě nebyl daleko, když se u domu objevil třetí muž. Přes modrou halenu si ovinul bič a vysoké boty mu sahaly do půli stehen. Jistě už překročil šedesátku, ale zdálo se, že jeho smutný, unavený výraz nepochází od vysokého věku.
"Jím," zabručel, přičemž vytáhl do výše povadlé špičky kníru, "tomu říkám štěstí v neštěstí! Kdybych zůstal doma, určitě by mě vyzvedli a já už bych visel tři lokte nad zemí na špagátě! Ale takhle jsem se plížil za starým Dessavákem, abych měl jistotu, že skutečně překročí hranice. Naštěstí jsem byl cestou varován a nevrátil jsem se domů. U švagra jsem si vyměnil oblečení jinak by mě poznali a já bych neprošel. Tak těsně jako dneska nebyla ještě hranice obsazena! Teď si věru nevím rady a musím k Hámmerleinovi, aby mi pomoh! Teď bych si dal doušek! Pravda, do takový krčmy bych nikdy nevlezl, ale žízeň je žízeň!"
Vstoupil a objednal si džbán piva.
Přítomní na sebe vrhali překvapené i zdrcené pohledy a dohadovali se o opatřeních, jež by měli učinit. Konečně se jeden z nich zvedl a přistoupil k cizinci.
"Dneska máme pěkně, ne?"
"Hm,jo"
"Ušel jste dlouhou cestu?"
"Nepříliš."
"Odkud?"
"Z Lenzenu."
"Znají vás tam?"
"Bydlím tam."
"Znáte Fáhrmanna, hostinskýho z krčmy U modrý hvězdyT'
"Znám ho výtečně, protože jsem to já."
"Aha! Máte u sebe propustku?"
"Ne."
"Proč ne?"
"Protože jsem spěchal a neměl jsem čas šiji obstarat."
"Už víte o Dessavákovi?"
"Co? Že šel tajně přes hranici?"
"Aha!! Ale určitě nevíte, že během poslední hodiny sem přišli dva Fáhrmannové z krčmy U modré hvězdy\"
"To není možný!"
"A vy jste třetí! Jak k tomu přijde, že váš třírohák je příliš malej a halena příliš krátká a široká, he?!"
"Sakra, to se musíte zeptat krejčího, já za to nemůžu!"
"Chcete jít taky do Gartowa jako ti ostatní?"
"Ano, chci do Gartowa."
"To je dobře. Půjdeme taky!"
Během tohoto rozhovoru se na silnici objevil čtvrtý muž. Držel se při okraji lesa, aby se mohl kdykoliv stáhnout mezi křoviska. Když se dostal do blízkosti krčmy, zalezl do houští, kde našel úzkou pěšinu, po níž se vydal rychlými kroky. Byl to Bellheimer, který po bezvýsledném zatčení hostinského U modré hvězdy nemohl v Lenzenu vydržet, hlavně když se dozvěděl, že také Heinz jde. Překonal Labe a vyrazil nejkratší cestou do Gartowa, kde mohla být jeho přítomnost užitečná. Pěšina, po níž se vydal, zkrátila jeho cestu na polovinu, takže podnikavý a odvážný strážmistr se brzy dostal na okraj lesa a spatřil městečko se zámkem.
Ostrý pohled na krajinu jej přesvědčil, že může pokračovat v cestě bez nebezpečí. Jen musel používat strouhy a dávat své postavě vzezření starého, shrbeného muže. Tímto způsobem se ploužil pronásledovaný, jemuž při dopadení hrozilo zatčení nebo dokonce smrt za vyzvědačství, procházel mezi poli a lukami, až se dostal k zadnímu plotu vesnických zahrad, podél něhož se plížil dál k vrátkům, jimiž proběhl, když se přesvědčil, že není nikdo nablízku. Vysoká dívka

uvnitř se právě zaměstnávala bílením prádla.
"Pst, Anně!" zaznělo tiše z křoviska.
Otočila se.
V křoví se objevila ruka, která jí pokynula.
Polekaná i rozradostněná přispěchala blíž.
"Heinrichu, proboha, přišel jsi sem za jasného dne?"
"Nemohl jsem jinak, Anně! Pověz, kde je tvůj otec?"
"Ach, Bože, leží v posteli v bezvědomí!"
"Co se mu stalo?"
"Nevím. Když přivedli prvního Dessaváka "
"Dessaváka? Prvního?"
"Ano. Dostali dva a nevěděj, kterej je ten právej."
"Dostali? Hrome, takže přece! A tvůj otec?"
"Byl zavolán k majorovi a krátce poté ho přinesli. Jen jsem zaslechla, že dostal velkou ránu."
"Ach tak! Jsou uvnitř hosti?"
"Ani noha."
"Děvečky a čeledínové?"
"Jeli do lesa na klestí."
"Ludwig z Lenzenu tu byl?"
"Víš to? On prozradil knížete a otec mu slíbil mou ruku. Já mu však jednu vrazila. Ach, Heinrichu, co budu dělat?"
"Máš mě skutečně ráda, Anně?"
"Ach, z celého srdce!"
"Tak dneska udělej, co ti řeknu!"
"Ráda!"
"I když to bude těžké?"
"I pak. Už to nemůže pokračovat jako doteď. To radši nechám všeho a půjdu tak daleko, jak mě nohy ponesou."
"Takže dneska to bude jisté. Pojď jenom se mnou dovnitř k otci!"
"Heinrichu, to nejde! Když tě "
"Jdeme, Anně! Vím, co udělám!"
Mohl klidně vstoupit do domu. Nebyl zde nikdo, kdo by jej mohl prozradit, neboť všichni obyvatelé Gartowa, kteří ne měli práci, pobývali v okolí zámku, aby pozorovali nezvyklou příhodu zatčení dvou knížat z Dessau, z nichž pouze jedmý mohl být pravý.
Major, který měl k dispozici dvě švadrony, vykonal opatření, že mu čekaní nemohli proklouznout, a když dotyčná stráž přinesla zprávu od Fáhrmanna, že kníže je skutečně na cestě, byl si jistý svou věcí a vrátil se k baronovi, aby čekal na urozeného zajatce.
Vtom se na dvoře ozval dusot koně, zaznělo cinkání ostruh na chodbě a potom zavalitý důstojník vstoupil, aniž by byl ohlášen.
"Odkud tak spěšně, poručíku Helmerdingu?"
"Pane majore, máme ho!"
"Kde?" zvolal tento a vyskočil.
"Dole na dvoře ne, na schodech kdepak, už slyším, že ho vedou po chodbě ke dveřím!"
"Nechtě ho vejít! Podrobnosti mi řeknete pak!"
Poručík otevřel dveře a vpustil zajatce.
Major mu šel vstříc.
"Výsosti, je mi ctí "
"Nesmysl!" zaznělo mu vstříc. "Proklatě velká čest chytat hostinské a považovat je za knížata!"
Major zdrceně ustoupil.
"Hostinské? slyším dobře?!"
"Ať se zeptá svých lidí! Jestli se chce blamovat, mně do toho nic není."
Přistoupil ke dveřím arkýřové místnosti, otevřel je, vstoupil dovnitř a v příštím okamžiku se ozvalo zarachocení klíče v zámku uzamkl se tam!
Major otevřel okno a nařídil dvěma mužům s ostře nabitými puškami hlídat pod zmíněnou místností, pak opět zavolal poručíka, jenž mu měl podat podrobnější zprávu. Hřebec zakopl a zřítil se i s jezdcem k zemi, přičemž ten padl do rukou pronásledovatelů.
Zachwitz byl velmi bezradný. Nemohl zajatce ani vyslechnout, ani prohledat, poněvadž při násilnostech, které prokázal při transportu, se od něho nedalo ani teď nic dobrého čekat. Pro případ, že by vyrazili dveře a byl by to přece jen kníže, museli brát nejvyšší ohledy a jednat s ním nesmíme opatrně.
"Barone," zeptal se, "poznal jste ho?"
"Hm, mám jisté pochyby!"
"Pane poručíku, zatím jste propuštěn. Ať přijde Hämmerlein co nejrychleji!"
Jmenovaný se zanedlouho objevil.
"Zná dobře Fáhrmanna?"
"To bych řek!"
"Tak ho popíše!"

Hostinský to učinil. Popis naprosto přesně padl na zajatého dobytkáře.
"Nechá si přiložit žebřík!" nařídil mu major tiše. "Po něm opatrně přistoupí k arkýřovému oknu, aby se podíval na zajatce. Potom se rozhodne, jeli to on!"
Hostinský poslechl, ale sotva dosáhl čelem výšky okna, křídlo se rychle otevřelo a mužská pěst dopadla na jeho hlavu takovou silou, že sjel ze žebříku a dole zůstal ležet v bezvědomí.
Zachwitz právě chtěl dát příkaz přece jen vyrazit dveře, když se poručík opět vrátil.
"Milost, pane majore druhý zajatec! Smí vejít?"
"Druhý? Sem s ním!"
Heinz vstoupil, svázaný na rukou. Za ním se objevil jeho průvodce s jezdeckými pistolemi.
"Prozatím odstoupit!" nařídil mu a obrátil se nejistě k zajatci.
"Jak to, že vás svázali?"
Heinz vrhl rychlý pohled po místnosti a všiml si nepatrného pohybu dveří od arkýřové místnosti. Ve škvíře se ob jevil kníže, majorem nezpozorován. Ten viděl přivádět svého komorníka jako zajatce oknem a nyní tiše otevřel.
"Jo," odpověděl, Jak je možný, že hostinskýho považujou za polního maršála a ještě ho urážlivě svážou?! Sám si musí na tuhle chytrou otázku odpovědět!"
Dvěma rychlými skoky se přenesl ke dveřím, vlétl ke knížeti a vzápětí opět zarachotil zámek.
Zachwitz stál přimrazeně před baronem, který také zpozoroval otevření dveří příliš pozdě.
"Co tomu říkáte, pane voň Bernstorffe?" vyrazil konečně.
"Nic, vůbec nic mám dojem, jako by se mi to všechno zdálo! Vyslechněte lidi!"
Stalo se. Pistole, které měl Heinz u sebe, byly prozkoumány a uznány jako majetek knížete ale který z těch dvou byl Leopoldem nebo byl jím vůbec někdo z nich? Major rozhodl počkat na návrat svých dvou rytmistrů, kteří jeli na inspekci, a potom se s nimi dohodnout na postupu. Ještě však nebyli zpátky, když byl ohlášen další zajatec.
"Třetí? To je příliš! Sem s ním!"
Fáhrmann vstoupil. Zachwitz se postavil opatrně mezi něho a dveře od arkýřové místnosti.
"Chcete mi snad "
Nemohl mluvit dál. Dvě silné ruce jej uchopily zezadu a pak byl zatčený dalšíma dvěma rukama tažen pryč. Konečně se cítil volný a když se otočil, byly dveře znovu zamčené. Nyní už skutečně nedokázal potlačit hlasitý smích. Také baron se rozesmál. Celá situace měla při vší vážnosti komickou stránku, jež je přiměla ke smíchu.
Během tohoto veselí byli oba muži vyrušeni návratem prvního rytmistra, za nímž po chvíli přišel i druhý. Ihned sestavená rada vyslechla nejdřív průvodce hostinského a potom rozhodla dveře násilím otevřít a zajatce pokud by jejich výslech nevedl k cíli poslat s dostatečným doprovodem ještě dnes do hlavního stanu.
Major se zvedl, aby podle tohoto rozhodnutí začal jednat, když byla ohlášena dcera Hámmerleina. Také ona mohla do této záležitosti vnést něco dobrého, a tak byla vpuštěna.
"Pane majore," prosila, "otec nechá žádat o okamžitou tajnou rozmluvu. Udělal důležitý objev v souvislosti se zajatci."
"Dobrá, dítě! Už se zotavil?"
"Natolik, aby mohl mluvit."
"Řekne mu, že hned přijdu! Pánové, vrátím se brzy zpátky a prosím, abyste na mne počkali se závěry."
Jednání muselo být velice důležité, neboť místo majora se po krátké době objevila opět Anně a vyřizovala jeho vzkaz, že se má dostavit starší rytmistr a po chvíli také mladší. Nakonec došlo i na poručíka. Odcházeli jeden po druhém a převáděli dozor nad zajatci na podřízené a nakonec na barona, jenž byl velice zvědav na výsledek jednání a netrpělivě čekal na návrat důstojníků.
Časem začal být neklidný. V místnosti zůstal sám, posádka odešla na stráž a službu konající důstojníci postupně odešli k Hámmerleinovi. V zámku zůstal sotva tucet vojáků, kteří mu mohli přispět, kdyby zajatce napadlo opustit jejich místnost.
Vtom zazněly na chodbě rychlé kroky, dveře se otevřely a mladý důstojník v uniformě majora dragounů vešel. Spatřiv barona, zeptal se s úklonou:
"Pan baron voň Bernstorff?"
"Osobně. S kým mám tu čest?"
"Jsem strážmistr Heinrich Bellheimer, pane barone, který se jen dočasně převlékl do uniformy zajatého majora voň Zachwitz, aby vám řekl, že se stanete synem smrti, jakmile muknete!"
Vytáhl pistoli, prošel kolem muže, zamlklého strachem, a zabouchal na dveře sousední místnosti.
"Otevřete!"
"Kdo je tam?!" zabručel hlas.
"Strážmistr Bellheimer z Lenzenu."
Zámek zarachotil, bylo opatrně otevřeno a za malou škvírou se objevil knír Heinze.
"Hrome, je to skutečně on! Otevřít!"
Vyběhl z místnosti, kníže za ním. Bellheimer se na něho obrátil:
"On je dodavatel Hillmann?"
.Jestli proti tomu nic nenamítá!" zaznělo rychle a rozhodně. "Co si přeje?"
"Jeho Výsost, polní maršál a Excelence se dozvěděla, jaké nebezpečí mu hrozí kvůli jisté podobě, a proto mě sem důrazně poslala, abych mu pomohl z potíží. Vezme si tuhle vypůjčené pistole, které zde major voň Zachwitz nechal ležet. Kupředu, Fáhrmanne, ven ze světnice!"
Kníže a Heinz se rychle vpravili do nové situace, aniž by ji zcela chápali, a opustili místnost, neohlížejíce se na barona. Fáhrmann by nepochybně zůstal raději tady, ale měl velký respekt před pistolemi Bellheimera, než aby se odvážil

zdráhat.
"Pane barone, zůstanete zde, než se vrátím!" nařídil strážmistr a spěchal za ostatními.
Dole stáli čtyři osedlaní koně, držení dvěma vojáky.
Kníže se podíval na strážmistra pohledem, který jej měl rozpálit a vzápětí vyskočili s Heinzem do sedel.
"Umí jezdit?" otázal se Bellheimer hostinského. "Tak nasedne! Já vpředu, on uprostřed a zbylí dva za ním!"
Ostrým klusem vyrazili ze zámku, napříč městečkem do volné krajiny, kde stála na cestě Anně s ranečkem v ruce.
"Ke mně nahoru!" křikl strážmistr a natáhl po ní ruku.
"Co je s tou holkou?" zeptal se kníže Leopold.
"O tom později!"
A zase ujížděli kupředu, jak jen to šlo, poli i lesy, kolem osamocené krčmy a pořád dál, aniž by potkali jediného ne přítele. Tak se dostali k Labi pod Modlichem. Člun byl uvázaný ke břehu nasedli a Bellheimer přistoupil ke knížeti. "Smí Fáhrmann vědět, s kým byl zatčen?"
Ne "
"Pak byste měli jet napřed. Já přijedu později a předám ho plukovníkovi strážníků voň Denau."
"A dívka?"
"Pojede s vámi a pak se vrátí s člunem pro mě."
Tak se stalo.
Ani tady neviděli žádného Hannoverčana. Na druhé straně stála pruská hlídka. Muž zavolal na člun, z něhož mu bylo odpovězeno heslem, a ti dva mohli projít. Anně veslovala zpět. Koně byli přivázáni v zadní části u kormidla, kde je mohl Bellheimer, vedoucí člun, ohlídat. Semtam musel také zaveslovat a brzy se dostali šťastně na druhou stranu. Zvířata byla uvázána ke keři, kde měla být později vyzvednuta. Strážmistr vzal nyní zajatce za paži a vedl ho i dívku do blízkého Lenzenu.
Tam našli švadronu rytmistra voň Gallena, který se již chystal vyrazit, když dostal příkaz opět sesednout.
Sotva odevzdal zajatého hostinského, byl předvolán ke knížeti, jehož našel samotného.
"Bellheimere, on praproklatče, jak to dokázal všechno navlíknout?!" byl přivítán. "Má snad tisíc ďáblů v těle?"
Strážmistr vyprávěl vše, co se odehrálo od rána do poslední chvíle. Anně se zeptala na zámku, kde jsou zajatci, a pak musela vyzvednout důstojníky, kteří byli jednotlivě, jak přicházeli, přemoženi Bellheimerem. Major měl zhruba stejnou postavu jako on, proto jej přinutil k výměně šatů, a když byli všichni zajatci spoutáni, vydal se na zámek, kde zůstali vojáci bez velení, kteří v domnění, že přichází z hlavního stanu, ihned respektovali jeho příkazy. Bylo jich jen málo, poněvadž většina z nich hlídala hranici, a těm přikázal osedlat a připravit čtyři koně.
Kníže mu naslouchal s rostoucím obdivem.
"Bellheimere, on je celej chlap, nebezpečnej lump, před nímž si člověk musí dávat pozor! Proto bude ode dneška vždycky v mé blízkosti! Chce bejt poručíkem?"
"Exce!"
"Dobrá! Vystoupí z regimentu a bude jako důstojník mým ubytovatelem, rozuměno?!"
"Rozkaz, Excelence! Nevím, jaká slova "
"Držel už hubu, on praproklatče! A jeho dívka, která kvůli němu opustila otce, zasluhujícího provaz, bude s ním spokojená! Co dneska ztratila, přinese jí věno, o něž se postarám. Pošle ji do Dessau, kde počká do svatby. Dám jí k ruce své AnneLise, která se o ni postará. Povedeného hostinského snad odevzdal?"
"Rozkaz!"
"Dobrá! Však já ho naučím dávat děti mé země do rukou nepřítele! Dneska mi dokonce ten budižkničemu řekl, že Dessavák je plnej hrubostí jako pes blech! Počkal, dostane nejjemnější provaz, jakej najdu a jeho zrádného syna vemu za šos, že zapomene i na Anně. Ale teď kouká zmizet, přece ví, co slíbil Bernstorffovi jinak tam zůstane sedět a potit se do soudného dne!"
Manželka plukovníka strážníků se Anně prozatím ujala a poskytla jí útočiště. Bellheimer musel této milé dámě poděkovat.
Pak musel zajít k Heinzovi, který jej netrpělivě očekával.
"Hrome, on mě tu nechá tvrdnout celou věčnost! Hned přijde ke mně a vypráví, jak se mu podařilo nás z ty šlamastiky vytáhnout!"
Strážmistr opakoval své vyprávění a starý husar byl stejně pozorným posluchačem jako kníže.
"Milion pum, on je pašák, Bellheimere, a já ho měl vždy rád! Musím ho obejmout! Jde ke mně a dá mi políbení. Tak! A ještě něco chci říct, strážmistře!"
"Pozor, už jsem dostrážmistroval, Heinzi!"
"Jak to?"
"Od této chvíle jsem ubytovatelem Jeho Výsosti s hodností poručíka."
"Je to pravda, chlapče zlatej? Vítězství, uzly jsou rozmotaný a kdo ví, co z něj ještě bude! Je pravda, že si to zasloužil, protože nikdo nesmí vědět, dojáky díry jsme zapadli - tahle věc musí zůstat tajemstvím až navěky!"
"Však já umím mlčet!"
"Jo, jo, vím, ale ta holka Anně vlastně husar "
"Stejně jako já!"
"Doufejme! On si skutečně vybral jedinečnou holku, to musím říct, je totiž po čertech hezká a čistotná, právě jako jako ta mladá vdovička, u které jsme se ubytovali ve čtvrtém roce, totiž já a moje Vejsost. Tehdy jsme táhli na Bavoráky a Francouze a ona po mě hodila očkem. Jednou tak stojím přede dveřmi a cídím svoje řemeny, když tu sestoupila ze schodů a udělala na mě takovej obličejík a vtom se na ulici ozve dusot kopyt, před domem zastaví kůň a z něho seskočí

jezdec kdopak asi? ordonance od prince Eugena, která přinesla rozkaz, že máme "
"Smím vstoupit?" zaznělo ode dveří stydlivým hlasem Anně hledala svého milého.
Heinz měl smůlu s jeho oblíbenou historkou, nikdy se nedostal dál než k rozkazu od prince Eugena. Přesto byl tak dobrosrdečný, že se na rušitele nezlobil. Pokynul přátelsky dívce a prohlásil:
"A jo, šla klidně dál, panenko, stráž panu poručíkovi, chtěl jsem říct, se dneska večer povede mnohem lip než tenkrát nám ve čtvrtým roce a taky bude radši poslouchat její vyřídilku než popis mojí mladé vdovičky která se přes to všecko mohla nechat vidět!"

Mezi verbíři

I. KAPITOLA - HOSPODA U MATKY ROSY

Ačkoliv bylo časné ráno, panoval v ulicích, uličkách i na náměstí hlavního sídelního města Dessau velice živý rach. Vždyť dnes začal týdenní trh, kam proudily zástupy okolních obyvatel, aby ti zde prodali výrobky řemeslné zručnosti nebo koupili věci potřebné do domácnosti, hospodářství i pro osobní potřebu.
Přes staré město, nové město i předměstí se pohybovali pěší, následováni kárami a povozy, aby se dostali do ulice, zřízené knížetem Leopoldem teprve nedávno totiž do Kavalírské, která ještě dnes nabízí nepopsatelný pohled na kostel svatého Jana, jenž je jedním z nejnádhernějších skvostů ve městě. Tam také táhli zvědavci a po skupinách postávali před výkladními skříněmi anebo se odvážili s rozpaky a studem nakouknout do některé z "hrozně urozených hospod", kde bylo leccos k vidění, slyšení, jídlu i pití, co ještě nikdo z vesničanů neviděl.
Většina z nich se však brzy vrátila zpět do úzké městské čtvrti, kde měla podnik nejlepší a nejtlustší matka Rosa vy hlášený podnik v celé anhaltské oblasti. Žena se uměla postarat o své hosty a ochránila je i proti dvěma nejhorším dědičným hříchům proti hladu a žízni.
Trůnila jako královna mezi množstvím různých lahví, bedýnek a soudků za dlouhým, masivním výčepním pultem, měla pro každého přátelský pozdrav, důvěrné pokývnutí nebo dokonce silný stisk ruky, její dobrá vůle a úsměvy padaly jako paprsky slunce i do nejzazších rohů výčepu. Nikde nebylo pivo tak dobré, nikde se nenašla pečeně tak šťavnatá, nikde nebyla obsluha tak pozorná jako U matky Rosy. Komu se poštěstilo být obsloužen přímo Rosou, mohl tuto výhodu považovat za nekonečnou čest a ostatní mu záviděli a uctívali jej. Stejně silně a rozhodně však dokázala vystoupit proti každému, kdo se odvážil ji vyvést z rovnováhy, a již leckterý host se musel poddat bleskovému vyhození na vzduch.
Také dnes se těžce prodírala mezi přítomnými trhovci, aby osobně obšťastnila někoho u zadního stolu. Tu se otevřely dveře a vešel muž, který se musel hluboce sklonit, aby si nerozbil hlavu o veřej. Třebaže měl šedesátku dávno za sebou, držel se vzpřímeně, jako by mu bylo pětadvacet let. Temné, ostré oči přelétly mladistvým pohledem přes celou místnost.
Zamířil k jedinému prázdnému stolu a dosedl na židli, až zasténala. Poté si vyhrnul zaprášené kamaše nahoru, z hlavy zdobené copem sundal tříhrák a zdánlivě čekal na služebného ducha, aby si s jeho přispěním pomohl od zmíněných dědičných hříchů.
Náhodou si jeho příchodu nikdo nevšiml, proto po chvíli začal nervózně tahat za knoflíky na vlněném kabátě, jenž obepínal jeho široká ramena, potom začal netrpělivě kroutit špičky svého knír u, a když ani to nepomohlo, zvedl sukovici, již měl připevněnou k zápěstí, a nechal ji dunivě dopadnout na dubovou desku stolu.
"Hej holá, stará drbno, koukej se tady ukázat, nebo ti proženu faldy!"
Po těchto hlasitých slovech nastalo v celé místnosti hluboké ticho a všechny oči se otočily na muže, který se odvážil takovým způsobem obořit na váženou, hodnou a na své jméno trpící hostinskou. Každý byl naprosto přesvědčený, že muž bude stát v několika okamžicích za dveřmi, tím spíš, že matka Rosa se rychle otočila a zapřičila ruce o tučné boky, což byl při její tloušťce velice odvážný a stejně těžký tah, a se zlobně zvrásněným obličejem zvolala přes hlavy sedících:
"Kdo je ten nestydatej chlap, kterej se vpředu tolik naparuje?! Jen počkej, mladíku, hned se ukáže, kdo komu prožene faldy!"
Pak se otočila k výčepnímu pultu, kde právě obrovitý chasník usazoval sud na stojany, a prosila ho:
"Christiane, bafni ho za pačesy a ukaž mu, kde tesař nechal díru ve stěně!"
"Nenech se vysmát, stará pivní krásko, a drž zobák! Vy jste ti praví, aspoň co se týče té díry!"
To byl pro hostinskou příliš silný tabák, navíc se připojila zlost na chasníka, neboť ten se ani nepohnul, aby splnil rozkaz paní, nýbrž se rozpačitě opřel o pult. Rychlými kroky se protáhla mezi hosty, aby si vzala na paškál cizince, na něhož kvůli návalu hostů dosud nemohla vidět.
"Cože jsme? Ti praví? To skutečně, jak mu hned také dokážeme! Je hrubián, jakého jsem ještě nikdy neviděla nebo si snad myslí, že poctivou a slušnou vdovu božíčku!" přerušila se, sprásknouc tlusté ruce, když mohla spatřit obličej postiženého. "Koho by to napadlo?! Prosím stotisíckrát za prominutí, Výš !"
"Bude už konečně ticho a přinese mi džbánek piva a všeho, co k tomu patří?!" přerušil ji rychle. "Nebo si snad myslí, že jsem přišel, abych poslouchal její kecy?!"
"Jasně, džbánek piva," opakovala rychle, "a vše, co k tomu patří! Hned to bude, Výš "
"Jen jsem sejí ptal," vpadl jí opět do řeči, dupaje silně do podlahy, , jestli už nechce mlčet! Pokud ještě jednou řekne to slovo, ať si naleje pivo sama do krku!"
"Ano, ano, dobrá, chtěla jsem jen říct, že Výš "
Při hrozném pohledu, který ji stihl, zůstalo slovo viset v krku. Oněmělá rozpaky nad trojnásobnou indiskrétností

spěchala k pultu, aby přinesla plný džbán, který postavila na stůl, vlastnoručně otřeny její zástěrou. Záhy ležel vedle nápoje podomácku pečený žitný chléb, kus žlutého másla a chutně vypadající sýr.
Host vyprázdnil džbán jediným douškem a podal jí ho, aby opět doplnila obsah. Potom se chopil nože a pilně se zabýval jídlem, zatímco přítomní dávali hlavy dohromady a nemálo se podivovali nad tímto zvláštním případem, dokud nekolovalo od židle k židli jisté jméno, šeptané od stolu ke stolu. Brzy všichni včetně cizinců se zpola plachými a zpola uctivými pohledy sledovali vysokého muže, který se činil u jídla.
Ten se o ně nestaral a byl zahloubán do bohulibé činnosti, že nezpozoroval příchod nového hosta, který nedokázal potlačit známku překvapení, když ho zahlédl, a následkem rychlého rozhodnutí k němu přistoupil a chopil se židle.
"Je tahle židle volná?" zeptal se krátce.
"Proč by ne?" odpověděl žvýkající s hlubokým zabručením. "Já si ji nepronajal."
Zpražený muž se posadil a prohlásil:
"Přeju dobrou chuť!"
"Dík," zabručel opět, "ale ať mě nechá v klidu! Mám jinou práci než poslouchat jeho uctivosti!"
"Taky dobře!" zazněla odpověď z rozesmátých úst mluvícího. "Hej, matko Roso, nemáte při ruce nůž? Tenhle muž přeci nespořádá tak velkou porci sám!"
Teprve nyní vzhlédl velký jedlík a překvapeně pozoroval svůj protějšek. Výsledek musel být uspokojivý, neboť když hostinská odpověděla:
"Dám mu na jinej talíř!" řekl on přátelsky:
"Bez okolků ho nechtě, ať si zavdá!"
Svižným pohybem hodil mladému muži přes stůl těžký chléb, přisunul k němu máslo i sýr a pak pokračoval v přerušeném díle s novým úsilím.
Také druhý si dopřál, a po chvíli nezbylo na stole kromě kousku chleba nic jedlého a žádoucího.
Prázdné džbánky byly opět naplněny, pak si oba muži za náležitých zvuků pohladili žaludky a vysoký kmet začal:
"Tak, to by stačilo, a teďky se můžeme věnovat jiným věcem. Ani on nemá špatné trávení!"
"Hm, člověk se naučí jíst a ten sýr ostatně nebyl špatný."
"Myslí? Jo, U matky Rosy holt každý ví, co dostane. On asi není synem Dessau?"
"Ne."
"Přišel za obchodem?"
"Ano i ne jak se to vezme."
"Ano i ne měl by mluvit trochu jasněji, jak se sluší a patří na pořádného člověka!"
"Proč?"
"Proč, ptá se? No, tisíckrát hrome! Jestli tu nechcem jen sedět a čumět, musíme mluvit na dobře míněnou otázku patří slušná odpověď!"
"Asi má pravdu, akorát nevím, jak by mu prospělo, kdybysme projednávali mé záležitosti."
"No, zřejmě by mi to neprospělo, ale vám by se to mohlo docela hodit. Znají mě tady a moje rada by vám určitě neuškodila."
"Mluví jako kniha, avšak i tak zůstane u mých slov. Pro mě za mě, můžete vědět, že tady hledám místo."
"Místo? Jaké?"
"U starého."
"U starého? U jakého starého, he, jestli dovolí?"
"No, u knížete."
"U knížete? U něho chcete hledat místo a nazýváte ho starým?" vyjel na něho zlostně. "Ať do něj praští tisíckrát hrom no, jen nechápu, proč se rozčiluju nad jeho nesmyslama! Jeho místo mi může bejt setsakra ukradené!"
"Proti tomu nic nemám, ale kdo je zvědavý, musí brát odpovědi tak, jak přicházejí!"
"Poslouchal, on je proklatě upřímný chlapík, a já myslím, že se nenaučil vytahovat!"
"To rád přiznávám. Člověk dojde s poctivostí vždycky dál, než když se jen vytahuje!"
"Tak? Už jste to dotáhl daleko?"
"Ó ano, až k jezdeckému čeledínovi!"
"Hrome, to je vskutku daleko, to se mi ještě nepodařilo! Takže hledá podobné místo u knížete, kterého nazval ‚starým', he? No, asi bych mu za to vyčinil, kdybych byl ten ‚starý'!"
"Uhodl!" vyrazil ze sebe mladík, usmívaje se nad tím, že je mu jednou vykáno a jindy onikáno. "Ale z toho vyčinění by určitě nic moc nebylo!"
"Tak? Proč ne?"
"Neuhodne?"
"Protože by toho kníže nechal, jelikož on, praproklatče, vypadá jako dobrý člověk a solidní sluha má taky svou cenu."
"Je to tak, má zas jednou pravdu!"
"To bych řek! Ale ty jeho kecy o sluhovi mi připadnou trochu namlouvačné!"
"V tom případě se plete! Muž si o sobě nemá myslet víc, než je ale taky ne míň!"
"Teď mluví on jako kniha! Umí snad opravdu jezdit na koni?"
"Na koni? Hm! Řekne radši na každém koni!"
"Na každém?! Poslouchal, k tomu patří víc než jen jíst chleba! Například starý, jak nazval knížete, má hřebce, který ještě nestrpěl nikoho v sedle! Podobnou bestii by ve světě nenašel!"
"Jakou - starého, nebo hřebce?"
"Kručí, jak to myslí?! Praproklatec se snad domnívá, že si ze mě může dělat blázny?! To by se mu vedlo zle!"

"Zadržel, kamaráde, co teď řekl, mě vůbec nenapadlo! Jen jsem mu dobře nerozuměl, a dokonce jsem si myslel, že chce nadávat knížeti. Ale to bych mu dal co proto, neboť ten chlap má větší cenu než tisíc takových, jako je on! Mám před ním pekelný respekt, a kdyby ho chtěl někdo poškodit nebo mu nadávat do bestií, jak se mi prve zdálo, tomu bych jeho nectnou hubu rozbil, že by se v ní člověk moh otočit se šestispřežím!"
"Tak, tak!" usmíval se spokojeně do kníru. "S těmi tisíci mi dává pěknej kompliment!"
"No a co jiného? Ještě jsem se ho neptal, co dělá, ale kníže je suverén, polní maršál, guvernér, rytíř s kopou vyznamenání a kdovíco ještě. Je to snad málo?"
"Hm, je to dost. A co si myslí, že jsem já?"
"On? Och, mám jisté zkušenosti, abych mohl říct, čím je. Málokdy se spletu. Myslím, že obchoduje s s s cibulí."
"Já obchoduju s s cibu cibulí hahaha s cib cib cibulí!" vybuchl starý se smíchem, který roztřásl i zdi místnosti. "Ó on je skutečně moudrý proklatec, protože uhodl: obchoduju s cib cib hahaha s cib cibulí a leckoho jsem nechal kousnout do cibule, až se rozbrečel! Není špatnej chlap a rád bych mu udělal malou laskavost. Chce opravdu ke knížeti, he?"
"Samozřejmě! Slyšel jsem, že jeho osobní podkoní odešel, a chtěl jsem se zeptat "
"Sklapl! Asi tomu vůbec nerozumí, osobním podkoním se nemůže stát lecjaký cizák, kterej tu proběhne, k takovému místu se dostane pouze ten, kdo zná zgruntu svůj obor a sloužil jako stájník u knížete, aby si získal jeho důvěru. Tohle je místo, o který se neznámý člověk vůbec nesmí ucházet, tak je to!"
"To všechno dobře vím, ale člověk kolikrát nepozná, jak zajíc běží a takový cizinec může být často užitečnější než domácí, kterej se vyškrabal k dobrýmu korytu."
"Nechci se s ním dohadovat, ale osobní podkoní knížete musí být pokud vím nejen výtečným jezdcem, ale i stát v lati, protože starý, jak ho nazývá, už není tolik na rajtování, vystačí si s běžným ježděním přece jen už má svejch osmašedesát roků na hřbetě. Teď je se svými muži v Magdeburgu, občas přijede do Dessau, a tak to jde pořád dokola a jediným průvodcem při těch štrapácích je mu právě aspoň většinou osobní podkoní. Rozumí mi, jak to myslím?"
"Proč by ne! On to podal tak jasně, jako by byl učitelem. Dostávám před ním respekt strach mi ovšem nenážene a já své štěstí zkusím. Kníže má bejt právě teď v Dessau a já se ještě dneska dopoledne pozeptám, jak to mám udělat, abych s ním mohl mluvit."
"To se nepotřebuje poptávat kolem, protože já ho můžu zpravit stejně dobře jako každej jinej. I já musím pak na zámek, abych se dohodnul s dvorním zahradníkem, a tak mu zkusím prospět nějaké styky totiž přece jen mám. U dvora to totiž jde skvěle od neteře k bratranci, od bratrance k příbuzné, od příbuzné k tetě, od tety ke strejdovi a tak dál! Rozumí mi? Uvidíme, jestli ho dostanu ke komorníkovi. To ostatní už bude na něm."
"Ano, má pravdu, že u dvora občas dokáže velké věci i ten, do něhož by to člověk neřekl a já mu důvěřuju. Jestli za mě chce prohodit slovo, budu mu ze srdce vděčný. A jak se mám chovat jinak?"
"To je hrozně jednoduchý. Zajde asi za půldruhé hodiny na zámek. U brány stojí jeden, který se každého ptá, co tam pohledává. Tomu může s důvěrou říct, že shání obchodníka s cib s cibulí, hahaha, s cibulí, a on mu řekne, kde vězím. Pak hned pozná, jestli jsem pro něho moh něco udělat, rozuměl?"
"Dobrá, dostavím se přesně a udělám mu čest." "To doufám. Hej, matko Roso, tady jsou peníze!" Hostinská přišuměla tak rychle, jak jí to objem těla dovoloval, a vzala od něho peníze za oba hosty.
"Jeho útratu jsem vyrovnal. Seděl se mnou a jedl, a tak byl mým hostem. Ať žije blaze a nemarní čas!" "Nedělá si starosti a děkuju za pozvání." Hostinská doprovodila odcházejícího až ke dveřím, zatímco druhý zůstal sedět a díval se za ním lstivým, spokojeným pohledem.

II. KAPITOLA - U "STARÉHO PRAPROKLATCE

Starý "práskač vousů", jak byl nazýván polní maršál Svaté říše římské národa německého a Pruska, Leopold voň AnhaltDessau, svými vojáky, seděl ve své pracovně. Malé vrásky kolem očí byly dost stažené a na čele prosvítaly modře naběhlé žíly znamení, že se zabývá nepříjemnými myšlenkami.
Dřív tady byla jeho životní partnerka, dcera lékárníka AnneLisa Fohsinová, která s něžným pochopením nejednou rozprášila leckterý tmavý mrak, podělila se s ním o jeho starosti ale dnes již ležela v hrobě, jeho milá, stará a dobrá AnneLisa a on musel nést sám veškeré špatnosti a nepříjemnosti. To mu stále nechtělo vlézt do jeho staré, vzdorovité hlavy, jež po celé roky neznala jiný zákon než právě jeho vlastní a neoblomnou vůli.
Zlostně odsunul židli, rozepnul si několik knoflíků na kabátě uniformy a dlouhými kroky rázoval po místnosti.
"To je doslova k zbláznění! K čertu!" mumlal. "Takže král porazil 30. září Rakušáky u Sorru s jeho osmnácti tisíci pro ti čtyřiceti tisícům, ano, porazil je na hlavu, sebral jim dvaadvacet kanónů, dvanáct praporců a dva tisíce zajatců a teď si myslí, že se na takovou výpravu už nezmůže! Armáda táboří u Schweidnitzu a generál Moulin má chránit hranici. Král si odjede do Berlína a hraje na flétnu, vojáci leží na barácích a kouří, aniž by si někdo všiml, že za kopcema se vaří koňak, který bude praproklatě chutnat po síře a ledku!"
Starému válečnému hrdinovi bylo ostatně vítané, když se mohl vpravit do zlostné nálady.
"Jo, jo, mně ta rakouská Tereza) nezblbne a Kaunitz) toho moc nezmůže, takže bych ho nenechal ve své kumpanii ani za deset tisíc tolarů. Ten chlap je jako prachové peří a natáhne na sebe deset vest, dvacet kabátců a třicet kožichů, když se nechá jednou vyvést na vzduch. Že by starý Dessavák nemohl nahlédnout do karet takovému záprcníkovi?! Na to se napiju! Ale co to pomůže? Posílám do Berlína jeden dopis za druhým, upozorňuju, prosím, vyhrožuju, zkrátka a dobře tahám za všechny nitě a výsledek? Ani mi neodpoví, snad se mi dokonce vysmívají! Ať do toho praští, mně se vysmívat! Kdybych slyšel jediný špatný slovo, vemu svých dvanáct tisíc modrokabátníků, potáhnu na Berlín a nechám celé to ubohé hnízdo běhat ulicemi a práskat proutkama od samotného krále až dolů po posledního ševče!"
Nyní se dostal do ráže. Při posledních slovech zůstal stát a výhružně zvedl pěst. Vůbec ho nenapadlo, že vyhrožuje

svému panovníkovi revolucí. Tu se otočil na podpatku a zvolal, jako by mu někdo odporoval:
"Co, že bych to neudělal?! Proč by ne, he? Kdo by mi v tom zabránil, mně, vítězi v Holandsku, na Rýně, v Bavorsku, v Itálii, ve Švédsku a podobně?! Ale už se zapomnělo, co jsem
udělal, a když je varuju, smějou se a pískají na flétnu! Aj, ať si hrajou třeba na basu nebo na trombón, ale nikdo se mi nebude vysmívat! Chci dostat odpověď, když píšu! Ale vím dobře, že Fritz mě nemá rád, protože u jeho starého, ať ho Pán Bůh oblaží i s jeho tabákovým kolegiem, jsem měl taky kamenná šachovnici. Jo, ten znal svoje lidi, i když občas uměl bejt nepohodlnej, ale no, co zase chce, praproklatec?!" přerušil se, neboť do dveří vešel sluha.
"Poručík voň Polenz, hlášení z Halle."
"Dááál!"
V příštím okamžiku stál jmenovaný v pozoru před knížetem, podávaje mu pravicí zapečetěný dopis. Kníže Leopold s ním přistoupil k oknu, rozlomil pečeť, otevřel obálku a začal hláskovat obsah. On nikdy nebyl přítelem a obdivovatelem vzácného umění psaní, a číst hlášení nebo dokonce sám vést pero patřilo k největším potížím jeho pozemského života. Řádky nemohly obsahovat nic dobrého, neboť jeho tvář se zasmušila, a když byl hotov, zmuchlal list v pěsti a přistoupil k důstojníkovi s výrazem značícím nebezpečí.
"Ví, co na tom cáru bylo?"
"Rozkaz, Excelence!"
"Ví taky, co se stane, když to tak půjde dál?"
"Rozkaz, Excelence totiž nevím."
"Tak! Chce být nadporučík a neví to, co si může domyslet kdejaký tambor? Jestli budou útěky a dezerce pokračovat tímto způsobem, bude nakonec stát v hlavním stanu sám s otevřenou hubou pokud se taky nevypaří jako ostatní! Ať hrom praští do takové disciplíny! Neuplyne den, kdy se nedovím o nějakém útěku, a vždycky to jsou nejlepší chlapi, kteří zmizí, zatímco ti budižkničemové zůstanou nalepení na mně. Dneska zas desátník Nauheimer, nejlepší poddůstojník v celé armádě! Na něm bych stavěl domy! Proč se vypařil, he?! Musí to mít nějakej důvod, protože bez něho by žádnej Nauheimer nedezertoval!"
"S prominutím, Excelence, ale nevím to! Desátník Nauheimer si vzal tři dny dovolenou a ještě se nevrátil."
"Tak! A to už se bojíte dezerce? Vždyť se mu mohlo něco stát! Prošetřím to ale co to ostatní, he? Sasky verbíři se odvažujou chodit přes hranice a brát nám nejlepší selské chlapce, a nejen to, oni nám přetahujou i vojáky?! S tím musí bejt konec! Stojí tu dvanáct tisíc Průsaků s čepicema přes uši a nechají si běhat saské verbíře po rajónu! Nezůstává mu nad tím stát rozum, he?! Ať do toho praští milion granátů, to je mi věc! No, pojedu tam a vemu ty dobré pány za copy, že jim bude šoufl! A jak je daleko se svou milou?"
"Excelence, stále na stejném místě."
"Jak jsem si moh myslet! Kouřit tabák, hrát karty a chrastit šavlí, prochlastat si rozum a zblbnout hlavu hodné holce, nadělat dluhy a roznítit rvačky to umíte skvěle, ale když se máte konečně postarat o chytrou a slušnou ženštinu, topíte se v podmáslí a nedokážete vybřednout na pevnou zemi!"
"Excelence, mějte přece slitování! Slečna voň Naubitz má v hlavě brouka, že si může začít jen s důstojníkem, který má kumpanii, a tedy "
"Pitomost! Moje AnneLisa se taky neptala po kumpanii. Když člověk ví, jak takovou holku popadnout, pak se sama podvolí, to vím jistě. Jak se mi zdá, chybí mu odvaha! Slečna voň Naubitz je moje kmotřenka. Jeho otec mi napsal, abych použil protekci, protože je můj dobrej kamarád z válek, a já dělám všechno možné, abych tu věc přivedl ke zdárnému konci ale on si vždycky nechá připálit kaši! Ať se pak nediví, když přijde jinej a sebere mu ji přímo u nosu!"
"S prominutím, Excelence, toho se, myslím, nemusím vůbec bát."
"Ne? Pak toho vím víc než on. Ta čertovská holka je krásná, bohatá a chytrá, takže si myslím, že při poslední návštěvě Berlína našla někoho, kdo s ní umí jinak točit než on, praproklatče! Je to rytmistr od husarů, a ti jsou zvyklí jít hned na věc. Protože jsou její rodiče po smrti, tak mě ten chlapík požádal o souhlas, a s radostí by ho dostal, kdybych si včas nevzpomněl na jeho otce, ludriáne!"
"Dovolí Excelence jednu otázku? Jak se jmenuje ten rytmistr?"
"Pro mě za mě! Je to pan voň Pláten, právě ten, o němž se vypráví tolik veselých jezdeckých historek. Zdá se, že král ho prosazuje. Měl by se dívat, jak ho dostane ze sedla!"
"Pokusím se o to a vyslovuji Jeho Excelenci nesmírný dík za cennou informaci."
"Dobrá! Ta holka je ještě tady na zámku, ale za několik hodin vyrazí na statek v Beyersdorfu. Přišel v poslední chvíli. Ať k ní jde a udělá svou věc lip než doposud!"
Během poslední části rozhovoru se zklidnila zlost knížete a byla vystřídána přátelštější náladou okolnost, z níž se dalo soudit, zeje velmi nakloněn otci tohoto důstojníka. Nakonec učinil rukou gesto, že má odejít, a odvrátil se, avšak nadporučík zůstal, třebaže si všiml pokynu, a vytáhl z kapsy uniformy další papír.
"Excelence!"
"Co ještě?"
Tázaný mu beze slov podal list. Kníže přistoupil opět k oknu a studoval dlouhou dobu dopis, až konečně zlostně vybuchl:
"Co je to za hloupý cár?! Vypadá to právě tak, jako by někdo namočil ruce i nohy do inkoustu a pak všema čtyřma po papíru lezl! A takovou nesmyslnou čmáranici si mi dovolí poslat?!"
Žíly na čele opět nebezpečně naběhly a jeho oči začaly metat jiskry a blesky.
"Nemůžu z toho pořádně přečíst ani jedno písmeno! Řekne mi snad, kdo to napsal?!"
"S prominutím, Excelence," koktal důstojník rozpačitě. "Plukovník voň Brandow nechává prosit, abyste mi sdělil, co ty řádky obsahuj ou."

"Plukovník voň Brandow sdělit obsahujou zbláznili jste se snad všichni?! Co já mám vůbec společného s korespondencí plukovníka? Má snad kníže Leopold voň AnhaltDessau dělat jeho písaře?! Už toho mám po krk! Jestli se hned nepřipraví vypadnout ze dveří, on praproklatče, potom ukážu jemu i nestydatému plukovníkovi, jak se mají chovat vůči představenému! Tady je cár a támhle jsou dveře. Marš!"
"Výsosti, Excelence !"
"Marš, říkám!"
"Tisíckrát prosím !"
"Milionskej praproklatec, u sta tisíce granátů, podřídí se mému rozkazu?! Ven!!"
"Excelence !"
"Ven!!"
"Tento rozkaz "
"Véééén!!!"
" napsal on sám!"
"Véé co coo, sám napsal?! Já!?! Tuhle čmáranici? Člověče, nechám ho na místě zastřelit, jestli to řekne ještě jednou! Myslí snad, že neumím psát nebo přečíst vlastní písmo?!"
"Nikdo by se neodvážil myslet si něco takového, Výsosti, ale prosím, všimnou si podpisu a tuhle obálky."
"Podpis? Hm, hm, já se přece podepisuju Leopold, ale tady není žádné L, žádné e, žádné o, to vidím apoldje rozpité v kaňce! Ukáže mi obálku! Hm, hm co má vlastně celá ta věc znamenat?"
"Je to rozkaz, který včera nechala Excelence doručit jízdním poslem panu plukovníkovi "
"Cože, můj rozkaz?! A pan plukovník to nedokáže přečíst? Odváží se mi ho poslat zpátky?! Hvězdný, pouštní a střehly prach, už mě přechází trpělivost stoupá mi to do hlavy nechám vystřílet celou tu čistou společnost!"
V největším rozčilení běhal po místnosti, mával rukama a dupal, až to dunělo. Polenz se chvěl strachy a dost dlouho mlčel, než se odvážil plukovníka omlouvat:
"Excelence, to písmo "
"Taková pitomost! Jo, to písmo !"
"Váš rukopis "
"To by neměli jo, jo, rukopis !"
"Prošel rukama všech důstojníků!"
"Kdo by to považoval za možné jo, jo, všichni důstojníci a co říkali?! Rozkaz, který byl vydán jen do rukou plukovníka?! To je vojenská morálka?! No, já tam k vám přijedujen se těšte!"
"A žádný "
"Co ještě, he?!"
"To nemohl přečíst."
"Žádný ani jeden to je mi čím dál tím bláznivější, setsakramentská armádo!"
"A protože rozkaz musí být splněn "
"To bych si taky přál, oni praproklatci!!"
"Tak jsem sem přijel kočárem "
"No a?"
"Abych se poslušně zeptal, co rozkaz Jeho Excelence obsahuje a jaké příkazy "
"Jaké příkazy člověče, přišel snad o smysly a všichni s ním? Takže rozkaz nebyl dosud vykonán?!"
"Ať Excelence milostivě promine, ale co člověk nemůže přečíst, nedokáže ani splnit!"
"A to mi teď úplně klidně říká?! Bože, kde jenom najdu nadlidskou trpělivost! Vlastně bych ho měl bez meškání rozsekat na nudle! Když dám rozkaz a ten rozkaz se nesplní protože nemůže být nikým přečten a nakonec si ho mám přečíst sám?! Řekne mi, praproklatče, komu byl rozkaz adresován?!"
"Panu plukovníkovi voň Brandow."
"Výborně, zdá se, že se mu začíná vracet rozum! Teď mi poví, kdo má rozkaz číst!"
"Pan plukovník, Excelence."
"Správně, docela správně! A já jsem plukovník voň Brandow?!"
"Ne."
"Správně, opět správně! Tak kdo to nemusí číst?"
"Vaše Výsost."
"áječně! Tak si to zapamatuje a vysvětlí to svému plukovníkovi! Nepotřebuju psát tak, abych to po sobě mohl číst, protože sám sobě nikdy neposílám dopisy ani rozkazy. Protože jsem dneska mimořádně ohleduplný, napíšu mu celou věc znova. Čekal!"
Se zlostným smíchem se posadil za stůl a záhy pero skřípalo a s hlasitým nářkem jezdilo po papíru.
"Takpřečte to!"
"Excelence to to nejde číst."
"To bych mu radil, protože ani já to nepřečtu! Moje příkazy má, smí a musí rozuměl mi? číst jenom ten, komu jsou určeny. Kdo je neumí číst, ať táhne k čertu! Zapamatuje si to a řekne to slovo za slovem panu plukovníkovi! Teď ať kouká zmizet!"
Polenz odstoupil s lehkým srdcem a po vojenském pozdravu proběhl předsíní i chodbou, kde téměř porazil mladou dámu, která se právě chystala sejít ze schodů. Polekaně couvl, uklonil se a celý rudý koktal:
"S prominutím, slečno voň Naubitz, hrozně nyní spěchám a "
"V tom případě nebudu pana poručíka zdržovat a ráda mu dám přednost," opáčila.

Hrdě uhnula stranou a s jemným, nadřazeným úsměvem mu pokynula rukou, aby prošel.
"O milostivá tolik zase nespěchám abych nemohl prohodit několik slov "
"Vřelý dík! Služba nade vše a on je přece ve službě! Prosím, máte přednost!"
"Poslechnu, ale nejdřív prosím, abyste mi řekla, proč cítíte vůči mně takový odpor."
"Musím poznamenat, pane voň Polenzi, že tady není vůbec vhodné místo k rozhovoru o odporu nebo náklonnosti."
"Pak tedy uctivě žádám o dovolení vstoupit na několik minut přímo ke slečně."
"Právě se chystám přijmout pozvání jisté přítelkyně. Jde o rozlučkovou návštěvu, kterou nelze odložit."
Polenz chtěl přesto něco namítat, když vtom se dole ozval dobře znějící hlas:
"Haló, lidičky, nebyl tady dopoledne nějaký obchodník s cibulí?"
Zvláštnost otázky, stejně jako příjemný zvuk sonomího hlasu, v němž i přes prosbu bylo cosi rozkazovačného, vzbudily pozornost obou nahoře natolik, že zapomněli na vlastní záležitost.
"Obchodník s cibulí? Ó ano," zazněla odpověď. "Chce s ním snad mluvit a hledá ho?"
"Je cizinec, který s ním seděl U matky /rosy?"
"Ano."
"Dobře, tak jde po schodech nahoru. Za dveřmi po levé straně mu řeknou víc."
To byly dveře do knížecího předpokoje, takže se snad jednalo o některou žertovnou událost, jaká se zde občas udala, když kníže navštívil město nebo okolí pod rouškou masky. Ti dva na schodech čekali, až se tazatel objeví, s jistou dávkou zvědavosti.
Nyní pomalu přicházel nahoru. Byl to dosud mladý muž, snad třicetiletý, nepříliš vysoký, se širokými rameny, silných svalů a zručných pohybů. Jak stoupal s rukama překříženýma na prsou, působil dojmem, jako by tu byl doma, a ne na návštěvě u nejpřísnějšího suveréna Německé říše.
Na horní chodbě zvedl oči, jež měl dosud sklopené k zemi. Zajiskřilo v nich radostným překvapením, když spatřil dámu, ale jiskra hned pohasla, takže Polenz si ničeho nevšiml. Potom zazněla zpod pěstěného knírku další otázka:
"Kde jsou ty levé dveře?"
Slečna voň Naubitz při pohledu na něho zčervenala až po kořínky vlasů a zdála se být touto jednoduchou otázkou zcela vyvedena z míry. Poručík si zachoval rozvahu.
"Chlape!" zvolal,, je skutečně tak pohansky hloupý, že neví, co je vlevo a co jsou dveře?!"
"Jasně! Považoval jsem jeho velkou hubu za díru, kterou se mám protáhnout nemá ji tolik otvírat!"
Po těchto slovech se otočil vlevo a vešel do předpokoje. Polenz už zvedal nohu, aby si za ním pospíšil a potrestal ho za urážku, ale přítomnost zbožňované ho přiměla ovládnout vztek.
"Drzoun!" zamumlal. "Takového pronároda si člověk nesmí všímat! Takže milostivá slečna má v úmyslu jít ven? Mně však služba nedovolí, abych ji navštívil později."
"Nu, pak mi rychle řekne, co chce."
"Co chci? Nic míň než konečné rozhodnutí! Zná mě i mé poměry, a taky ví, že nejsem bez protekce."
"Zřejmě neví, že protekce může lásce jen uškodit. Ta si totiž nenechá velet, jedná podle vlastního uvážení a je k dostání jedině za cenu, kterou si sama určí."
"Tak mi řekne tuto cenu!" prosil důstojník, zatímco se vpíjel toužebným pohledem do krásných plných tvarů mluvící.
Se zasněně šťastným výrazem pohlédla ke dveřím, v nichž před chvílí zmizel cizinec, poté zaznělo tiše z jejích rtů:
"Mohu patřit jedině muži, který má kromě imponujících tělesných a duševních sil také smysl pro jemnější cit srdce. Každodenní život musí být také zaléván paprsky romantiky, když se má láska usadit. Neumím si představit nic rozkošnějšího, než když například rytíř odloží veškeré znaky své

III. KAPITOLA - ZKOUŠKA V JEZDECTVÍ

ho stavu, aby se rval v nejtvrdších podmínkách o svou milovanou."
Ve sladkém zapomnění lpěla pohledem stále na dveřích, jako by za nimi mohla spatřit muže, jemuž tato slova vlastně patřila. Potom se napřímila, pozdravila poručíka krátkým pokývnutím hlavou a seběhla ze schodů.
"Odložit znaky svého stavu tedy inkognito hrdý rytíř bojovat o milovanou v nejtvrdších podmínkách!" mumlal Polenz. "Hm, ještě jsem neviděl, aby se někdo cítil dobře v takových nesmyslech! Aleje mi to jedno, souhlasím! Že jede do Beyersdorfu? Dobře, pojedu tam taky ale inkognito! Pak snad bude smýšlet jinak."
S těmito myšlenkami kráčel dolů po schodech.
Mladý muž, s nímž jsme se setkali nejdřív U matky Rosy a potom i zde, vstoupil do předpokoje, jak bylo řečeno, kde se obrátil na lokaje s otázkou:
"Neviděl tady snad dneska nějakého obchodníka s cibulí?"
Tázaný se rozesmál.
"Jak přišel na nápad hledat tady obchodníka s cibulí?"
"Nu, ten muž mě sem pozval a dole u dveří stál jiný, který mě poslal sem nahoru."
"Tak, no, pak tedy může jít rovnou domů. Snad najde svého přítele z hospody U matky Rosy tam."
Knížeti dosud pěnila krev v žilách a vlivem toho neustále přecházel po místnosti. Když spatřil příchozího, jeho obličej se trochu vyjasnil, přesto však zaznělo krátce a drsně:
"Koho hledá?"
"Obchodníka s cibulí!"
"Obchodníka s cib s cibu s cibulí hahaha!" rozesmál se kníže, a postaviv se před ním, pokračoval:
"Nechce si mě pořádně prohlídnout, he?!"

"Proč ne, když mu to udělá radost!"
"Dobrá, tak proč tu jen tak stojí? Co vidí?!"
"Co jiného než jeho!"
"Poslouchal, to se přeci rozumí samo sebou! Myslím, jestli si nevšiml určité podoby."
"Podoby?" prohlížel si pozorně postavu knížete. "Ne, nic takového nevidím!"
"Co?! Nevidí snad nic v souvislosti s obchodníkem s cibulí? Skutečně bych si nemyslel, že má v hlavě tak málo rozumu!"
Po těchto slovech se cizinec napřímil.
"Rozumu?! Poslouchal, jestli někomu z nás dvou chybí na rozumu, se ještě uvidí, ale urážet se nenechám, rozuměl?! Že je obchodníkem s cibulí, vidí každé dítě, a když je někdo sám sebou, pak přece nemůže být podobný! Ptal se trochu chytřeji, jestli nechce dostávat jen hloupé odpovědi, víme?"
"U všech čertů!" smál se kníže, až mu tekly slzy, "skutečně nemá všech pět pohromadě, když vystupuje v této místnosti takovým způsobem!"
"Jsem v pořádku ve dne i v noci, nemusí se bát, a jestli náhodou pěstuje svou cibuli v knížecí zahradě a může nosit svou starou, špinavou livrej, nebo jestli si myslí, že když mi zaplatil pár piv a kus žvance, pak si musím nechat líbit jeho hrubosti, pak se velice zmýlil! Kápl na pravého, protože jich nemám pohromadě jen pět, nýbrž aspoň deset!"
Kníže Leopold nemohl smíchy odpovědět. Zlost jej naprosto opustila a utvořila prostor pro výtečnou náladu. Neustále si otíral slzy z očí, proto mu uniklo, že také ve tváři mluvícího se objevil výraz dobré nálady.
"Jen se směje! Sýr umím zaplatit sám a taky nepotřebuju jeho doporučení, neboť mluvit s knížetem budu i bez něho."
"ez mého doporučení? Hahahaha! Velice rád bych viděl, jak by to chtěl udělat!"
"Jak to udělám? Dobře, hned mu to předvedu!"
Otočil se, přistoupil ke dveřím, a když je otevřel, aby vyšel, zaznělo za ním:
"Stát! Jde sem!"
Pomalu a váhavě poslechl.
"K čertu, řekne mi, kam vlastně chce jít?!"
"Kam jinam než ke knížeti! S ním se už nebudu otravovat, mám ho plné zuby!"
Kníže Leopold se znovu hlasitě rozesmál a jen stěží ze sebe vymáčkl otázku:
"Ještě nepoznal, že já jsem kníže?!"
"On? No, to by byl ten právej!"
Jeho smích byl stále dunivější a trvalo dlouho, než se kníže Leopold ovládl a přistoupil s vážnou tváří k nevěřícímu.
"Tak, nevěří tomu?"
"Ne, ne dřív, dokud mi nedá slovo, že je to pravda."
"Dobře, tady je má ruka na to, že se jmenuju Leopold!"
"Jóóó Leopoldů je spousta!"
"No, a že jsem kníže!"
Cizinec stál do této chvíle v pohodlném postoji, ale nyní jako by jej zasáhl blesk napřímil se, takže ani nejpřísnější učitel mravů by nemohl jeho vzezření nic vyčítat. Kníže Leopold na něho vrhl spokojený pohled, ocenil jeho silné, pružné tělo a přátelsky prohlásil:
"Takže hledá místo u koní?"
"Výsosti, ne u koní nýbrž u něho."
"To je stejné a podobné koně jsou mí a mí jsou koně, takže když sežene místo u koní no, čemu se směje?"
"S prominutím, Výsosti pak mám i místo u koně!" dodal mladík rychle, třebaže nemohl překonat zvláštní dojem z logiky knížete.
Kníže Leopold na něho vrhl zdrcující pohled, neboť ihned zjistil, jakou řečnickou hříčku tato slova obsahují. Zasmál se a prohlásil:
"Jo, to se stane každému, kdo píše abecedu šavlí a verše zpívá kanóny. Dessavák není učitelem. Ale zůstaňme u praporu! Takže on si troufá projet každého koně, jak dopoledne tvrdil?"
"Ano."
"Dobře, beru ho za slovo! Osobním podkoním se člověk může stát jen po dlouhé službě, takový muž se musí podrobit zkouškám. On se mi však líbí, proto mu dám k rozlousknutí generální oříšek, který nahradí dlouholetou službu. Je tu ten hřebec, který má v těle devětadevadesát čertů a který se sice nechá osedlat a dát si uzdu ale tím to končí. Zatím všechny shodil do písku, a byli mezi nimi chlapíci zasluhující respekt. Chce to tedy zkusit?!"
"Proč ne, Výsosti! Však ho dostaneme!"
"To říkal každý ale nikdo na něm nezůstal sedět, což je nejdůležitější! Šel se mnou!"
Přehodil přes sebe lehký kabátec a odváděl mladého muže dolů do stájí.
Veškerý personál, od vrchního stájníka až po posledního čeledína, pozoroval cizince zvědavými pohledy, a když byl vydán příkaz k vyvedení hřebce, zašuměli údivem.
Byl to výtečný klusák, jehož stavba těla vzbudila úctu u každého znalce a milovníka koní ale v jeho očích zřetelně jiskřila nezdolná divokost.
Čtyři statní čeledíni se museli nesmírně namáhat, aby jej přivedli, a sotva byl kůň venku, všichni se stáhli, aby při očekávané hře nepřišli k úrazu. Hlavní osoba na scéně, totiž cizinec, jako by si koně nevšímal jeho pohled byl namířen na osobu stojící u otevřeného okna, která jej sledovala s obavami v obličeji.
"Marie!" zašeptal. "Poznala mě. Zdálo se, že chce jít někam pryč, a přece zůstala doma, aby zjistila, co hledám u starého. Dobře, sladká dívko a jeho zamítavé ‚ano' si už vynutím!"

Obrátil se ke koni, který střídavě vyhazoval předními i zadními nohama, čímž od sebe s dobrým výsledkem odháněl čeledíny.
"Dávejte pozor!" křikl. "Jakmile na něho vyskočím, pustíte ho a utečete do bezpečí!"
Hřebec se právě napřímil na zadních odvážný skok a jezdec seděl v sedle, zatímco ti čtyři se rozprchli na všechny strany.
V prvním okamžiku se zdálo, že zvíře netuší, co se s ním děje, neboť zůstalo bez pohybu stát, avšak vzápětí vyskočilo všema nohama do vzduchu a snažilo se řadou skoků do stran zbavit jezdce. Když se mu to nepodařilo, vrhlo se na zem, opět vyskočilo, převalovalo se, používalo kopyta i zuby, aby se osvobodilo jezdec ale zůstával stále v sedle, a čím bláznivěji si bestie počínala, tím větší radost z toho měl. Nyní se kůň rozběhl v šíleném trysku pryč, on jej ale strhl na zadní a přinutil k obratu. Dostali se ke dveřím, v nichž stál kníže, a hlasitě volal:
"Kdo se chce něco naučit, ať dává pozor!"
Důrazně vrazil palec zatnuté pěsti mezi krční a zádové obratle koně. Ten ze sebe vyrazil řev bolesti, který se nijak nepodobal běžnému řehtání, a opět se pokusil vyskočit do vzduchu jeho tělo však nedokázalo odolat silnému stisku stehen a kolen jezdce. Přicházel o dech. Byl to obrázek hrůzy síla zvířete se musela podrobit nadřazenosti člověka. Žíly na čele muže nápadně vystoupily, obličej zrudl námahou, těžké kapky potu mu stékaly z čela i tváří. Očima zíral na hlavu koně a natahoval otěže k prasknutí. Vraník sípal, uzda skřípala mezi zuby, stisknutými strachem, kopyta se pomalu zvedala, ale kvůli roztřeseným nohám rychle hledala půdu. Kůň i jezdec takto stáli malou věčnost a pak se náhle zvíře bez hlesu zhroutilo na zem.
Všeobecné "ach" obdivu a ulehčení ujelo ze rtů přítomných a pak se ozval hlas knížete:
"Člověče! Chlape! Pro všechno na světě, kde vzal takovou pohanskou sílu?! Vlasy vstávají hrůzou na hlavě, když si jeden představí, co by se mohlo stát, kdyby se mu dostal omylem do pazourů! A on mi mačká koně, že lapá po vzduchu jako kapr na suchu! Poslouchal, je snad na voze stejně doma jako na koni?"
"Myslím, Výsosti."
"Tak! No, když si to myslí, asi to bude pravda! Viděl jsem to na něm hned a řekl jsem mu, že se neumí vytahovat. Má místo dostat! Tamhle stojí vrchní stájník, který mu dá pokyny. O jeho dřívějších poměrech si promluvíme později."
Kníže se pomalu vzdálil. Čeledíni odtáhli unaveného koně, který se mezitím opět napřímil, a nadřízený, na něhož byl mladík odkázán, jej seznámil s povinnostmi způsobem, v němž se zřetelně zračil hlavní cíl: vždy hledět na blaho knížete.
Když opouštěl zámek, aby zašel do hospody U matky Rosy, kde se po svém příjezdu ubytoval a kde nechal svá zavazadla, zaslechl za sebou šustění hedvábné róby a současně uslyšel slova:
"Curte, ty tady? Co znamená ta maškaráda?"
Zpomalil své kroky, a zatímco jej tazatelka míjela, odpověděl stejně tiše:
"Pozdrav Bůh, mé srdíčko! Vzal jsem si pár dní dovolenou, abych nepozorovaně prozkoumal, jak je to s tím mým odmítnutím. V hostinci jsem se setkal s knížetem a souhrou okolností jsem k němu vstoupil do služby, ačkoliv jsem to neměl v plánu. Teď ať to běží, jak se to rozjelo."
"Jedu do Beyersdorfu. Uvidíme se tam?"
"Ano, pokud to bude možné. Tamten byl Polenz?"
"Ano," zaslechl ještě, neboť už ho dost předešla a další poznámky nemohly být vyměněny.
U matky Rosy vstoupil nejdřív do hostinské místnosti, aby se posilnil a osvěžil po prodělané námaze. Ačkoliv ho nej dřív ani nenapadlo prohlížet si přítomné, zanedlouho upoutali jeho pozornost dva muži, kteří pohodlně seděli u sousedního stolu.
První, dlouhý a hubený se silnou kostrou, měl černé vousy a jeho malá, pichlavá očka se dívala lstivě zpod křovinatého obočí každý rys jeho opáleného obličeje prozrazoval vypočítavého egoistu, jehož nejvyšším životním cílem je zisk. Druhý, mladší, jak se dalo soudit podle podoby jeho syn, se zdál být přesnou kopií svého otce.
"Co neříkáš, chlapče? Že bys přece jen našel nějakou příležitost?" ptal se první.
"Ano, a jakou!"
"Kde kupříkladu?"
"V Bitterfeldu."
"V Bitterfeldu? Jak ses tam dostal? Dyť tam jsou snad sami tkalci, hrnčíři a ševci!"
"Ohó! Mají tam taky výrazné pěstování obilí, hlavně Flámingerové, kteří dostali vlastní právo. Ale ti lidé jsou tak tuzí, že našinec s nimi nemůže pomýšlet na obchod. Šel jsem tam, abych to přeci jen zkusil mamě. Jediný, s kým se dá trochu mluvit, je pekař Wolstraaten to je chlap, s nímž se dá něco podniknout, jenže mu chybí to nejdůležitější!"
Přitom naznačil počítání bankovek.
"Tak! A co by se s ním dalo podnikat?"
"Hm, skoro bych řekl, že cokoliv, hlavně když nám to něco vynese do kapsy!"
"Chlapče, ty jsi chytrák! Když o někom něco tvrdíš, vždy k tomu máš dobré důvody. Mám pravdu?"
"Možná."
"Jo, jo, povedl ses po mně, právě po mně! Tak co bude, kupříkladu, s tím pekařem?"
Tázaný se váhavě rozhlédl, ale protože náš posluchač byl zahloubán do džbánku a ostatní seděli příliš daleko, než aby ho slyšeli, odpověděl tlumeným hlasem:
"Ten se při všem, co se semele, stará jen o to, kolik mu to vynese, a čím víc mu to hodí, tím míň se zajímá, jak to proběhlo. V okruhu několika mil má pod dohledem labské pašování, přátelí se s chmatáky a mohl by taky být ve styku s prodavači duší a verbíři, kteří ten kraj činí tak nejistým."
"Tak to je mimořádně nebezpečný chlapík, s ním bych si já nic nezačínal!"
"Ano, v tom bych s tebou souhlasil, ale ten muž má i jiné, navýsost výtečné stránky."

"Jaké?"
"Je poručníkem."
"Poručníkem? Koho, kupříkladu?"
"Té, o níž jsem prve mluvil."
"Ach tak! Vysvětli mi to ale trochu jasněji!"
"Víš, že Flámingerové jsou lidi, kteří mají staromódní zvyky a čerta se starají o naše zákony nebo pravidla. U nich má takový poručník mimořádnou moc a může se svěřencem jednat, jak se mu zachce. S Wolstraatem by se dal udělat skvělý obchod."
"Jak to?"
"Jeho poručnice, nádherná holka, měla něco zdědit v Haarlemu nebo okolí, a to se vyplatí "
"Tak ses na ni přilepil!"
"Ano, ale ještě víc na poručníka."
"Poslyš, ty ses náramný chlapík! Kupříkladu v těžkých vojnách jsme v obchodech víc ztratili, než vydělali, a tak by se peněžní výpomoc hodila. Jak to šlo?"
"Dobře i špatně, jak se to veme. Sofie, jak říkají flamendři místo Sophie, má milence, to je jasný, ale pekař stojí na mé straně, a to je nejdůležitější."
"Jak jsi ho dokázal získat?"
"To bylo snadné: slíbil jsem mu část dědictví."
"To bylo chytré! Člověk musí jednat politicky a ty jsi prodělal dobrou školu. Takže jste se spojili?"
"Ano, akorát zbývá jet do Bitterfeldu a dát celou věc do pořádku. Krásné penízky člověka těší, a když je u toho hezká holka navrch, něj radši bych do toho skočil oběma nohama!"
"Mám dojem, že ses zamiloval! Jsem zvědavej! Víš co, pojedu tam hned zítra nebo pozítří. Tady toho není moc na práci a při takových věcech nesmí člověk ztrácet čas. Takže má milence? Co je zač?"
"Jmenuje se Nauheimer a je desátník."
"Barevnej kabát? Pak nemám strach, protože tahle sorta se nesmí jen tak zaobírat svatbama, a ta holka si jen tak nevezme lehkomyslného vojáka, pokud má kus cti v těle."
"Jen se nepřepočítej! On není ošklivej a Sofie je do něho blázen. Navíc ho má starej Dessavák v oblibě, a za čím on věží, tam není nikdy jisté, co z toho bude."
"To ti nesmí dělat starosti. Ty jsi taky chlapík, kterej se může nechat vidět, a když se bude Nauheimer příliš roztahovat, máš pár dobrých pěstí, s nimiž lze leccos zastat. Takový desátníček má záda bez brnění a cítí každou ránu jako jinej. Když jsem chodil na námluvy za tvou matkou, taky jsem musel rozdat pár ran, než jsem ji sebral druhým a říkám ti, pořádná rána kolikrát dokáže udělat zázraky."
"Poslyš, otče, u Nauheimera bys padl na pravého! Vím i bez tebe, co dokáže pádná rána, ale s ním bych se už do křížku dostat nechtěl!"
"Cože? Už jste spolu něco měli?"
"To se rozumí a jak!"
"A dál?"
"Co ještě dál? Strčil jsem si výprask do kapsy a stačilo mi to."
"U mouřenína! Takže ses nechal klidně zmydlit a pak ses odplížil?! Musím se stydět! To by se mělo přihodit mně! Sakra, já bych si toho žrouta komisárku vypůjčil! Ale tak je to u slabochů: Hezká, bohatá holka vás bodá do vočí, ale když
se o ni máte porvat, vykašlete se na to a jdete si namazat záda!"
"Ohó, v tomto případě jsi na špatné adrese! Nejsem zajíc a dokážu bránit svou kůži, ale ten desátník vydá za deset. Takového goliáše jsem ještě neviděl proto ho má starý Dessavák tolik rád! Nauheimer a rytmistr voň Pláten od husarů jsou dva nejlepší a nejsilnější chlapi v celé pruské armádě, to ví každé dítě. Kdyby se ti dva dali jednou dohromady, dokázali by zboulovat celou rotu!"
"Tak zlé to snad nebude! O Platenovi jsem už slyšel, má to bejt čertovský chlapík, ale co se týče tvého desátníka, zatím o něm nikdo nemluvil. Myslím si, že se s ním dá zatočit. Jak se to, kupříkladu, seběhlo s tím vaším škádlením?"
"To bylo tak: Sofie chtěla jít v neděli večer k tanci, jak jsem se dozvěděl od starého Wolstraatena. Ta holka je rychlá tanečnice, a pekař mi dal pokyn, abych se k ní přitočil. Řekl:
"obrej tanečník a rychlá tanečnice dokážou dát do kupy dobrej skok a ze dvou dobrejch skoků je rázem parádní milostnej pár!'
Proto jsem se vydal na sál a vyhledal jsem ji. Nebylo to však tak snadné, jak jsem předpokládal."
"Jak to, kupříkladu?"
"Protože kolem té holky byla tahanice, jako by na světě nebyla žádná jiná. Jeden ji bral druhýmu před nosem a já jsem se vůbec nedostal k tomu, abych s ní promluvil."
"Hrome, to musí bejt mimořádně hezké stvoření, že hochům tolik motá hlavy! Jsem pořád zvědavější. Zítra jedu do Bitterfeldu!"
"Ano, tak šiji pořádně prohlídni! Má obličejík krev a mlíko a dělá voči, zeje člověku hned měkko kolem žaludku. Navíc je rostlá jako jako jako nejurozenější dáma, jak uvidíš sám, až ji potkáš. Takže jsem musel stát v ústraní, a umíš si představit, jak mi bylo vztekem. Nejradši bych se popral hned tam na místě, ale vlastně mi nikdo nic neudělal,
proto jsem musel mírnit vztek a vtom se otevřely dveře a vešel dlouhý, mohutný chlap, který do všeho narážel hlavou, pořád něco mumlal do vousů a tvářil se jako generál."
"Ty, to byl, kupříkladu, ten Nauheimer?"

"Jasně, byl to on ale já to ještě nevěděl a taky jsem o něm nic neslyšel. Když ho Sofie zpozorovala, nechala svého tanečníka stát uprostřed sálu, smála se radostí a prodírala se mezi lidma k desátníkovi. Ten ji bez okolků bafnul za paže, zvedl ji do výše a přede všemi ji začal líbat, jako by s tím nechtěl vůbec skončit."
"Jo, takovej chlap, kupříkladu, nebere příliš mnoho okolků. A co se dělo potom?"
"Když ji konečně pustil, dívali se ti dva na sebe, jako by se neviděli sto let, a pak ji popadl kolem těla a hajdy s ní na parket, až ostatní páry létaly stranou."
"Je vidět, že se s ničím nebabrá! Musí mít čerta v těle!"
"Hm, jo, a všichni před ním měli takovej respekt, že už se nikdo z nich pa holku neodvážil právě tak, jako by byl jedinej kohout v koši. A muzika hrála jen to, co objednával."
"Aha, už mi svítá, teď pustili, kupříkladu, ďábla!"
"Uhodíš! Celá ta věc mě žrala, a protože jsem se neviděl vytlačován ostatními, chvilku jsem počkal a potom jsem k nim zamířil, abych mu ji přebral z tance. Ta holka se na mě zasmála a řekla:
"roč by ne, když to tuhle můj milej dovolí!'
Teď jsem se tedy musel zeptat jeho jenže on mi vůbec neodpověděl a otočil se na ni:
"řece víš, jak to chci mít: Když tu nejsem, můžeš tancovat s každým slušným klukem, ale pokud jsem tady, je s tím konec! Kdo to vlastně je?'
"yn obchodníka obilím z Dessau. Můj otec s ním poslední dobou často obchoduje.'
"ak proti tomu nemůžu nic mít ale on s tebou žádné obchody dělat nebude!'
Nakonec se otočil na mě se slovy:
"lyšel? Mašíroval pryč!'"
"Svaté krupobití, zrovna jako by před sebou měl rekruta! Co jsi mu na to, kupříkladu, řek?"
"To komandování mi vůbec nešlo pod nos! Přepočítal se, pomyslel jsem si a odpověděl jsem mu stejným tónem, jakým mluvil on:
"oslouchá mě! Tady je veřejné místo a dívka, která sem přijde, musí tančit s každým, kdo ji požádá pokud není zadaná. Moje peníze nejsou z plechu, a když zaplatím, budu tancovat, s kým chci!'"
"S tím jsi, kupříkladu, začal velice dobře! A co na to řekl poddůstojník?"
"Nejdřív vůbec nic. Opovržlivě si mě prohlídl od hlavy k patě, pak se naprímil a přátelsky prohlásil:
"ak je to správný, chlapče, tak se mi líbíš ale teď koukej vypadnout, jinak bude zle!'"
"Doufám, že jsi neutek?!"
"Samozřejmě jsem šel nevím, co v tom bylo, snad mi do nohou vjelo to jeho kamarádství aniž bych uvažoval, vrátil jsem se do svého rohu. Ti, co u toho byli, se mi vysmáli a tu jsem dostal skutečný vztek. Když začalo další kolo, opět jsem vstal a zeptal se desátníka:
"e jeho milá nyní zadaná?'
"e,' odpověděl.
"ni on s ní netancuje?'
"e, tentokrát ne.'
"ak to s ní zkusím já!'
"oho zanechá, aby mu to nepřineslo rýmu!'
"hó, myslí si snad, že všechny holky vyrostly pro něho?'
Přitom jsem ji vzal za ruku a chtěl ji odvést. Než jsem se však stačil vzpamatovat, prolítl jsem mezi lidmi až ke dveřím, přičemž jsem porazil asi půl tuctu přítomných. Hned byl u mě, popadl mne, že jsem se nemoh hnout, a odnesl mě do lů na ulici. Na druhé straně stál velký dřevěný sud s vodou, do kterého mě nacpal, takže jsem se pořádně napil."
"A to sis nechal klidně líbit? Nemohl ses, kupříkladu, zkusit bránit a rozdat si to s ním?"
"Ani ty bys nic nedokázal. Je tak silnej, že mi nejen došel dech, ale dokonce jsem neviděl ani neslyšel. Nakonec jsem se vyškrábal z vody a šel svou cestou. Když jsem tak promočenej přišel k pekaři, byl rozzlobenej na holku, a nechci pomýšlet, jak jí vynadal. Převlíkl jsem se, dal jsem si grog a pak jsme dlouho seděli, abysme dali do pořádku naše svatební záležitosti. Odcházel jsem až ráno. Měl jsem vyřídit jeho pozdrav a vyzvat tě, abys tam co nejdřív přijel a podíval se na celou svatební záležitost."
"No, to byla nemilá věc a nesmí se ztrácet příliš času. Jak jsem řek, pojedu už zejtra, a musel by v tom bejt čert, kdybych tenhle obchod nedotáhl do konce! Jsou ještě muži, kteří dokážou ubohému desátníkovi pokazit pečeni! Dopij, musíme ještě vyčistit nádobí na zítra! Kdo dobře maže, taky dobře jede!"
Při zmínce o rytmistru voň Pláten se náš posluchač nemohl ubránit úsměvu. Nyní hleděl ironickým pohledem za oběma odcházejícími muži a zavolal na hostinskou.
"Znáte ty dva, kteří seděli tuhle u stolu, matko Roso?"
"Jasně zeje znám! Byl to obchodník s obilím Habermann a jeho syn."
"Habermannové? Tak, tak! Zřejmě budou bohatí?"
"Pekelně, jak lidi říkaj! Starej je fiskus a zvláštní člověk, v každé větě říká ‚kupříkladu'. Chcete s ním obchodovat?"
"Ne, knížecí služebník totiž nesmí obchodovat ani s obilím, ani s moukou."
"Ach tak! Nastoupil jste tedy do služby u Jeho Jasnosti? Proto jste byl na zámku?"
"Ano."
"A taky už víte, s kým jste dopoledne mluvil?"

IV. KAPITOLA - VE DVOJÍM ŠATU

"Právě s knížetem."
"Ano, rád si zažertuje a vždycky jednou za čas přijde mezi lidi, aby viděl, jak to jde. Zítra odjíždí do Halle asi pojedete s nim?"
Tázaný přitakal a zvedl se, aby se podíval po svých zavazadlech, která měl nahoře v pokoji.
Dalšího dne časně ráno zastavil lehký lovecký vozík tažený ohnivými hnědáky, kteří neustále hrabali kopyty a trhali opratěmi, před zámkem Dessau. Na kozlíku seděl nový osobní podkoní, který měl dnes poprvé vézt svého pána.
Ten se konečně objevil v portálu a přistoupil pomalu ke koním.
"To jsou dvě nenapravitelné a sakramentské bestie, jak viděl! Zkoušku, kterou má dneska složit v jízdě, neudělá snadno!"
"Výsost bude spokojena."
"Doufám!" odpověděl kníže, jenž přistoupil ke dvířkám, která sluha otevřel.
"V Radegastu uděláme přestávku na oběd a na krmení zvířat. Zná cestu?"
"Najdu ji, Výsosti!"
"No, tak kupředu!"
Vůz vyjel bez průtahů z Lipské brány a uháněl ulicí, která ústí v silnici do Halle přes Hensdorf, Radegast a Zórbig.
V drahém místě zastavili podle rozkazu na delší dobu a potom opět ujížděli rychlým klusem do cíle cesty.
Kníže se zdál být s výtečným kočím odvážného spřežení mimořádně spokojen. Zahalil se do širokého převlečníku a pohodlně se zapřel do rohu vozu, pozoruje veselým pohledem krajinu, již následkem častých cest dobře znal. Už dávno projeli Zórbigem a blížili se k místu, kde mělo spřežení odbočit na silnici přicházející od Brehna, když se náhle vyklonil z vozu, aby pozoroval muže, který kráčel svižnými kroky před nimi.
Byl vysoké, široké postavy a podle chůze a pohybů se dalo soudit na vojáka, i kdyby na sobě neměl vojenskou uniformu.
"U všech čertů, jestli to není desátník Nauheimer, který měl dezertovat! Jinak už nemůžu věřit vlastním vočím! He, jede tak, abychom se dostali k chlapovi, co rázuje támhle vepředu!"
Při jménu Nauheimer kočí rychle vzhlédl a popohnal koně, dřív než byl rozkaz vyřčen. Pozoroval muže a mumlal si:
"Takže teď poznám obra, s nímž mne dávají dohromady! Že by dezertoval? Jsem zvědav!"
Obr zaslechl jízdu vozu a otočil se. Sotva spatřil knížete uvnitř, postavil se do předepsaného pozoru. Kočí zarazil koně, kníže se tvářil velmi zlostně a krátce se zeptal přísným hlasem:
"Desátník Nauheimer, jak se sem dostal?!"
"Vracím se z dovolenky, Excelence."
"Na jak dlouho ji měl?"
"Tři dny, Excelence."
"A jak dlouho je pryč?"
"Šest dnů, Excelence!"
"Takže je dezertér!"
"Rozkaz, Excelence!" zněla odpověď, zatímco tvář vojáka neukazovala žádnou stopu po strachu nebo zdrcení.
"Je zatčen a v Halle bude potrestán! On, který má jako poddůstojník jít příkladem, teď pozná, co znamená opustit regiment! Sedl si vedle kočího a pak kupředu!"
"S dovolením, Excelence, ale ještě než nastoupím, musím podat své hlášení!"
"Své hlášení? U všech čertů, on praproklatče, snad nedezertoval ve služební záležitosti?! Jestli si náhodou myslí, že mi něco nakuká, nechám mu mimořádně vydělat kůži!"
"Excelence, každopádně to byly služební záležitosti, které mi zabránily se včas vrátit k regimentu!"
"Kdyby radši držel hubu, podvraťák! Nejdřív nastoupí, nebo ho vlastnoručně posadím na kozlík!"
"Rozkaz, Excelence!" zatvářil se, jako by chtěl příkazu vyhovět. "Ale pak je nechytíme!"
"Nechytíme? Koho?"
"No, Sasíky."
"Sasíky? Stát! Teďky mi podá své hlášeni! Jaké Sasíky bysme mohli, chytit, he?!"
"Verbíře, které by Excelence tak ráda měla a kteří nám pořád unikají."
"Verbíře?!" zvolal kníže s jiskřícíma očima. "Našel snad jejich hnízdo?"
"Rozkaz!"
"Kdepak?"
"V Bitterfeldu."
"Tam?! Ti praproklatci si dovolili i do Bitterfeldu?! Já tu jejich polívku tak přisolím, že protáhnou huby od Lipska až do Merserburgu! A kde je díra, v níž je objevil?"
"U pekaře Wolstraatena."
"Má ten holomek taky výčep?"
"Ano, a jeho svěřenka je mou milou."
Kníže na něho vrhl překvapený pohled.
"Tak? Ale tomu chlapovi jde přece o kejhák, vždyť ho sám teď udává!"
"Služba je pro mne víc než láska, Excelence."
"On, Nauheimere, je hodný chlapík a žádnou škodu při té věci neutrpí. Kolik jich tam je?"
"Deset mužů, kteří tajně prohledávají okolí a úlovek přivádějí k pekaři. Tam zastrčí rekruty do sklepa, kde je drží do vhodného okamžiku nebo jako zajatce, protože v této věci nejde jen o přesvědčování, ale dochází i na násilí."
"Dobrá, ten sklep jim trochu vyprázdníme. Kolik na to máme času, desátníku?"

"Jen do dnešního večera."
"Aj, kruci, to je setsakramentsky málo! Než se dostaneme do Halle nebo aspoň k nejbližší jednotce, uteče celá věčnost, a poslaná hlídka se včas do Bitterfeldu nedostane! A nic jiného tu nemáme! Hm! Jak chtěj ty lidi dostat pryč?"
"Každopádně přejde přes hranici ochranné komando, nejspíš několik mužů v převlecích. Sejdou se u Wolstraatena a rekruty v noci a za mlhy odvedou po skrytých stezkách na druhou stranu."
"Hm! Kolik jich sedí na lepu?"
"Šestnáct mužů, jak mi říkala moje holka. Nechce o celé věci nic vědět, ale ženské voči prokouknou i nejsilnější stěny. Přetáhl jsem dovolenou jen proto, Excelence, abych přišel prostřednictvím Sofie celé té věci na kloub!"
"No, tak jednou budu jeho zpovědníkem, desátníku Nauheimere, a dám mu odpuštění. Ale teď nebudeme marnit čas přemýšlením. Nastoupit a pak pryč, jak koně budou moct! Cestou mě snad něco napadne ne," dodal, když se desátník chtěl usadit vedle kočího, "ať se posadí ke mně dovnitř! Musí mi dát podrobnou zprávu!"
Nauheimer splnil tuto výzvu, třebaže koně už dávno běželi značnou rychlostí po špatné cestě. Poté byl kníže seznámen s posledními zážitky i se všemi okolnostmi a přáními poddůstojníka. Protože byl rozhovor veden nahlas, také kočí slyšel každé slovo, přestože již delší dobu ostře pozoroval
vůz jedoucí před nimi, k němuž se blížili, a nyní, když kníže Leopold zamyšleně mumlal:
"Takže mladý Habermann z Dessau mu chce vyfouknout jeho dívku? To si přeci nenechá líbit!" obrátil se kočí na mluvícího a poznamenal s rukou napřaženou dopředu:
"Výsosti, Habermann jede před námi!"
"Cóóó?! Čert ho přinesl až sem? Kam chce?"
"Do Bitterfeldu, k pekaři Wolstraatenovi, Výsosti."
"Jak na to přišel? Přece si nezajede osm hodin, přímá cesta vede přes Ragulm a Jetznitz! Navíc by musel odbočit támhle vlevo!"
"Snad tady má nějaký obchod a dělá to tak, aby přes noc zůstal u pekaře. Vím jistě, že k němu chce."
"Odkud?"
"Včera mluvil U matky Rosy se svým synem o tom, že dneska přivede celou svatební záležitost do pořádku."
"Tak, tak! Hm, hm! U všech čertů, teď dostávám nápad! Nechá proběhnout koně, abysme ho rychle dohonili!"
Spřežení se rozlétlo tryskem, minulo obchodníka s obilím a pak zastavilo napříč přes silnici, takže Habermann nemohl projet. Nechal tedy zastavit, uctivě smekl čapku a pozdravil.
"Poslouchal, Habermann, co tady má co jezdit kolem? Kampak vlastně jede, he?"
"Do Landsbergu, Výsosti."
"Copak tam?"
"Chci koupit nějaké žito, měl by to bejt dobrej obchod, kupříkladu. Slyšel jsem o tom teprve cestou."
"Cestou? Takže vůbec nechtěl do Landsbergu a určitě tam taky nezůstane přes noc?"
"Ne, Výsosti."
"A kam pojede pak?"
"Do Bitterfeldu."
"Tak to má proklatej kus cesty. Co tam bude hledat? I tam má žito ke koupi?"
"Jde o rodinné záležitosti, Výsosti."
"Tak, nebude tedy mít škodu, když se tam dneska nedostane. Poslouchal, on Habermanne, chce mi udělat laskavost?"
"Když, kupříkladu, budu moct, tak rád!"
"ude to pro něho maličkost a neudělá mu to příliš starostí. Chci si s ním vyměnit vůz."
"Vůz? Vyměnit? Jak bych k tomu přišel, kupříkladu --"
"Držel hubu se svými příklady a poslechl můj rozkaz! Takže vystoupil!"
Obchodník obilím vyskočil z vozu a kníže vystoupil ze svého.
"Tak! Přijde ke mně! Myslím, že jsme stejně velcí, a jako já si nemůže stěžovat na přílišnou tučnost."
"Výsosti!!" vyrazil ze sebe polekaně, třebaže netušil, kam to všechno spěje.
"Takže mi i jeho kabát docela dobře padne a on se za můj taky nemusí stydět!"
"Výsosti, smímli se zeptat proč, kupříkladu "
"Ať okamžitě a na místě nechá svého ‚kupříkladu'! Však já mu řeknu, co má dělat! Chci si dneska trochu povyrazit, aniž by mě někdo poznal, ale protože mám na voze erb, musí mi dát svůj. Kobyly si může klidně nechat jen oblečení si ještě vyměníme. Támhle v tom křoví nás nikdo neuvidí, takže šel!"
Habermann byl překvapením jako opařen a přitom se tvářil tak zdrceně, že se kníže musel hlasitě rozesmát. Potom se obrátil na kočího:
"A on dá tomuhle svou livrej. Nauheimer zůstane prozatím u koní, rozuměno?!"
"Výtečně, Výsosti," odvětil mladý osobní podkoní s výrazem prozrazujícím veselí z nezvyklého dobrodružství.
Zatímco desátník zůstal na místě, on odtáhl Habermannova čeledína stranou a brzy byl slyšet jen Leopoldův láteřící hlas, který se při změně toalety necítil ve své kůži.
Oba kočí byli hotoví s přeměnou zevnějšků dřív, a tak přepřáhli koně a posadili se, aby počkali na oba další. Konečně se objevili a bylo zvláštní, jak se Habermann v nových šatech podobal knížeti, a Leopold vypadal v oblečení obchodníka jako starý, poctivý měšťan.
"Tak, je to hotové! Ať si nemyslí, že jsem vjel do jeho starých kalhot z obyčejného rozmaru, ale nešlo to jinak, protože není čas nazbyt. Taky mu připomínám, že o celé té věci bude držet hubu, jinak mu nadělám obrovské problémy!"
Vytáhl ven svou náprsní tašku, ze zápisníku v ní vytrhl list papíru a naškrábal na něj několik řádek.
"Teď dává pozor, co mu nařídím! Pojede, co jeho kozlové svedou, přímo do Halle a strážnému u brány odevzdá tento

lístek. Ostatní se uvidí. Rozuměl mi, he?!"
"Ano."
"No, tak nasedne! Zejtra se znova uvidíme! Desátníku Nauheimere, může si zas sednout ke mně do vozu! Kupředu!"
Osobní podkoní obrátil kočár a obrovskou rychlostí hnal koně zpět až k silnici do Brehna a dál po ní. Do městečka se dostali až po setmění. Úzké ulice byly osvětleny několika lucernami, které tu a tam přede dveřmi hospody nebo výčepu plály neduživým světlem. Právě jeli kolem jedné takové, když se desátník stáhl zpět, aby si ostřeji prohlédl muže stojícího ve vratech. Vzdálenost však byla příliš velká, než aby dokázal rozeznat jeho rysy.
"Co to bylo, Nauheimere?"
"Měl jsem pocit, Excelence, jako bych v tom chlapovi mezi vraty poznal Wolstraatena."
"Určitě se spletl! Ten by se vyvaroval dneska vylézat z domu, kde čeká takovou návštěvu."
"Přece neví "
"Kecy, myslím Sasíky! Ale my ty pacholky dostaneme! Jsem obchodník s obilím Habermann no, v poslední době to se mnou jde tak bláznivě, kdo nebo co jsem, hahaha! Vče
ra jsem byl kupříkladu hahaha obchodníkem s cib s cib s cibulí, hahaha a dneska jsem hromada moučnýho červa, hahaha, a kdo ví, co se ze mě stane do zítřka! Takže jsem obchodník Habermann a přijíždím srovnat svatební záležitost. Osobní podkoní je můj čeledín slyšel?" otázal se, vykláněje se ke jmenovanému, "a on, on nemá žádnou roli, akorát nás povede a pak bude mít voči na šťopkách!"
Lovecký vozík s erbem knížete a tažený herkami se váhavě pohyboval směrem k Halle. Čeledínovi Hansovi vrtal hlavou poslední zážitek, takže mu bylo lhostejné, jestli koně běží nebo si lehli do příkopu, a Habermann se nedokázal v poslední události orientovat o nic lépe. Přemýšlel a přemýšlel, co to všechno mělo znamenat, ale správná myšlenka dlouho nepřicházela, dokud mu nepomohlo jediné jméno:
"Desátník Nauheimer, může si sednout znova ke mně do vozu! Tak to říkal starej, a tak se taky jmenuje, kupříkladu, ten divnej rošťák, kterej hodil mýho kluka do sudu! Za tím něco vězí! Jestlipak jedou do Bitterfeldu! Ten chlap to má dobrý u knížete, a člověk pak neví, co se může stát! Musím se podívat na lístek, kterej mám odevzdat u brány!"
Vytáhl ho z kapsy a pokoušel se vyluštit jeho obsah, což byl ovšem podnik, jenž převyšoval jeho i tak slabé čtenářské schopnosti. A tak jej zastrčil nespokojeně zpět.
"Hm, to je docela zapeklitá historka! Já, kupříkladu, jedu do Halle, ale zmeškám obchod v Landsbergu a přitom mi snad v Bitterfeldu odlítne pečeně přímo od nosu! Ať ten obchod veme čert, ale svatba, kupříkladu, svatba musí bejt, dědictví z Haarlemu nebo tak okolo, to je hlavní věc! Z knížete si nemusím nic dělat a lístek v Halle odevzdám při nějaké příležitosti Hansi, otoč to! Pojedeme do Bitterfeldu!"
Volaný se lekl, neboť byl pohroužen do myšlenek, záhy se však vzpamatoval a otočil unavená zvířata.
"Do Bitterfeldu? Aniž bychom někam zajeli? Jo, šiml by to ještě zvládl, ale hnedka už to nevydrží. Už sotva šmajdá."
"Jen jeď! Na odpočinek bude čas, kupříkladu, v Brehnu nebo dál!"
Snesla se černá tma. Krátce před městečkem potkali nějakého chodce.
"He, příteli, kampak cestou?" zeptal se ho Habermann.
"Chci jít do Halle, ale než se tam dostanu, už dávno budou zavřené brány."
"Máte tam něco nutného?"
"Jasně, jinak bych radši zůstal doma!"
"No, pak vám pomůžu dostat se přes bránu. Dejte, kupříkladu, tento lístek veliteli stráže, je na něm pro něho vzkaz, a při té příležitosti se dostanete bez potíží do města."
Cizinec přistoupil k vozu, aby přijal papír a z této blízkosti mohl rozeznat uniformu. Uctivě smekl čepici.
"Díky, pane důstojníku, bude to dobře obstaráno!"
"V to doufám! Neuškodí vám to, poněvadž, kupříkladu, dostanete pěkné spropitné!"
Habermann doufal, že tímto slibem podpoří smysl pro povinnost u pocestného. Ten ještě jednou pozdravil, pak pokračoval v cestě.
"To se hodí!" šeptal si, "a až přijdou Sašové, vypařím se, aby mi nešlo o krk, kdyby byli chyceni. Peníze jsem dostal předem a oni znají všechny skrýše tak dobře, že najdou své lidi i beze mne. Mimoto je tu Rosina, na kterou se můžu spolehnout. Hlavní je mít a albi alibi, jak tomu říkaj učený, prostě důkaz, že jsem nebyl doma, ale někde zcela jinde a v Halle si takovej důkaz zajistím nejlíp, poněvadž na potvrzení vojáka se dbá mnohem víc než na slova obyčejného člověka, kterej na sobě nemá barevné cáry!"
Zastrčil papír pečlivě do kabátu, aniž by si přečetl jeho obsah, znějící následovně:
Řiťmistr voň Gallwitz pojedí ihned so svaja eskadroně do Bitterfelda! Pozpísí siná sedkání u pekara Wolstraatene. Po sel je obchutník s oby lim Hawermann z Dassau. Satršte ho a přyveste z sebou!
Leopold
Zatímco důvěřivý posel kráčel svou cestou, Habermannův vůz projel městečkem, aniž by zastavil. Koně byli zmoženi nesmírnou námahou a odmítali jet dál, tma byla stále neproniknutelnější a oba muži byli zcela mimo, že přišli tak nečekaně ke cti a hodnostem.
"Snad bysme mohli nechat ty ubohý zvířata na půl hodiny odpočinout!" namítal Hans.
"Nejde to! Každé dítě musí, kupříkladu, pochopit, že se tu v těchhle šatech nesmíme ukazovat! U mě by to kupříkladu nevadilo, ale ty ty "
"Co já?" otázal se čeledín, když se pán odmlčel. "Myslíte si snad, že bych nedokázat zahrát ňákýho komorníka nebo osobního husara? Mně je to fuk! Tak proč tam nezaject? Vono by to šlo, ale nejde to, protože vám by to důstojničení dělalo potíže!"
"Co?! Důstojničení by mi dělalo potíže? Jestli to řekneš ještě jednou, na místě tě vyženu a pak si můžeš, kupříkladu,

hrát na osobního husara nadosmrti! Teď jsi můj osobní lovci a musíš přede mnou mít respekt, jestli tomu rozumíš!"
"No, proč by ne, ať si koně třeba hladoví! Ale proč bych měl hladovět i já, to by mě tedy zajímalo, pane polní maršálku!"
"Máš hlad?" odpověděl Habermann, polichocen vysokým titulem. "Jo, to je zlý pocit, takže, kupříkladu, při nejbližší příležitosti zajedem do krčmy a uvidíme, jestli nám daj něco do žaludku. Ale pak ti taky dokážu, že umím jednat jako polní maršál!"
Oběma rukama si vjel do obličeje a snažil se dodat svému kníru vojenského vzezření. Potom pokrčil čelo do výhružných vrásek, div se mu obočí nad nosem nespojilo.
"Tak, to je správnej výraz štábního generála! Jeď dál, Hansi! Jakmile se dostaneme k hostinci, budeš se, kupříkladu, divit!"
"No, dneska už jsem měl jeden modrej zázrak před vočima! Jen kdybych tak věděl, co má kníže za lubem! Šlo by to, protože jsem nikdy nebyl hloupej, ale prostě to nejde, protože mi přemýšlení nikdy moc nešlo. Hyjé, koně, jinak uvidíte, že jsem se stal stájovým husarem!"

V. KAPITOLA - PRODAVAČ DUŠÍ

Zazvonilo u vrat. Za šňůru tahal štíhlý, mladý muž, oblečený v selském kroji, k němuž cosi nesedělo v jeho vzhledu. Zdálo se, že zvuk nikdo neslyší, ačkoliv se rozléhal celým domem. Muž začal tahat trochu silněji a zanedlouho se skutečně ozvaly pomalé kroky, přicházející ke dveřím.
"Uáááhhh!" zazněl za stěnou hluboký basový hlas. "Hoří snad v Beyersdorfu? Mám pomoct hasit?"
".Nedělat hloupé žerty a odtáhnout závoru, aby člověk mohl dovnitř!" nařizoval muž venku.
"Hloupé žerty? Umíte to snad dělat lip? Odtáhnout závoru? Zastrkávám ji jenom na noc, ale na vině je zámek, že stojíte venku a já vevnitř. Dovnitř? Na to je čas! Kdo vlastně jste?"
"To vám může být fuk, jen otevřte!"
"Vám může bejt fuk, jestli to neudělám!"
Začal se šourat zpátky do domu.
"Nechce snad jít zpátky a otevřít, grobián?!" volal druhý a tahal za šňůru tak, že ji přetrhl.
"Poslouchal, on tam venku, jestli nezůstane v klidu, pošlu na něj čeledíny, s nimiž si může vyzvánět, jak bude chtít! To jsou mi způsoby! Neodpoví na otázky a tahá za zvonec, že člověk pomýšlí na soudnej den! Šňůra je v sakra, to bude průšvih!"
"Kdyby otevřel, nestalo by se to! Takže, kupředu! Nemám čas ani chuť se s ním zdržovat!"
"To taky není nutné! A jeho nápad není pošetilej! Kdo teda vlastně je, he?"
"Už jsem řek, že mu to může bejt fuk!"
"Taky dobře! Tak ať si tam zůstane! Zvonění mu už nebudu zakazovat, nikomu už nebude vadit."
Kroky odezněly. To bylo pro čekajícího příliš. Vyšvihl se na zeď a tvářil se, jako by chtěl seskočit dolů.
"Hektore, allons ven! Tady někoho napadlo vzít naši tvrz útokem! Ukaž mu svý zuby!"
Byl to velký, rozcuchaný vlčák, který přiběhl na jeho volání, posadil se pod zdí a cenil na vetřelce ostré, slonovinově žluté zuby.
"Tak! Když začnou lidi lézt dovnitř přes zeď, už nemusíme zamykat vrata!"
Při těchto slovech zastrčil klíč do zámku a poté roztáhl obě křídla vrat.
"Teďky můžeš dovnitř i ven, Hektore. I takové zvíře si někdy může zašpásovat!"
Usmál se a šoural se ke stodole, z níž vylezlo několik čeledínů a děveček, aby pozorovali muže sedícího na zdi s hlasitým smíchem. Protože stařec otevřel vrata, nemohl cizinec slézt ani na jedné straně, neboť pes byl vždy připraven proskočit branou a zajatce okolností pokousat. Brzy poznal, v jak špatném postavení se ocitl, a nezbylo mu než začít prosit.
"Ať zavolá tu bestii zpátky, doví se, kdo jsem!"
Dotyčný se otočil a znovu přišel blíž. Jeho tmavý obličej se šklebil od ucha k uchu.
"To je docela rozumné, protože bych ho nechal trčet nahoře až do rána. Takže potřetí: Kdo vlastně je?!"
"Jsem dobrý přítel jeho paní, s níž musím něco projednat," odpověděl nešťastný cvičitel, zatímco vrhl pohled plný obav na dvě řady oken obytné budovy.
Bylo by pro něho nekonečnou blamáží, kdyby jej spatřila právě v tomto okamžiku!
"Přítel mé paní slečny voň Naubitz? To ať zkouší nakukat někomu jinému, ne mně! Přítel naší milostivé slečny nemá zapotřebí lézt přes zeď a trhat si gatě!"
Teprve při této poznámce mladý muž s úlekem zjistil, že jeho nohavice byly při výstupu na zeď méně šťastné než on. Rychlým pohybem se snažil zmenšit otvor a kapituloval:
"Ví snad, co je inkognito?"
"Jasně, to vím! Když si támhle navlíknu vaťák Karoliny a uvážu si na hlavu její šátek, budu inkognito."
"Správně, a taky já jsem inkognito. Rozumí?"
"Ano. Jen vznešený pán cestuje pro zábavu jako lezec po zdech. Ale momentálně se nezdá, že by z toho těžil."
"To nezavinil nikdo jinej než on. Koukal zavolat psa zpátky, abych mohl dolů!"
"Až řekne své jméno!"
"To se ještě včas doví, a pak snad taky pochopí, jaký byl osel!" odpověděl muž na zdi.
Úcta, kterou musel mít před svým stavem a jménem, mu nedovolovala v této situaci vyslovit jeho jméno.
"Jak chce! Pokud jsem osel, tak on je opice, která tam bude sedět, než se milostivá slečna vrátí. Pak se hned ukáže, jak

dobrým přítelem jí je!"
"Slečna voň Naubitz tu není?"
"Odcestovala."
"Kam?"
"Do Bitterfeldu."
"Kdy se vrátí?"
"Pozdě večer nebo až ráno."
"Teprve včera v noci sem přijela a už zas odcestovala? To muselo být něco důležitého!"
"Odkud ví, kdy sem přijela?"
"Ještě včera ráno jsem s ní mluvil v Dessau."
"Tak, tak! Pak je docela možné, zeji zná. Ale proč konečně neřekne, kdo je a co tu chce? Rektore, kuš! Můžete dolů a Karolina vám zašije gatě. Počkáte, dokud slečna nepřijde."
Muž vysvobozený z nouze se odvážil seskočit dolů a pak se zhluboka nadechl, aby odpověděl:
"Čekání je nudná záležitost, radši jí půjdu naproti. Buď ji potkám cestou, nebo v Bitterfeldu. Kde bych ji tam našel?"
"Jo, to nevím. Myslím, že tam mají něj akej proces, takže když ji nepotká, může se zeptat na úřadě. Zástupce se jmenuje Uhlmann a bydlí u pekaře Wolstraatena. Zná dobře tuto rodinu a už několikrát se tam zdržela, když bylo pozdě na cestu domů."
Byla zavolána Karolina, doprovodila oba muže do světnice, a zatímco se ti dva věnovali jídlu, snažila se uzdravit bodavými pohyby jehly roztržené kalhoty. Poté se hrdina nezdařeného útoku, v němž jsme již dávno poznali poručíka Polenze, rozloučil, aby pokračoval ve svém inkognitu.
Bylo již později, než si myslel, navíc neznal dobře cestu a musel ji neustále porovnávat s podaným vysvětlením, a tak se nedostával kupředu tak rychle, jak by chtěl. Přitom dostal žízeň po jídle, která se s každým krokem zvětšovala, proto se rozhodl vejít do hostince, který právě spatřil stát osamocený mezi stromy hned vedle silnice. V nízké místnosti stálo několik dubových stolů a u jednoho z nich seděli tři muži, kteří se o příchozího nijak nestarali a svůj rozhovor o válce i míru, obchodu a běhu života vedli dál. Přesto skrytými pohledy hodnotili jeho štíhlou, rozložitou postavu. Když si objednal u hostinského džbán piva, vrhl tento lstivý pohled na jednoho z trojice.
Pak se odebral do sklepa, aby přinesl žádaný nápoj, nevrátil se však přímo do světnice, nýbrž nejdřív zašel do kuchyně, kde vytáhl ze skříně lahvičku a nakapal z ní několikrát do piva.
"Stejně bych rád věděl, co je to za čertovskou věc! Kdo to dostane, ztratí vědomí tak rychle, že se s ním dá leccos provádět! No, mně je to fuk, dostávám peníze za každého ptáčka, kterého lapnu, a tím to pro mě končí."
Odnesl džbán do místnosti a postavil jej před Polenze. Ten jej vyprázdnil až na dno a nechal si přinést druhý. Zdálo se, že nápoj mu přináší ochlazení, avšak žízeň nechtěla ustoupit, spíš rostla, proto pil a pil. Krev v jeho žilách se začala bouřit, měl pocit, že musí vyskočit a jít na čerstvý vzduch, ale chyběla mu síla i vůle.
V žádném případě však nepociťoval stísněnost, spíš naopak, dostal družnou náladu a na pozvání tří mužů si k nim přisedl.
Zanedlouho se rozproudil veselý rozhovor, točící se kolem válečných šarvátek a posledních tažení, na výhody různých armád a konečně na verbování. Jeden z nich byl nedávno u saských verbířů a utekl jim i se závdavkem. Vyprávěl, žertovně a se smíchem, jak se mu při tom vedlo. Polenzovi se ten muž velice líbil, proto se přidal k rozhovoru také se svými historkami, třebaže jeho jazyk byl stále těžší a neohebnější a smysly se začaly halit do mlhy.
"Takže tak to bylo!" pokračoval vypravěč a obrátil se na Polenze. "Seděl jsem tak jako vy teď a zde, zde a zde seděli ti chlapi, co mě chtěli dostat. Mně šlo vlastně jenom o závdavek, protože mému váčku kručelo v břiše, a tak jsem se stavěl, jako bych nic nepozoroval, taky jsem je pěkně napálil, pacholky! Támhle ještě leží kurfiřtská saská vojenská čapka, kterou jsem si vzal na památku, když jsem jim vzal roha. Neudělal jsem to chytře?"
", ba," přitakal Polenz.
"A teď si představte, že byste byl na mém místě! Začali jsme pitím a víno jsme nešetřili. Na zdraví, kamaráde!"
"Na zdraví!" odtušil Polenz a vyprázdnil sklenici.
Kdyby se ho nyní někdo zeptal na jméno, nebyl by schopen se rozpomenout.
"Ať žije vojenský kabátec, kamaráde! Na zdraví!"
"Na zdraví!" zaznělo a další sklenice byla vyprázdněna.
"A pak mi podával tři zlaté lištičky, jako vám je teď podávám já, přičemž se zeptal:
"hce být pořád tak veselej jako dneska? Ať si je tedy veme!'
Copak byste udělal na mém místě, kdyby to ve vašem váčku vypadalo tak bídně jako v mém?"
"Tak šije vemu!" odpověděl Polenz a zastrčil peníze, aniž by věděl, co vlastně dělá.
Znal veškeré triky těchto lidí, ale už nebyl pánem vlastních smyslů a nejraději by padl pod stůl, aby se prospal.
"Tak, správně! Pak mi posadil na hlavu klobouk, jako já teď vám, a k tomu poznamenal:
"obře, ujednáno, nyní ses kurfiřtský voják a budeš poslouchat rozkazy! Pojď do komory a sni, co si tvé srdce žádá! Od zejtřka se to změní, hahaha!'"
Ti tři muži se zvedli a vynesli bezvědomého ven. Když se vrátili, hostinský prohlásil:
"Takže jsem vám nemálo ulehčil práci. Do každičkého džbánu jsem mu nakapal deputát."
"Chlape, zbláznil ses, to ho může připravit o rozum. Jednou to jde, dvakrát je dost ale není dítětem obyčejnejch lidí, to bylo hned vidět! Jen aby neměl ženskou a nějakej ten přítěžek. Jinak by řval jako bejk i když pro dnešek je s ním amen!"
Mluvící mezitím vytáhl z kapsy ušmudlané karty a záhy se dali všichni do hry, z níž byli po čase vyrušeni dupáním koní a brčením vozu, který se blížil k šenku.
Hostinský zapálil lucernu, aby se podíval, co se děje. Ostatní ve světnici pozorně naslouchali.

"Posvítil sem!" zazněl hrubý hlas, "aby člověk viděl, kam leze. Je u něho, kupříkladu, něco k jídlu a pití?"
"Ano, pane poručíku!"
"A žrádlo pro koně?"
"Jasně, pane kapitáne!"
"I tabák? Moje dýmka, kupříkladu, už dokouřila!"
"Jistě, pane majore!"
"Tak mě odvede dovnitř!"
"Samozřejmě, pane plukovníku!"
Hostinský poznal, že má před sebou důstojníka, ale ve tmě nemohl rozeznat jeho hodnost. Čím víc se blížili k osvětlené budově, tím víc rostl respekt výčepního před mohutnou postavou muže. Tam mu s přehnanou uctivostí otevřel dveře do světnice, a když si ho nyní mohl pořádně prohlédnout, rychle přiskočil k židli, otřel ji a ptal se:
"Nechce se posadit, pane generále?"
Habermann on to totiž byl usedl s povýšeným výrazem na židli, urovnal si povadlý knír, pohodlně natáhl nohy před sebe a nechal svůj pohled živě kroužit po místnosti.
Dva z hostů se včas vytratili a třetí seděl za kamny a hlasitě chrápal.
"Probudí nejdřív toho spícího člověka! Nejsem zvyklej, aby někdo v mé přítomnosti, kupříkladu, chrápal! Tak! A teď mi donese džbán piva! Pro mého osobního husara postaví pivo do rohu ke dveřím!"
Mezitím proklouzl jeden ze zmizelých na cestu a přistoupil ke kočímu na kozlíku.
"Pěkní koně!"
"Hm, jo! Šiml by ještě ušel, ale nejde to, protože ten druhej už je skoro tuhej."
"Nádhernej vozík, jen co je pravda, v něm člověk musí sedět j ako princátko!"
"Hm, jo, možná dokonce jako kníže!"
"Tady je nějakej znak! Podívám se na něj!"
Hans na něj posvítil.
"Hrome, to je přece našinec se holt nevyzná v těch obrázcích," dodal k tomu rychle omluvně. "Kdo je pán, kterej se přišel posadit do lokálu?"
"To je to je jo, to nemůžu vlastně říct. Šlo by to, protože přesně vím, kdo je, ale nejde to, protože bych ho prozradil."
"Tak snad může říct, kdo je on?"
"Proč ne? O sobě mluvit můžu."
"Nu?"
"Jo, jsem osobní husar starého Dessaváka."
"A kdo sedí vevnitř, mi neřekne?"
"Chraň Bůh! Přece neprozradím vlastního pána!"
"A kam jedou tak pozdě?"
"Do Tripsstrille," odvětil Hans rozzloben tolika otázkami. "Teď odprejskne, jinak se do Vánoc nedostanu k pivu!"
Postaral se s pomocí hostinského o koně a vstoupil do světnice. Habermann seděl uvnitř sám a žvýkal večeři, kterou si nechal podat. Čeledín se překvapeně podíval do rohu, kde stál jeho příděl.
"To je moje pivo?"
"Ano."
"Tohle?!"
"Jo!"
"Přesně jako mrtvolkářka! Ta taky musí sedět v rohu u dveří! Šlo by to, protože mám hlad, ale nejde to, protože nejsem mrtvolkářka, nýbrž komorník knížete!"
"Hubu držet sednout jíst!" hřměl na něho Habermann. "Počkej, já ti ukážu, že umím hrát oficíra! Komorník! Proti mně, kupříkladu, něj ses nic, jasný?!"
"No jo," odpověděl Hans malomyslně a zakřikle. "Kníže si mohl vzít taky můj kabát a on kočího, pak by to bylo obráceně: Já bych byl maršálkem a on stájovým lokajem, a taky bych na něho mohl hřímat!"
"Nechce se už, kupříkladu, zakousnout do jídla, nebo bude jen nadávat, on budižkničemu!"
"Vždyť už jím," zaznělo žvýkajícími ústy. "Docela to ujde, protože mám hlad!"
Naproti na druhé straně chodby seděli ve vlhké místnůstce tři muži, kteří se ztratili, a tiše dávali hlavy dohromady. V zadním rohu komory ležel na zemi Polenz a neměl tasení, co se kolem něho děje.
"Jo, to by byl úlovek, jakej se ještě nepodařil!"
"A co by nám určitě vynesl, jestli je to skutečně starej Dessavák!"
"Jasně, že to je on! O tom nemůžeme v žádném případě pochybovat, to vám říkám!"
"Ale tou věcí bysme se odvážili nesmírného rizika! Mohli bysme si přesolit polívku!"
"Jak to?"
"Jen pomyslete na skandál, kterej by vyvolal rozruch mezi diplomaty a na koho by to padlo? Nejdřív na kurfiřta a pak pořád dolů, až by šlo o krky nám!"
"Nenamlouvej si takové hlouposti, strašpytle! Neslyšel jsi nic o fámách, který létaj vzduchem? Jestli teďky začátkem listopadu věříš na zimní klid a spánek, pak se pěkně pleteš! Porážku, kterou Rakušáci utrpěli u Sorru, si nenechaj líbit! Hoří po odplatě, a když člověk má voči i uši otevřený, neujde mu leccos, co smrdí po střelným prachu. Proč, například, odjel princ voň Lotringen z Vídně? Proč je náš maršálek Rudowski pořád na inspekčních cestách? A proč se najednou veškeré naše verbovací stanice stahujou, i když jsme uprostřed nejlepšího období, he?!"
"No, proč?"

"Protože to dneska nebo zejtra může prasknout. Dessavák stojí s dvanácti tisíci muži na saský hranici a má dost horkou hlavu, aby tam při nejmenším znamení vlítnul. Bylo by to přece skvostné, kdybysme tohohle starého válečného kousavce
popadli uprostřed jeho lidí, zabalili a poslali k nepřátelům, aby nemohl škodit! Hrom a peklo, to by bylo peněz a ani povýšení by nás neminulo!"
"Když se na to koukáš takhle, určitě mužem čekat odměnu, takže ti dávám za pravdu. Ale jak ho dostaneme, abysme s ním bezpečně pronikli na druhou stranu?"
"To bude nejtěžší. Opít hojen tak nemůžeme, ale i kdyby byl náš, s knížetem a polním maršálkem se musí jednat úplně jinak než s takovými zelenáči, jaké bérem po tuctech."
"Myslím, že kdybysme ho měli v Bitterfeldu, bylo by to snadné. Při pokrytí, jaké k nám dojde dneska v noci, už se nebudeme muset ničeho bát, nemyslíte?"
"Správně, ale jak ho tam dostat?"
"Má u sebe zbraně?"
"Nic jsem neviděl."
"Ani ve voze?"
"Ne, všechno jsem prohledal."
"Kočí se zdá bejt stejně zvláštní jako jeho starej. Z něho nemusíme mít žádnej strach. Bouchnem ho a zabalíme do deky nebo tak!"
"Nemajíli zbraně, bude to lehký. S kočím nebudem dělat štráfy a starej nám dá slovo, že se podvolí a zůstane v klidu."
"Co když nám ho nedá?"
"Nedá? Taková hlaveň pistole je lechtivá věc. Mužem to zkusit!"
"A tenhle? Nemůžem ho nechat ve štychu!"
"To už se nějak zařídí. Přiváženi ho vzadu. Nejdřív musíme vzít kočího, abysme se dostali k vozu. To bude vaše starost knížete si vemu na starost já."
"A co hostinskej?"
"Bude zticha, protože jakmile bysme něco řekli, dostal by provaz!"
Zatímco v tmavé komoře se rozhodovalo o osudu polního maršála Svaté říše římské národa německého a Království pruského, odstrčila Jeho Výsost Habermann od sebe prázdný talíř, zamlaskala jazykem a prohlásila:
"Nenajedl jsem se špatně, v tomhle starém hnízdě! Jak se, kupříkladu, vede našim koním, hostinský?"
"Jsou opět čerství a veselí!"
"Tak přinese ještě jedno pivo, pak se pojede dál."
Hans se zvedl, zatímco šenkýř sestoupil do sklepa.
"S tím jídlem to nebylo zas tak dobrý! V sejru jsem našel červy a chleba "
"Červi? Chceš mi ještě zkazit chuť po jídle? Kde by se v listopadu mohli vzít v sejru červi, chlape?"
"No, ty se prokousávaj sejrem celej rok. Já nic takovýho nesmím jíst. Šlo by to, kdyby při tom člověk moh zavřít voči, ale nejde to, protože musím vidět, co jím."
"Koukej co nejrychleji vypadnout ke koním, jinak tě odčervím!"
"Pane brigadýre, nenechám si nadávat tykáním, dokud budu komorním husarem!"
"Vypadne už ven, nebo mu, kupříkladu, hodím tenhle pivní džbán přímo na hlavu!"
"Dobrá, taková řeč se mi líbí mnohem víc! To vyjadřování dělá celou řeč uctivější!"
Usmířen vyšel ven.
Rychle zkontroloval řemeny koní, pak se posadil na kozlík a nevšiml si, že v zadní části vozu seděl na stupátku pro lokaje muž, který byl připoután provazy k obložení. Stejně málo slyšel zašeptaná slova:
"Dobře, necháme starého nastoupit, ale pak to půjde rychle já knížete, ty kočího, a ty pomůžeš tam, kde to bude třeba. Dávejte pozor, už asi přichází!"
"Tak, posvítí mi sem dolů, tady je tma, že člověk, kupříkladu, nevidí vlastní ruku před vočima! No a najednou mu průvan zhasne lucernu teď tu je tma jak v pekle! Dobrá, už to nemusí zapalovat, najdu cestu. A teď kupředu, Hansi!"
"Hy !" chtěl zavolat na koně, ale slovo mu zůstalo viset v krku překvapením.
Ve stejném okamžiku totiž k němu přisedl muž, který mu vzal z ruky bič i otěže, práskl do koní a vyrazil, jako by vůz patřil jemu. To se Hansovi ještě nikdy nestalo, proto nevěděl, jak se má zachovat. Celá událost převyšovala jeho chápání natolik, že polykal a polykal, aniž by ze sebe dostal slovo, a nakonec zíral na souseda se široce otevřenou pusou.
K tomu se připojilo, že i za ním se dělo něco neobvyklého, poněvadž v okamžiku, kdy mu zůstala pobídka vězet v krku, zvolal také Habermann "Hrome!", což jistě nedělal bez důvodu. Kdyby byl den, mohl by Hans vidět, že jeho pán s mnohem víc otevřenou pusou lapá po dechu jako on sám. Tu zazněl tichý, avšak velitelský hlas:
"Ani slovo, Výsosti, kromě odpovědí na mé otázky. Nic se vám nestane, ale budeteli dělat rámus, máme ostře nabito!"
Hans se obrátil na mluvícího a přes tmu spatřil ve voze sedět tři muže místo jednoho. V rukou dvou se leskly hlavně pistolí. To mu ovšem vrátilo ztracenou řeč.
"Dělat rámus? Chraň Bůh, my jsme přeci ti dva nejtišší lidi široko daleko!"
Toto bázlivé ujištění rozvázalo také jazyk obchodníka obilím, který měl méně strachu, i když mu přítomnost zbraní dělala jisté starosti.
"U všech čertů, co hledáte v našem voze?!" zvolal dost hlasitě. "Hansi, hned zastav!"
"Ano, šlo by to, kdybych tu byl sám, ale nejde to, protože u mě taky jeden sedí!"
"Tak ho, kupříkladu, shoď na silnici!"

"Nebo on mě! Ať si začne něco s těma dvouma! Jako husar musím čekat, dokud pan divizní kaprál "
Cesta šla kamenitým terénem a slova mluvících byla zcela přehlušena rámusem kol.

VI. KAPITOLA - VE SKLEPĚ

Rosina Mamfellová seděla v loubí. To samo o sobě nebylo nic světoborného, ale kdo Rosinu znal a věděl, jaká je hospodářka a jaká tíže leží na jejích špičatých ramenech, že dokonce i v nejkrásnějších dnech nevstoupila do zahrady, jistě by se divil, co dělá za soumraku nevlídného listopadového dne v loubí.
Měla však dobrý důvod, byl dnes tady, a ten netkvěl v počasí, nýbrž mnohem, mnohem hlouběji, totiž v jejím pietním panenském srdci. Dnes měla narozeniny a dnes to bylo právě třicet devět let, co on ach on totiž její první a bohužel i poslední tady v tomto loubí klečel před ní na kolenou na obou kolenou! a prosil:
"Rosino, Roso, Rosinko miluji tě polib mě, nebo umřu!"
To proniklo hluboko do její duše. Umřít? Ne, umřít nesměl a ani neměl, musela jej zachránit, proto k němu sklonila obličejík, aby ho jemně objala, a pak ach, ano, bylo to právě v tomto loubí, až na to, že tehdy rostlo v jiném rohu zahrady a teprve později bylo přesazeno sem.
Bylo tedy divu, že Rosina Mamfellová, jako každým rokem v tento den, i dnes navštívila toto důvěrné místo, které bylo svědkem prvního políbení její jediné lásky?jediné, protože byl krejčí a zůstal jí věrný jen čtrnáct dnů, kdežto ona mu zachovala věrnost po celý zbytek života, neboť kdykoliv na ni přišlo pokušení, nikdo ji stejně nechtěl a neměl ji rád a proto nenáviděla všechny, všechny kromě jediného, jehož si udržela alespoň dva týdny.
Láska, pošpiněná a podupaná, ustoupila z jejího srdce a místo ní se tam nastěhovala touha po pomstě. Pomstila se prokletému mužskému rodu a jak! Kolik jich bylo zamčeno dole ve sklepě, všichni ti, kteří vzali peněžní závdavek od matky a otce což je odlákalo od jejich milých, a pak, když vystřízlivěli, ochutnali muka lítosti. Tato lítost, jejich nářek a slzy to vše na ni působilo blahodárně a s každou novou obětí pociťovala větší radost.
Jen tento den ji vždy naladil poněkud smířlivěji pokud hoří srdce celý rok nenávistí, musí si alespoň jeden den vyhradit pro lásku, a když žádná ryba nechce zabrat, pak se člověk vrací do minulosti k jedinému, který to udělal.
Sklonila obličej nad punčochu, kterou pletla, a vzdychala přímo mezi oka. Neustále myslela na osamělý život a smutný osud, protože to nedokázala dotáhnout dál než než k obyčejné hospodyni.
Ach, hospodyně! Jak dlouho jí byla a zůstala jí i u tohoto posledního majitele domu ležícího před městem. Dům koupil Wolstraaten, který pověsil pekařství na hřebík, a třebaže byl vdovcem a ona si mohla dělat sladkou naději zůstala pouhou hospodyní!
A ta hloupá, nezkušená holka, ta ubohá Sofie a oni se skoro rvali, aby ji dostali! Když se dokonce začalo mluvit o haarlemském dědictví, nebylo to k vydržení. Kdyby tak už byla pryč z domu! Snad by získal dessavský obchodník s obilím uznání, kdyby přišel co nejdřív na námluvy. Jakmile má
holka jen trochu hezkou tvářičku, hned si začne namlouvat spoustu věcí právě jako cizinka, která byla dneska opět na návštěvě u advokáta a která kolem člověka projde, jako by byla celá z hedvábí a všichni ostatní z papíru a tam, ano, člověk nesmí malovat čerta na zeď, jinak by hned přišel skutečně, co teď v listopadu pohledává tady v zahradě? Nemám chuť se s ní sejít! Jdu pryč!
Rosina Mamfellová nemohla pochopit, co mladá dívka na procházce pohledávala v zahradě a přece ji sem přivedla stejná síla: láska. Milující, ať šťastně nebo nešťastně, vyhledává samotu, má rád večerní klid, v němž může přemýšlet a snít. Á o čem všem mohla snít Marie voň Naubitz!
Její milý si vzal dovolenou a přes odmítavý postoj knížete přišel do Dessau, aby vstoupil do jeho služeb co z toho má být? Zástupce odcestoval a jeho žena nebyla zvyklá obtěžovat návštěvy přehnanou pozorností, a tak se mohla kdykoliv stáhnout do zahrady, aniž by tím hostitelku urazila. Toto bylo nejlepší místo k přemýšlení třebaže se již snesla tma, nemohla se vytrhnout z myšlenek a s hlavou v dlaních hleděla na loubí, k němuž se vázaly i vzpomínky Rosiny.
Ta už byla ve světnici a oddávala se nejmilejšímu zaměstnání pokazit život její sokyni Sofii. Hádky, narážky a popichování nebraly konce, a bylo nepochopitelné, s jakou trpělivostí a sebezapřením krásná dívka tyto narážky snášela.
Vtom zaznělo brčení kol vozu, který zůstal stát před domem. Silné zapráskání bičem vyzývalo jeho obyvatele k pozornosti.
"No pohni sebou, stará loudo!" zvolala Rosina na dívku. "Nebo mám jít ven sama?!"
Káraná beze slova opustila místnost.
"ydlí tady pekař Wolstraaten?" zazněl dost hluboký hlas z vozu.
"Ano."
"Může tady zaopatřit koně?"
"Ve stáji ne, protože tam už dva stojí, ale támhle ve stodole je místa dost."
"Dobrá! Takže ty dva ze stáje odvede do stodoly! Ti mí jsou zvyklí spát v peřinách!"
"To slečna voň Naubitz nedovolí!"
"Voň Naubitz? Co tady ta hromská dívka pohledává, he?"
"Je u zástupce, který bydlí tady v domě."
"A zůstane i dneska?"
"Myslím, že jo."
"To jsem měl vědět! Pak bych vzal Polenze s sebou!"
Byla taková tma, že kníže nemohl zjistit, s jakou pozorností sleduje kočí tenhle rozhovor.
"No, proti ženský musí člověk bejt galantní, takže mí koně půjdou do stodoly. Ale poslouchá, pořádně je vysuší, dá jim

nažrat a pak je zabalí do dek, aby se nenastydli! Kdopak vlastně je?"
"Jmenuju se Sofie a jsem svěřenkou domácího."
"Tak! Takže ona je ta hromská čarodějnice, kvůli níž se lidi koupou v sudech s vodou? Musím šiji prohlídnout!"
Vyskočil z vozu a vstoupil do domu.
Sofie jej chtěla následovat, ale ještě přede dveřmi ji objaly dvě silné paže a ucítila srdečný polibek. Tento zvláštní způsob něžností sejí zdál být známý, jakmile se vzpamatovala, pořádně si muže prohlédla.
"Fritzi, ty?! Myslela jsem, že jsi dávno za horama!"
"Ani mě nenapadlo, že tak rychle přijedu. Ale okolnosti to tak zařídily."
"S kým jsi přijel?"
"To to je obchodník obilím Habermann z Dessau a jeho čeledín."
"Obchodník s obilím! Určitě přijel kvůli mně?"
"Jasně."
"A ty jak jsi k němu přišel?"
"Cestou. Ale teď jdi dovnitř, musím zmizet. Až budeš mít čas, přijď k jalovci, kde na tebe počkám."
Strčil ji do dveří, ačkoliv měla na jazyku spoustu otázek. Ve světnici našla cizince v živém rozhovoru s Rosinou.
"A kde je Wolstraaten?"
"Jel do Halle."
"Do Halle a dneska tak, tak! Hm, hm, takže ten čertovskej Nauhei no, měl teda pravdu! A kdo je ona?"
"Jmenuju se Rosina MamfellováFransenhuberinová a držím tady na nohou hospodářství."
"To je od ní hezké! Takže Rosino Mamfellová, mám hroznou žízeň! Nemá snad lok, kterej by pomoh? Může taky obstarat něco k jídlu, protože tady počkám, dokud se Wolstraaten nevrátí."
Velitelské vystupování muže jí imponovalo, pokusila se uklonit a spěchala do kuchyně, kde se setkala se Sofií, jež ve světnici nezůstala.
"Rychle džbán piva! To jistě není obyčejný muž!"
"Zůstanu tady může mu pivo přinést sama."
"Já? Proč já?"
"Protože já nechci nemám chuť vidět Habermanna!"
"To je Habermann? Odkud to víš?"
"Slyšela jsem to venku."
"Tak, tak! Je to skutečně vznešený pán i když není nejmladší, má manýry není snad vdovec?"
"Ano."
"Když teda nechceš jinak, klidně mu to pivo odnesu do světnice sama!"
Rosina Mamfellová trpěla jistou zvláštností, že sejí při každém setkání se svobodným mužem vynořila v mysli ona sladká slova: Rosino Roso Rosinko miluji tě polib mě, nebo umřu! a přitom vzpomínala na blažené chvíle, které následovaly, a představovala si, jaké by to bylo s tímto novým objevem, kdyby se pokusil říci: Rosino Roso ale neměla čas tuto nebeskou myšlenku dokončit, protože se její myšlenky obrátily k představě, co vše by mohla nenáviděné Sofii provést, kdyby se stala její tchyní. Naplnila džbán a spěchala do světnice, kde se s okouzlujícím úsměvem posadila k hostovi.
"Tak děkuju jí! Měla by tady snad nějakou postel, kdyby se chtěl člověk zdržet přes noc?"
"Nejsme zařízení na noční hosty ale já bych ano," pokračovala rozpačitě,, já bych jim kdyby "
"No, ven s tím! Co by?"
"Já bych jim nechala svou komoru," vysoukala ze sebe konečně, stydlivě klopíc oči.
"Její komoru?"
"Ano."
"A snad svou postel?"
"No, když když ano, i postel."
"A kde bude spát ona, he?!"
"Já už si nějaké to místečko najdu. Ráda to pro něho udělám z laskavosti."
"Z laskavosti?" otázal se s nepopsatelným pohledem. "Poslouchala, Rosino Mamfellová, ona je nestydatá ženská! Jednak ženská vůbec nikdy nic takového neřekne, když už potichu půjčí postel hostovi, a za druhé by mě nikdy v životě nenapadlo, abych se položil do staré prochrápané bedny! Mimoto šlo jen o případ nouze."
Kdyby do místnosti vlétla dělová koule, nemohla by zanechat v duši Rosiny větší spoušť než tato slova. Nejdřív zůstala stát jako opařená, zdálo se, zejí došel dech, potom ale s hrůzou vyrazila ze stlačené hrudi hekavý hvizd, její paže vylétly nahoru, v očích zajiskřily blesky, široce otevřená ústa odhalila několik málo žlutých, kancích tesáků a vzápětí vypukla bouře:
"Cóóó?! Co zeje moje postel?! Prochrápaná bedna?! Ví, on nestydo, že "
Dál se samozřejmě nedostala, neboť její protivník ji přerušil hřmícím hlasem:
"Bude zticha?!"
"Ví, on nestydo, že "
"Říkám, jestli bude zticha?!"
"Ví, on nestydo, že "
"Ven!"
"Ví, on--"
"Véén!"

"Ví "
"véééén, říkám!!!"
"On---"
Při nejlepší vůli nemohla mluvit dál, neboť uchopil pivní džbán a vychrstl jí jeho obsah do tváře takovou silou, že jí nevlétl jen do otevřených úst, nýbrž i do očí a nosu. O takový vražedný útok na její život se ještě nikdo nepokusil ale její nervy byly ztuhlé vztekem, takže se příliš nepolekala. Konečně jejím tělem prolétlo křečovité chvění, chmelový mok, který jí vnikl do nosu, začal oživovací činnost: ruce se uvolnily, hlava se naklonila poněkud dozadu, ústa se křečovitě zavřela, v její tváři se objevil výraz naplněný očekáváním, s jakým je u lidí nezvyklých šňupat doprovázen neodvratitelný výbuch, a nyní vyrazilo z jejích panenských prsou do morku kostí pronikající sloní:
"Áááá pppp číííííí!"
"Pozdrav Pán Bůh, ona stará meluzíno!" smál se hasič z pivního džbánu, zatímco se pokoušela o další kýchnutí, a pak ji beze všeho vystrčil ze světnice do kuchyně. Sofie ovšem vše slyšela a při pohledu na Rosinu se nemohla zdržet smíchu.
"Jde sem ke mně!" nařídil jí kníže.
Poslechla.
"Tak! Tuhle se postaví, abych si ji mohl pořádně prohlídnout! Hm, zdá se, že desátník nemá právě nejhorší vkus! Poslouchala, jméno Habermann jí asi příliš nevoní?"
V rozpacích nedokázala odpovědět.
"No, myslím to s ní stejně dobře jako Nauheimer, a ona pochopí, že myslím na její štěstí. Teď se postará o večeři, potom si ještě promluvíme!"
Tu vstoupil kočí a tvářil se, jako by se chtěl posadit ke stolu.
"Poslouchal, z toho sezení nic nebude! Dostane taky něco k vyřízení, ale je nutné, aby se obeznámil s místem. Šel ven a podívá se po okolí, aby se pak moh lip orientovat!"
Dotyčný se vzdálil, ačkoliv už z vlastního popudu dávno prohlédl okolí domu. Pouze v zahradě ještě nebyl, proto tam teď obrátil své kroky. Dům měl jistě dostatek skrytých míst a přístupů do nich, které dnes budou použity při transportu rekrutů. Snadno by se mohl setkat s nějakým zasvěcencem a vyvolat podezření, proto se plížil bezhlučně a opatrně kupředu, přičemž mu nic neuniklo a sám nemohl být odhalen.
Dostal se až k loubí. Aniž by vešel dovnitř, naslouchal, jestli tam někdo není. Zaslechl tichý dech někdo byl uvnitř! Kdo asi? Musel si zjednat jistotu a už se chystal ulehnout na zem, aby se připlížil blíž, když zaznělo lehké zakašlání a zašustění ženských šatů. Tmavá postava vyšla ven.
Na chvíli zůstala stát před vchodem a již se chtěla otočit, když vedle sebe zaslechla:
"Marie!"
Překvapená, téměř polekaná, ucouvla o krok.
"Je tu někdo?" zeptala se polohlasně.
"Jsi to skutečně ty? Nemýlil jsem se!" zaznělo s potlačovanou radostí, dvě paže ji objaly a přivinuly na širokou mužskou hruď.
"Curte! Takové překvapení! Jak jsi se sem dostal? Myslela jsem, že jsi v Halle."
"Všechno ti řeknu. Pojď, posaď se!"
Odvedl ji do loubí, posadil si ji na klín a brzy se ponořili do živého, třebaže tichého rozhovoru.
Mezitím Sofie položila jídlo na stůl, a když viděla, že je host spokojen, odběhla na chvíli k jalovci.
Kníže si dopřával a právě byl s jídlem u konce, když se otevřely dveře a kočí opět vešel.
"Našel snad něco podezřelého?"
"Ne."
"Tak ať se nají. Já si to taky obhlídnu!"
Vstal a vyšel ven. Obešel roh domu a spatřil vracející se Sofii. Protože ji ve tmě hned nepoznal, chytil ji za paži.
"Stát! Copak tady pobíhá v trávě?!"
"To jsem já"
"Ach, malá panna! Můžu si domyslet, co tady venku pohledávala, že, uličnice?"
"Výsosti!"
"Výsosti? Aha, takže ten budižkničemu Nauheimer vykecal celé tajemství! No, já mu to spočítám!"
"Ó ne, Výsosti, omluvějí ho! Myslel to dobře a chce jim ve všem udatně pomáhat."
"Tak? To chce? Takže mi řekla upřímně, jestli dole ve sklepě jejich domu ?"
"Ano."
"Smí tam?"
"Ne, já o ničem nemám vědět."
"A dneska půjdou pryč?"
"Ano."
"Odkud to ví?"
"Slyšela jsem poručníka, když o tom mluvil s Rosinou."
"Ach tak! Takže ta stará zamilovaná škatule v tom jede taky?"
"Vlastně vede celý obchod. Poručník se vzdálí pokaždé, když přichází nebo odchází transport."
"Pročpak?"
"Z chytrosti, aby se mohl vymluvit, kdyby se něco stalo."
"Sklep je velký?"

"Je jich tam několik, malých i velkých."
"A ona už tam dole byla, i když to má naprosto zakázané?!"
"Občas " zaznělo váhavě.
"Jo, ženský člověk dobře zná! Nemohla by mě teďky zavést dolů, uličnice?"
"To bude těžké, klíče má Rosina."
"Nemůže jí je na chvíli šlohnout?"
"Pokusím se o to, Výsosti. Jestli se chtějí jen podívat na lidi, co jsou dole, pak klíče nepotřebujou."
"Ano, prozatím nic jiného nepotřebuju."
"Tak sejdem dolů do pivního sklepa. Ten je otevřený a našla jsem v něm díru, kterou lze celou společnost slyšet a někdy i vidět."
"Zavedla mě dolů!"
"Nemám vyzvednout desátníka? Vždycky je lepší, když člověk dbá na opatrnost."
"To není nutné, ať zůstane na svém místě, aby viděl, co se děje mimo dům. Půjde se mnou!"
Zamířili kolem dalšího rohu domu a dostali se do dvora. Sofie odstrčila závoru na úzkých dvířkách, za nimiž vedly schůdky dolů.
"Počkají chvilku, Výsosti, rozsvítím."
Sáhla do výklenku, vytáhla ocílku, kámen a troud a brzy zaplála lucerna, jež visela na hřebíku, aby při vyzvedávání piva nemusela být lampa přenášena přes celý dvůr. Když se přesvědčila, že dveře za nimi jsou dobře zavřené, vedla jej ze schodů.
"Hej, to všichni utekli?" zvolal kočí, zvedl hlavu od jídla a zaklepal prázdným džbánem o stůl.
Dveře od kuchyně se otevřely a vykoukl z ní špičatý nos Rosiny Mamfellové.
"Co je to tady za rámus? Taky v tomhle případě asi platí: Jakej pán, takovej sluha!"
"Ne, nýbrž: Jaká láska, takový výprask! Když přijde slušně, jsem taky slušný, ale když bude hrubá, může se jí něco přihodit! Ještě jeden džbánek piva!"
Kdo se jednou spálí, bojí se ohně proto i Rosina měla strach dát průchod svému vzteku. Potlačila zlost a vzala džbán, aby jej naplnila z konve v síni. Ta však už byla zcela prázdná takže dívka musela nejen snášet hrubosti, ale ještě jít do sklepa, což jen umocnilo její zlobu. Spěchala přes dvůr a našla dveře od sklepa jen přivřené. Také troud a zapalovadla nebyly na místě, i lucerna chyběla.
Zarazila, se. Někdo musel být ve sklepě, a to s tajnými úmysly! Tiše se plížila dolů po schodech a brzy spatřila vzadu úzký proužek světla, vyzařující z prostory oddělené od pivního sklepa silnými, železem okovanými dveřmi. Tiše se přiblížila ke dveřím a rozeznala cizince, který stál na pivním sudu a díval se vzduchovým otvorem pod stropem do vedlejší místnosti. Z ní byly slyšet různé hlasy. Sofie s lucernou stála hned vedle pozorovatele.
Před jejíma očima se dělaly kruhy to byla zrada a podvodnice byla jedna ruka s tím hrubiánem! Jaké štěstí, že přišla ještě včas! Zde se muselo jednat, pár špehů musel být zneškodněn. Při tom sejí mělo dostat zadostiučinění, ti dva totiž měli vědět, kdo je odhalil a zneškodnil. Proto šla dál.
"Co má co pohledávat tady ve sklepě, on, starej zvědavej kocoure?! Já vám to špehování osolím, že ještě dlouho budou vzpomínat na chrápací bednu!"
Než mohl seskočit ze sudu anebo než mohla polekaná Sofie zakročit, přirazila škodolibě dveře a zastrčila závoru.
"Hned otevře, povídám hned, ona prokletá čarodějnice!" hřměl kníže a silně kopal do dveří.
Odpověď však nedostal a dveře jeho útokům zdatně odolávaly. Stali se z nich zajatci.
Starý bručoun zuřil jako postřelený kanec a pobíhal po těsné místnosti. Vítěz v bojích se nechá no, nechá se pře Istít od od ubohé ženské! Co tomu řekne celá země, až se rozkřikne, že kníže ne, čert a ďábel, ne, to by radši prorazil zeď vlastní hlavou pozor, co se tam naproti ozvalo za smích?
Opět vyskočil na sud a podíval se do otvoru. Naproti vytvořili velký kruh a uprostřed se posadil jeden, který nahlas vyprávěl. Právě s tím byl u konce, neboť se zvedl silný potlesk a zaznělo zvolání:
"Hurááá! Starej Dessavák je chycenej! Pivo a víno sem! Tohle se musí zapít!!"
Celý rozkohoutěný zlostí seskočil ze sudu.
"Ať do toho bací tisíc bomb a granátů! Ti darmošlapové skutečně vědí, kdo jsem! No, jen mě pusťte, a já vám toho ‚starýho Dessaváka' omlátím o hlavy, že se zblázníte!"
"Už ho nesou!" zaznělo za stěnou.
"Nesou? Koho asi?" zavrčel zlostně a opět se postavil na sud, aby mohl pozorovat.
Při prvním pohledu dovnitř však sebou trhl, že skoro ztratil rovnováhu a spadl.
"Krucinál, bombardón, to je minutu po minutě lepší! Dyť to je Habermann, ten darmošlap! Takže ten chlap nejel do Halle a já můžu čekat na posily do soudnýho dne! Navíc má můj kabát a blamuje mou hodnost! Kdybych se dostal na druhou stranu, dal bych mu jednu pořádnou do čumáku, že by ho svědilo celý tělo!"
"Ale já vůbec nejsem kníže, za kterýho mě, kupříkladu, máte!" znělo na druhé straně zlostně.
"Ne? A kdo teda jste, pokud se smíme ptát?"
"Jsem jen poctivý obchodník s obilím Habermann z Dessau a "
"Výtečně, Výsosti, to známe! Dostanete u nás nejlepší místečko a taky pořádnej lok. Ostatní rozhodne kapitán, jakmile se dostaví."
"Říkám vám, kupříkladu "
"Všechno víme, všechno víme! Obchodník s obilím Habermann nemá určitě ani loveckej vozík, ani knížecí znak, navíc vaše uniforma "
"Musel jsem si to s knížetem vyměnit!"

"S veškerou úctou, Výsosti, ale tímto způsobem nás přinutíte ke smíchu! Jděte tuhle dovnitř!"
"A on," zazněl jiný hlas, "si zatím může sednout tady do rohu!"
"Kam? Mám se pořád tlačit v rohu nejdřív u maršálka, a pak i tady? Šlo by to, kdybych si to nechal líbit, ale nejde to, protože si to líbit nenechám! Jsem osobní husar a sednu si tam, kam se mi zlíbí! Dejte mi něco pít!"
"Dneska je celej svět naruby!" mumlal kníže. "Ale ten člověk od koní je docela blázen! A tamhle vzadu vedou dalšího a za ním přichází Rosina chrápanda! Asi bude chtít ohlásit, že zavřela dva ptáčky! No, jenom kdybych mohl k ní! Profouknul bych jí drdol, že by do konce života nepřestala kejchat!"
"Tak!" zaznělo naproti. „Jsou dobře zavření?"
"Ano, zatáhla jsem závoru."
"Pak nám v žádném případě neuškodí! Dneska půjdeme pryč a vy si s nimi dělejte, co chcete!"
"No, to je dobrý!" poznamenal kníže. "Oni se vůbec nezeptají, kdo jsem, jinak by mě dali dohromady s Habermannem! Ale koho to tam zavřeli? Svatá prostoto, buď jsem se zbláznil, nebo je to Polenz! Jak se dostal z Halle do Bitterfeldu a do téhle díry?! Ten holomek dělá jen samý hlouposti, jednu větší než druhou! Je nametenej, že by ho člověk politoval a má na hlavě saskej třírohák! Začínám si myslet, že ho připravili o rozum a naverbovali! Jen kdybych se dostal na druhou stranu, můj milej Polenzi, vzal bych ho do parády, že by ho přešla chuť na ženění! Hm, takovej pacholek a Marie voň Naubitz !"

VII. KAPITOLA - KDYŽ SE KARTY OBRÁTILY...

Kočí se po večeři odebral zpět do zahrady. Myslel si, že kníže šel na obhlídku, ale do příjezdu posil nemohli nic dělat, proto se dohodl se svou milou, že se sejdou na čtvrthodinku v loubí. Zatím jen málo využil štěstí být s ní, a tak mu každá minuta připadala drahocenná, protože měli co projednávat.
Vstoupil do loubí, kde na něho již čekala, a posadil se vedle ní. Už dřív jí v krátkosti něco řekl o důvodu jeho a knížecí přítomnosti, nyní jí vysvětlil podrobnosti a právě byl u poznámky, že kníže Leopold sem přijel i kvůli ní, když za sebou zaslechl zvláštní hluk. Také Marie jej slyšela a oba čekali se zatajeným dechem, zda se bude opakovat.
Náhle se lavice pohnula. Mladík uchopil dívku a jediným skokem ji odnesl na bezpečnou zem. Rychleji zašeptal:
"Za strom!" a sám se přitiskl k zemi, od níž nebyl ve tmě k rozeznání.
Dřevěný podstavec pod lavicí se odklopil a z hlubiny nějaké chodby, kterou tento poklop zakrýval, sem proniklo světlo lampy. Stačil mu jenom jediný pohled, aby pochopil mechanismus těchto padacích dveří. Ty se daly otevřít zvenčí i zevnitř.
Ozvaly se tiché, opatrné kroky, nad zemí se objevila hlava a rozhlížela se pátravě kolem, jestli tady nikdo není potom muž úplně vystoupil, a zatímco lampa stále v podzemí hořela, zasunul padací dveře na místo, přičemž je zajistil lavicí.
Marie čekala s obavami na přicházejícího, tušila, že mezi ním a jejím milým dojde k boji. Vtom zaslechla jiný hluk teď to přišlo pomyslela si, ale jinak zůstala klidná. Po chvíli zaznělo:
"Marie, pojď!"
S radostí přispěchala. Klečel na lidském těle.
"Tady je nůž! Odřízni prádelní šňůru z těchto dvou stromů, musím ho svázat, než se probere!"
Poslechla ho a za chvíli ležel omráčený s roubíkem a pouty v jednom rohu zahrady.
"Musím tady zůstat a hlídat domovní dveře. Nechtěla bys jít ven na ulici a poohlédnout se po desátníkovi? Má sem přijít! Já si potřebuju promluvit s knížetem."
Odběhla. Lehkými kroky svižně proběhla domovní chodbou, takže její příchod nebyl zpozorován mužem, který stál u okna a naslouchal. Jeho rozložitá postava dávala tušit, že je to ten správný.
"Jste desátník Nauheimer?"
"Ano, jsem."
"Máte jít rychle za kočím knížete do zahrady, udělal důležitá odhalení."
"A kdo je ona?"
"Kmotřenka knížete."
"Dobrá, jdu s ní."
Následoval ji a na zahradě se dozvěděl vše, co se stalo. Pak se rozhodl jít za knížetem.
"Jenže čert ví, kde se toulá! Ani Sofie není k nalezení. Už je hledám drahnou chvíli. Ve světnici sedí sama Rosina a tluče špačky a ví, co je nového?"
"Copak?"
"Habermann je tady."
"Habermann? Není možná!"
"A přece! Před chvílí ho přivezli v loveckém vozíku knížete. Určitě si myslí, že dostali Výsost! Bylo u toho šest lidí: Habermann, jeho čeledín, tři lumpové a jeden, kterého přivázali vzadu a jehož jsem nemohl poznat."
"Kde jsou teď?"
"Každopádně ve sklepě."
"Ví to kníže?"
"si ne. Doufám, že nejednal příliš zbrkle a nedostal se těm lumpům do rukou! Mohou tady už být."
"To by byla nepříjemná věc! Musíme ho hledat. Nejdřív bysme se ale měli podívat, kam vede chodba ústící v loubí pod lavicí. Už jsme dva a mužem se lecčehos odvážit."
Desátník byl svolný, třebaže jej Marie prosila, aby od tohoto nebezpečného podniku upustil. Lavice byla odstraněna, poklop zvednutý a oba vstoupili do dosud osvětleného otvoru, který neuzavřeli, aby v případě nouze měli cestu k

rychlému úniku. Chodba byla rovná, zcela obyčejná a končila před přivřenými dveřmi.
Opatrně je otevřeli a dostali se do malé prázdné sklepní místnosti, kam doléhaly z vedlejšího sklepení hlasy a smích.
Aniž by to tušili, dostali se přímo vedle sklepa, v němž byl zavřen kníže se Sofií. Rozdíl byl jen v tom, že dveře k němu byly na opačné straně.
Kočí sfoukl světlo a spěchal k protilehlým dveřím, jež byly taktéž jen přivřené, takže vzniklou mezerou mohli vidět do celého sklepení. Po několika okamžicích se vrátil.
"Pojďme, abysme se zbytečně nedostali do nebezpečí, i když z těch několika lidiček nemám strach."
Když se dostali zpět do zahrady, uzavřeli otvor, a zatímco desátník hlídal, druhý se vydal hledat knížete. Nebyl u domu ani v hostinci, který byl zcela prázdný. V kuchyni nenašel Sofii ani hospodyni. Už chtěl se starostmi jít zpět na zahradu, když k němu dolehl dutý hluk jakoby potlačených lidských hlasů.
Zastavil se a naslouchal. Zvuky pronikaly boční stěnou a zdály se přicházet zdola. Přiblížil se ke zdi, jejíž značnou část zabírala široká skříň s odemčenými dveřmi. Obsah sestával z oblečení, které zaplňovalo celý prostor. Tlumené zvuky tu byly slyšet mnohem jasněji. Rozhrnul rukama staré šaty a za nimi spatřil tmavý otvor, který jistě vedl ke schodům klesajícím dolů. Skříň totiž neměla zadní stěnu.
Vytáhl pistoli a vplížil se do otvoru. Ucítil schody pod nohama a začal po nich opatrně sestupovat. Po chvíli nahmatal tápající rukou dveře, zavřené jen klikou. Opatrně je otevřel a zjistil, že stojí ve sklepení, jež prve pozoroval z protější strany. Byla v něm početná mužská společnost a Rosina právě pokládala džbán před čeledína obchodníka s obilím, jak mohl vidět škvírou.
"Ať mu šmakuje!" řekla přitom uctivě. "Může mluvit o štěstí, že ho dostali hned s knížetem. Služba u pána je zlá věc a takovej chlapík jako on jistě udělá u vojáků štěstí. Tam je život veselejší než v Dessau, kde prožívá jen špatné dny, pokud neumí podlízat."
"U vojáků? Já k nim nepůjdu!"
"Ne? Asi se ho nebudou příliš ptát. Spolu přijeli, spolu je dostali a spolu je pověsí!"
"Ani mě nenapadne natahovat barevnej kabátec! Šlo by to, kdybych chtěl, ale nejde to, neboť se nechci nechat zastřelit!"
Posluchač věděl dost. Tiše se plížil zpátky a rychlými kroky spěchal k loubí.
"Knížete ani dívku nemůžem najít. Buď se oba dostali do pasti, nebojím hrozí nějaké nebezpečí zvenčí!"
"U všech čertů, co budeme dělat?!"
"Nemůžeme udělat nic jiného než naši povinnost. Musíme vykouřit to hnízdo a chlapy dole zneškodnit. Další se uvidí pak."
"Jsme jen dva!"
"Desátníku Nauheimere, bojí se snad?"
"Bát se? Jestli řekne ještě jednou takové slovo, uvidí, co se stane! Snad poznal, že si to dokážu rozdat s tuctem takovej ch pacholků, ale člověk musí bejt opatrnej. Při takové hře je zapotřebí spousta ohledů a podobnejch věcí, než jaké může mít obyčejnej kočí."
"Ach, tak je to? Musím mu ukázat, že takovej kočí dokáže bejt celej chlap! Dával pozor! Našel jsem další vchod do sklepa. Jde z kuchyně dolů. Teď můžeme ty lidi uzavřít z obou stran. Lepší by ale bylo zdrhnout, protože je jich moc a dveře se dají snadno rozštípat a pak by bylo po všem. A co je hlavní, všem by zůstaly zbraně. Ty jim musíme sebrat, teprve pak je někde zamknem, nebo najdeme jiný způsob, jak je zneškodnit."
"Poslouchal, jeho názory nejsou špatné ale jak by to chtěl narafičit?"
"No, proplíží se loubím a chodbou ke druhým dveřím, já půjdu kuchyní, a jakmile si všimne, že ho potřebuju, vstoupí do sklepení."
"Dobře! Má zbraně?"
"Ano. On jistě taky?"
"Dostatek."
"A já?" zeptala se Marie, jež dosud mlčky poslouchala.
"Ty? Pro tebe bude nejlepší, když se stáhneš. Takové věci nejsou pro ženské!"
"Mám se stáhnout, když jde o knížete a o tebe? To tedy nikdy!"
"Moje milá, odvážná holčičko," odvětil, "znám tě a nic jiného jsem od tebe nečekal!"
Přitiskl ji k sobě a vroucně ji políbil, zatímco Nauheimer tu stál a nemohl pochopit důvěrnosti mezi urozenou dámou a kočím.
"Takže, které místo mi určíš?" zeptala se.
"Velice důležité. Transportní doprovod tu bude co nejdřív, protože ten, kterého jsem prve přemohl, jim měl jít nepochybně naproti. Předpokládám, že už jsou v nedalekém lese a čekají na posla, poněvadž lepší úkryt by nikde nenašli. Tady by měla stát hlídka. Jakmile uvidíš něco podezřelého, budeš spěchat do kuchyně, prolezeš skříní, za níž jsou schody do sklepa, a dáš mi vědět. Myslím ale, že budem dávno hotoví, než budeš mít důvod k nějakému varování."
"Řekne mi snad!" vybuchl Nauheimer konečně, Jak přišel k takové známosti "
"Teď to nechme být!" přerušil ho druhý rychle. "Však se vše doví! Teď ať jde do chodby, musím ji zvenčí zavřít, aby ho nemohli přepadnout zezadu! Taky je třeba vše promyslet!"
"Poslouchal, dostávám před ním obrovský respekt!"
"Tak? No, tak se snaží, abych ho měl i já před ním!"
Když desátník zmizel v chodbě a padací dveře byly uvedeny do původního stavu, podíval se kočí na zajatce v rohu zahrady a zjistil, že se od něho nemusí ničeho obávat. Poté nařídil milé nutnou opatrnost a odebral se do stáje. Tam se

zásobil velkým počtem provazů, které tam visely na prohnilých trámech.
"Tak, ty určitě upotřebíme! Jeli mladej desátník chlapík, jak včera Habermann tvrdil, půjde to dobře, i když je v tom kus pekelné odvahy!"
Nyní vstoupil do hostinské místnosti, kde se setkal s Rosinou.
"Neudělala by mi laskavost, panno Rosino?" otázal se jí.
"Vlastně je příliš nestydatý, než abych mu dělala laskavost, ale co chce a k čemu má ty provazy?"
"To hned uvidí!" odpověděl a zavřel dveře na závoru - poté vytáhl pistoli a nařídil jí: "Posadila se támhle na židli!"
"Jeminářku, co má !" chtěla vykřiknout při pohledu na zbraň, avšak rychleji přerušil:
"Už ani slovo! Jestli jen cekne, tak jí touhle věcí rozcuchám účes, protože kulky je na takovou starou deku přeci jen škoda!"
Třásla se po celém těle a nebyla vůbec schopna ze sebe dostat slovo.
"To je mi pěkné hospodářství tam dole ve sklepě! Však to hnízdo pěkně výběrem! Ale teď sejí zeptám, kde je můj pán Habermann z Dessau, he?!"
Pokud se kníže dostal do pasti, musela o tom vědět. Proto se jí ptal a výhružně ji pozoroval."
"Pěk ne hos po dař štvi?!" koktala. "Ha ber marm? O ničem, nevím!"
"Ne? Tak uhodila její poslední hodinka!"
Popadl ji za krk a rozpřáhl se, jako by jí chtěl pistolí udeřit do hlavy.
"Ne, ne!" chraptěla ve smrtelném strachu. "Chci se přiznat!"
"Tak, kde je?"
"Zavřený dole."
"A Sofie?"
"Je s ním."
"Kdo to udělal?"
"Sasíci," odpověděla ze strachu, že by jí mohlo jít o život, kdyby řekla pravdu.
"Dobře, už vím dost. Nyní polož ruce za opěradlo židle a nohy na strany. Přivazuji! Když se bude chovat klidně, nic sejí nestane, ale jestli se pokusí zdrhnout, bude s ní konec!"
Bez odporu se nechala spoutat, potom jí přivázal zástěru kolem úst a vstoupil do kuchyně.
Jasný smích mu zněl vstříc, když sestupoval ze schodů. Jemu však do smíchu nebylo čekal jej těžký úkol, tím spíš, že kníže byl mezi zajatci. Bezhlučně pootevřel dveře a naslouchal.
"Nechápu," zazněl hlas, "proč se mlynář nevrací! Aby zjistil, jestli jsou tady, nepotřebuje tolik času! Musím se podívat, co tam dělá!"
Tato slova určitě patřila zajatci v zahradě. Nyní nesměl být marněn čas. Sotva mluvící zvedl nohu, aby šel, zazněl ode dveří velice silný, velitelský hlas:
"Stát!"
Otočil se a spatřil ve vchodu stát muže, který držel v každé ruce pistoli.
"Zrada! Do zbraně!" zavolal a spěchal k rohovému stolu, kam si všichni odložili zbraně.
Muž ode dveří jej však několika rychlými skoky odřízl.
"Ani o krok dál! Kdo se hne z místa, je synem smrti!" zaznělo mu v ústrety.
Tu vytrhl z opasku dýku a chtěl se vrhnout na cizince. Zahřměl výstřel a rozdrcená paže útočníka poklesla. Současně se otevřely i druhé dveře, Nauheimer vstoupil a vrhl se na lotry, kteří vyskočili, aby pomstili kamaráda.
Během toho stála Marie voň Naubitz na stráži v temné noci. Hodná kmotřenka starého bručouna neznala strach ani nerozhodnost. Myslíc na slova milého, považovala za vhodné vplížit se do lesíka, a již položila ruku na kliku branky vedoucí ven, když rychle uskočila a přitiskla se k plotu.
Dvě temné postavy přistoupily k brance a zůstaly stát přímo naproti dívce.
"To musí bejt ten dům, kapitáne!" zašeptal hlas.
"Jasně! A tady je loubí, kde má bejt vchod!"
"Proč se nikdo z těch chlapů nedostavil na schůzku? Musí vědět, že nemůžem čekat věčně, když máme během noci odvést transport."
"Kdo ví, co mají na práci! Vstoupit nemůžeme, proto nám nezbude než se obrnit trpělivostí!"
Oba muži se vzdalovali pomalými kroky a také Marie se zvedla, aby ohlásila, co slyšela. Když prošla kolem budovy a přistoupila ke sklepním dveřím, zdálo se jí, že slyší hluk, který přichází od schodů.
Otevřela dveře a zaposlouchala se. Nyní slyšela docela jasně hlasité rány a zvuk mužského basu:
"Prokletí machometáni, jestli se ta věc nehne a já se nedostanu z té boudy ven!"
Byl to kníže. Znala jeho hlas příliš dobře, než aby se spletla, a z jeho slov poznala, že je někde uvězněn. Bez dlouhého rozmýšlení se rozběhla ze schodů, a čím dál pronikala, tím jasněji poznávala, že jedny z dveří jsou zpracovávány mohutnými kopanci. Tápala rukama, až dosáhla dveří, jejichž závoru odtáhla. Její postava byla ozářena světlem.
"Hrome! Holka, jak ses dostala do téhle hrozné díry?! Ale o tom později! Teď musím jít na pomoc těm pašákům naproti, protože se zdá, že to tam jde docela vesele! Jak se ale dostanu do té krysí díry?!"
"Kuchyní, Výsosti! Dovolte, abych vás vedla," odpověděla Marie, než mohla Sofie něco říci.
"Kuchyní? Jak je možné, že to víš?" divil se, ale spěchal nahoru, aniž by čekal odpověď, a za chvíli stál před skříní.
"Tam mám vlézt?! No, tak holt do toho! Už jdu, praproklatci, a vy zaplatíte pořádnej účet!"
Rychle spěchal dolů, rozrazil přivřené dveře a zůstal v nich překvapeně stát!
Všichni verbíři leželi svázaní na zemi v rohu, desátník právě spoutával poslednímu z nich nohy provazem a kočí s výhružně napřaženými pistolemi stál dosud u stolu, kde ležely zbraně zajatců. Bylo zřejmé, že zajatí rekruti pomohli při

zajímání verbířů, a také Hans se nezdál být příliš líný, neboť právě stál před jedním ze spoutaných a vedl patetickou řeč:
"Pochopil to už, he?! Jak ty mně, tak já tobě! Však ho naučíme skákat poctivým lidem v noci na vůz, aby je odtáhli do vojska! Šlo by to, kdyby to znělo jen: jak ty mně ale nejde to, protože to taky zní: tak já tobě!"
Takže práce byla dávno vykonaná a kníže Leopold se nemohl zdržet uznalých slov:
"Chlapi, to máte v těle satana, když jste ve dvou zvládli tuhle hordu? To byl kousek, o jakých se píše jen v knihách! No, bude vám to spočítáno! Nauheimere, zůstane tady na stráži, ale on," otočil se na kočího, "on mi přivede do světnice Habermanna a taky toho toho no, toho chlapa, co je opřenej támhle o zeď! Musím si s ním prohodit pár slov, potom přijdou na řadu ostatní."
Když vstoupil do kuchyně, našel tam obě dívky, které napjatě čekaly na výsledek dobrodružství. Marie k němu přistoupila:
"Promiňte, Výsosti, že jsem prve neměla čas ohlásit, že saské vojsko obsadilo celý lesík nedaleko vesnice."
"Odkud to víš?"
"Stála jsem na stráži a vyslechla rozhovor dvou důstojníků."
"Na stráži? Hrome, holka, v tobě vězí grenadýr, a Bůh se mi jednou bude zodpovídat za to, že tě stvořil k tomu, aby sis natáhla spodničku! Takže dva důstojníci, říkáš? Jejich tedy spousta a my musíme nastražit uši. O čem mluvili?"
Sdělila mu to.
"Takže jsme aspoň chvíli jistí před přepadením a "
Zarazil se uprostřed věty a spěchal do světnice, neboť před domem zazněl dusot kopyt. Ještě se nedostal ke dveřím na chodbu, když ty byly rozraženy a vstoupil důstojník dragounů, za ním spěchalo několik dalších uniforem. Když poznal knížete, zasalutoval.
"Dorazili jsme na rozkaz, Excelence!"
"Dobrá, dobrá ale kde je Galwitz?"
"S celou eskadronou se drží zpátky. Mě poslal napřed, abych zjistil, o co se jedná museli jsme být opatrní."
"Ano, Galwitz je chápávej a opatrnej voják! Udělá si tady pohodlí, ale nejdřív pošle někoho pro eskadronu! Musí se vyvarovat hluku pět set kroků od domu zastavit!"
Už po několika minutách přišel ze sklepa kočí s Habermannem a Polenzem. Marie mu ihned opakovala, co říkala knížeti, a když s tím byla hotova, obrátil se na starého Dessaváka:
"Dovolí Výsost, abych šel? Vyznám se tu lip než ti lidé, kteří právě dorazili!"
"V tom má pravdu! Jakmile se dostaví modrokabátníci, přijde a ohlásí mi to!"
Kočí šel, ale místo aby se odebral přímo na ulici, přistoupil ke knížecímu loveckému vozíku, v němž přijel obchodník s obilím, nadzvedl sedadlo a z truhly vytáhl balík.
"Stejně bylo dobře, že jsem si pro všechny případy vzal uniformu! Nejdřív vleze do bedny kočí a pak pak vlítnem Sasíkům po krku, aniž bysme se starého ptali na rady!"
Když se za odcházejícím zavřely dveře, všiml si kníže Leopold Rosiny, která dosud seděla spoutaná a s roubíkem na židli.
"Všichni dobří duchové!" zvolal, "to je přeci ta stará mořská kočka, která mě no, to není pro každé uši! Stáhněte jí zástěru z nosu a taky tomuto drakovi sundejte pouta!"
Když to bylo vykonáno, prohlásil:
"Teďky mi řekne, kdo ji tak skvěle spoutal a zavřel zobák ale zkrátí to!"
"Kdo jinej než jejich kočí!" odpověděla, ovládajíc vztek, neboť si už všimla, že za rouškou obchodníka s obilím se skrývá někdo zcela jiný navíc cítila vinu, a to ji činilo povolnější, než by jinak byla.
"To je prokletý praproklatec!" zvolal spokojeně. "Teď zůstala klidně sedět! Pak uvidíme, jakej špek se dá ještě vyudit z její mrtvoly! Ach, tady je Habermann! Jde blíž, můj milej!"
Tato slova zazněla zvláštním, přátelským tónem, za nímž se vždy skrývala bouře. Obchodník váhavě poslechl.
"Pročpak, on praproklatče ach, ach, u všech čertů!" přerušil se, neboť mu došlo, že dragouni nepřijeli na Habermannův popud, neboť on vůbec do Halle nedorazil. "Jak se dostal do Bitterfeldu?"
"Verbíři mě dostali, Výsosti!"
"Tak! Necítí se snad bídně až dolů na lýtka, že se nechal přelstít od takových pacholků a navíc v mém kabátci, on praproklatče?! Vlastně bych ho měl nechat vypráskat, rozumí mi, he? Ale trest dostane tak jako tak! A co udělal s mým lístkem?"
"Dal jsem ho cestou jednomu muži, jehož jsem potkal a kterej šel, kupříkladu, do Halle."
"Co, jednomu muži?! Znal ho?"
"Ne."
"Ne?! Takže dal mé písmo prvnímu pocestnýmu a právě když je toho tolik ve hře, on praproklatče !"
Vtom dostal nápad. Že by to byl sám Wolstraaten? Nejspíš ano a při této myšlence se v nitru rozesmál, ale výhružně zvolal:
"Jestli lístek neodevzdal, bude mít co do činění se mnou a pozná, co mu to přinese! Copak vlastně pohledával v Bitterfeldu?!"
Tázaný mlčel a chvěl se na celém těle.
"Ať klidně mlčí, stejně ví, že chtěl ulovit zlatou rybku pro svého pošetilého syna! To už mu vysvětlí kat! Ta holka je zadaná a Nauheimer je chlap, kterej má za ušima a navíc moji protekci. S tou svatbou si vjel do nohou, že se mu kroutěj!"
Během tohoto výjevu se Polenz opíral o židli. Vědomí se mu vrátilo alespoň natolik, že viděl i slyšel, třebaže si stále

připadal jako ve snu. Hlas knížete mu připadal jako hlahol pozounu v soudný den, a když nařídil:
"Teď mi přivedou toho chlapa!" připadal si jako přivázaný k ústí děla, čekaje na smrtící výstřel. Čím blíž vrávoral kupředu, tím zlostnější byl obličej knížete Leopolda. Zdálo se, jako by chtěl opilce provrtat očima a že ve zlosti hledá slova, aby proti svému zvyku krátce a stručně nařídil:
"Odstraňte mi ho z vočí! Takový bídný zjev si nezaslouží mé jediné slovo! Ať si nechá klobouk na palici, dokud ho neodsoudí!"
Chvíli přecházel po místnosti, aby překonal rozčilení. Konečně jeho rysy změkly a on se zastavil před slečnou voň Naubitz.
"Poslyš, děvče, jsem starej trouba a skoro bych tě pověsil na chlapa, kterej no, nebudu se už zlobit! Musíme si tu věc s tím Plátěném ještě jednou promyslet. Slyšel jsem o něm hodně, samé dobré a krásné má být výkvětem důstojnických vlastností! A ty sama jsi dneska byla ve velkém nebezpečí, dokonce jsi mě vytáhla z té čertovské díry, do níž mě zavřela ta stará rašple! No jen počkej!" přerušil se opět ve vzteku. "Tahle ženská mě nazvala starým kocourem! Já tu Rosinu ocukruju, že do konce života bude prskat chlupy!"
Snad by jeho řeč byla mnohem delší, kdyby zvenčí opět nezazněl dusot kopyt, a to způsobem, který svědčil o větším oddílu.
Kníže spěchal ke dveřím.
"Skutečně, ten chlap mi přivádí celou skupinu přímo před nos, a přitom dělaj rámus, že by kurfiřtští museli být hluší, aby je neslyšeli! To nám zkazí celou věc!"
Opět se rozzlobil, a když se otevřely dveře, hřímal na prvního příchozího:
"Smrt a peklo, rytmistře, co vás to napadá?! Takovej rámus, když jsem nařídil držet stráž aspoň pět set kroků daleko! Sasíci, co jsme chtěli chytit, už budou v pekle!"
"Excelence promine, nejdřív odevzdáme tohoto muže!" odpověděl jmenovaný a strčil dopředu svého průvodce.
Byl to muž oblečený v civilu, v jehož tváři se dal zřetelně číst strach a obavy.
"Kdo je to?"
"Pekař Wolstraaten."
"Aha, už se vrátil z procházky do Halle! Nemám teď ale čas zabývat se zrádci! Posadí ho hned vedle škatule Rosiny!"
"Pak mám Jeho Excelenci předat tento důležitý dopis. Přišel z Berlína a je nutný, neboť mi bylo kladeno na srdce, aby se ihned dostal do rukou Jeho Jasnosti."
"No, světlo sem!"
Přistoupil ke stolu a rozlomil královskou pečeť. Pak rozložil psaní a snažil se porozumět obsahu. Dlouho se mu to nedařilo konečně však dopis s vítězoslavným výrazem složil.
"Tak, starej Dessavák byl zas jednou chytřejší než všichni ti páni s pérama na klobouku! Děti, zejtra pomašírujem, čert vylít z komína a můj dobrej přítel pan ministr voň Briihl chytil opičáka, kterej mu vyškrábe voči! Ta stará pijavice nedokáže držet tu svou nevymáchanou hubu a sám se prozradil. Takže zejtra pomašírujem na Lipsko a Bůh ať nechá své andílky pískat, abysme zvítězili! Bude to asi poslední tažení, kterého se zúčastní i starej Leopold," řekl něžnějším hlasem, "a tak jim musíme dokázat, že pořád máme vápno v kostech! Nejnovější je, že rytmistr Curt voň Pláten mi je dán k ruce jako adjutant. Fritz v Berlíně si to tak přeje a mně je to taky vhod! Teď ven k Sasíkům, jestli už nejsou fuč, jak se obávám! Jdeme!"
"Excelence, Sasíci nejsou fuč, už je máme!"
"Mají je? Kde, kde?!"
"Venku před domem."
"Venku před domem? Snad dokonce zajaté? Hrom a peklo, jak se to vlastně semlelo?!"
"Rytmistr voň Pláten, jehož nám Excelence poslala "
"Pláten? Poslala ? Blouzníte, ne?!"
Tázaný nemusel odpovídat, neboť důstojník v uniformě husarů vešel dovnitř, tři kroky před knížetem zůstal stát a hlásil:
"Naháněči kurfiřta vzali za své, Výsosti! Všichni jsou zatčeni!"
"Krucinál-!"
Silná slova zůstala vězet starému hrdinovi v ústech. Překvapeně ustoupil o několik kroků a s otevřenou pusou zíral na muže, jenž se dokázal představit s takovou elegancí.
"Je snad dneska celej svět naruby, že se on, prokleté nemehlo, navlíkne do hadrů kočího !"
Opět se zarazil uprostřed věty, neboť Marie voň Naubitz přistoupila k husarovi, položila mu ruku na rameno a prohlásila:
"Pan rytmistr voň Pláten, Excelence!"
"Cóóó?!! To je dneska hotové spiknutí! Takže on je praproklatec, kterej udělal tolik krásných kousků, a teď si chce vzít dokonce za ženu tuhle holku?! A kvůli tomu přišel včera jen tak do hospody U matky Rosy, aby mě ukolíbal a naklonil na svou stranu?! Vzal si kabát kočího, on, důstojník, kterej by měl mít čest v těle, reputaci a ambice, nebo jak se ty nesmysly jmenuj ou! Ať do toho praští hrom, ale nic z toho nebude, vůbec nic! Jen počkejte, pohani, všichni, jak tu stojíte, i ti dole pojedete se mnou do Halle a každej dostane to, co si zaslouží, totiž "
"Nauheimer svou Sofii!" zaznělo srdečně zezadu, kde se objevil desátník, aby svou dívku objal.
Už to nemohl dole u zajatců vydržet, a tak vyšel nahoru, kde snad bylo možné říci pár slůvek pro vlastní štěstí.
"Hubu držel, on vtipálku ach tak, to byl snad sám desátník! No, proti tomu nebudu nic mít, takže Nauheimer svou Sofii a a a "
"A Pláten !" smál se husarský rytmistr odvážně.

"Svou Marii!" doplnila jej kmotřenka knížete prosebně.
"Jo, jo, tak to holt bude"
"Habermann svého Hanse!" bylo slyšet polohlasně. "To by šlo, protože Habermann zůstane Habermannem, a šlo by to taky, protože Hans zůstane Hansem!"
"Zavře tam vzadu hned zobák?! Myslí snad, hloupej Hans, že kvůli němu tady stojím a třikrát po sobě opakuju a a a ?! No," obrátil se na mladé lidi, kteří před ním stáli naplněni očekáváním, "tak se vemte! Ale stejně přijdete ke mně ke zpovědi, protože chci vědět všecko, co jsem se ještě nedověděl. Buduli pak s panem rytmistrem spokoj enej, tak si nebude muset stěžovat na hahaha na obchod hahaha na obchodníka s cibulí, hahaha!"

POZNÁMKA
LEOPOLD I. VOŇ ANHALTDESSAU (16761747) kníže, pruský vojevůdce (der "Alte Dessauer"). Syn knížete Johanna Georga II. a Henrietty Oranžské.
Roku 1693 obdržel titul říšského knížete.
Roku 1706 při jeho vojenském tažení do italského Turína poprvé zazněl v Prusku známý a oblíbený "Dessavský marš".
Roku 1712 byl jmenován pruským polním maršálkem. Proslul mimo jiné svou výstředností, ale i ve své době nezvyklým sociálním cítěním.
PETR DORŇÁK

Karel May
Leopold von Dessau

Translation by Vladimír Sundá
Technická redakce Libor Zachoval
Graphic design by Jiří Hanák
Nezkrácené vydání
Vydal Radomír Suchánek-nakladatelství
NÁVRAT, úl. Kosmonautů 2, Brno,
jako svou 615. publikaci v roce 1999
Z dodané sazby vytiskla CENTA,
spol. s r. o., odštěpný závod Brno,
Vídenská 113
Doporučená cena vč. DPH 129 Kč
ISBN 8071742627